CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 14 (336) — 2 APRILIE 1970

sumar

2 România socialistă — factor activ în opera de asigurare a păcii și colaborării internaționale. *George G. Potra*

4 SĂPTĂMÎNA ÎN TELEGRAME. *Ilie Șerbănescu*

INTERVIUL NOSTRU

5 BUJOR ALMĂȘAN : După vizita în Kenya, Zambia și Tanzania

ARTICOLE

10 Italia : De la Rumor la Rumor. *Rodica Dumitrescu*
12 America Latină : Căile și perspectivele dezvoltării. *Carlos Quintana*
13 Pakistan : Conectare la progresul economic. *Radu Budeanu*
15 Cambodgia : Evoluții primejdioase după lovitura de stat. *Sergiu Verona*
20 S.U.A. Contramesajele Partidului democrat *Felicia Antip*

CORESPONDENȚE

6 BUDAPESTA. Ungaria la un sfert de veac de la eliberare. *Radu Dobre*
18 MOSCOVA. Kantaria și Egorov despre asaltul asupra Reichstagului. *I. Dimitriev*

REPORTAJ PE GLOB

16 Singapore. *Dana Alexandru*

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

22 O sinteză a relațiilor dintre România și țările Americii Latine. *Conf. univ. dr. Dinu C. Giurescu*

SERIAL

24 Miliarde sub gheață. *Mircea Grigorescu*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 The New York Times, Magyar Hirlap, Le Moniteur Africain, Le Figaro, L'Unità, The Times of India

PROFIL

30 NDABAKWAJE LIBÈRE, ministrul afacerilor externe și cooperării al Republicii Burundi

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr:

România socialistă — factor activ în opera de asigurare a păcii și colaborării internaționale

DIN ACTUALITATEA SĂPTĂMÎNII

BUDAPESTA: Ungaria la un sfert de veac de la eliberare

ROMA: De la Rumor la Rumor

WASHINGTON: Contramesajele Partidului democrat

Sinteze

Tineretul și contemporaneitatea (3)

America Latină: Căile și perspectivele dezvoltării

— articol scris pentru „Lumea" de CARLOS QUINTANA, secretar executiv al C.E.P.A.L.

Un nou serial:

Miliarde sub gheață

România socialistă — factor activ în opera de asigurare a păcii şi colaborării internaţionale

Înscrierea pe agenda de lucru a recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale a Dării de seamă cu privire la activitatea internațională a Republicii Socialiste România în anul 1969 reprezintă încă o dovadă a practicii încetățenite în forul suprem al puterii de stat de a pune în dezbatere cele mai importante aspecte ale vieții interne și externe a statului, o mărturie a creșterii rolului și prerogativelor sale, în conformitate cu prevederile înscrise în Constituție, a profundului democratism ce caracterizează orînduirea noastră socialistă.

Evoluția vieții politice internaționale în anul 1969 a confirmat justețea analizei științifice, a aprecierilor făcute de către Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, ale cărui directive în domeniul politicii externe au asigurat un bilanț pe de-a-ntregul pozitiv activității internaționale a statului nostru și în anul ce a trecut. Darea de seamă prezentată în fața Marii Adunări Naționale, precum și dezbaterile ce au avut loc cu acest prilej au evidențiat, încă o dată, caracterul profund constructiv al politicii externe a partidului și guvernului țării noastre, realismul — întemeiat pe analiza marxist-leninistă a realităților contemporane — și principialitatea sa, dinamismul și consecvența, profundul ei umanism.

Politica externă a României socialiste dă glas aspirațiilor și deziderateloc celor mai profunde ale poporului român, dorinței și hotărîrii sale neabătute de a-și consacra forțele și energiile unei uriașe opere constructive, pașnice, constituie o expresie elocventă a înaltului spirit de responsabilitate ce animă partidul și guvernul nostru față de destinele națiunii, o dovadă a fidelității întregului nostru popor față de cauza socialismului și progresului social general, a interesului și devotamentului său pentru soarta păcii și securității în întreaga omenire. Ilustrare a strînsei unități dintre interesele naționale și cele internaționale în numele nobilelor idealuri ale socialismului, păcii, progresului și colaborării generale, politica externă a Republicii Socialiste România se bucură de adeziunea întregului popor român, a întregii noastre națiuni socialiste, care îi acordă sprijinul său unanim.

În cadrul sesiunii Marii Adunări Naționale s-a reafirmat cu putere faptul că elementul central și fundamental al politicii externe a României socialiste îl constituie prietenia, alianța și solidaritatea frățească cu toate țările socialiste, de care sîntem legați prin comunitatea orînduirii sociale, țeluri și ideologie. **„În întreaga lor activitate** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **partidul și guvernul au pornit și pornesc de la premisa că între politica internă și cea internațională există o unitate dialectică. Noi considerăm că succesele obținute în făurirea socialismului în România, ridicarea bunăstării poporului nostru constituie un aport de preț la cauza socialismului și păcii, a colaborării și prieteniei între popoare. Pornim totodată de la faptul că dezvoltarea internă nu este posibilă — mai cu seamă în condițiile actuale ale revoluției tehnico-științifice — fără o largă cooperare cu țările socialiste, precum și cu celelalte state ale lumii, fără deosebire de orînduire socială".**

Activitatea internațională a României socialiste în anul 1969 a marcat noi pași în adîncirea și extinderea relațiilor politice, economice, culturale, tehnico-științifice, militare cu țările membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, cu statele participante la Tratatul de la Varșovia, cu toate celelalte țări socialiste, fără nici o deosebire. Un rol important în dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste l-au avut contactele bi și multilaterale ale conducerii de partid și de stat din țara noastră. Întîlnirile și discuțiile purtate — se apreciază în Darea de seamă prezentată Marii Adunări Naționale de către ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu — au condus la adîncirea colaborării, au pus în evidență noi posibilități de extindere a relațiilor bilaterale, în avantajul tuturor părților, au prilejuit schimburi utile de vederi asupra problemelor care interesează statele socialiste, au constituit o contribuție de preț la întărirea unității lor, la promovarea cauzei socialismului, păcii și colaborării între popoare.

Țara noastră apreciază că așezarea fermă a relațiilor dintre statele socialiste pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, întrajutorării tovărășești, pe normele relațiilor dintre țările socialiste, întemeierea acestor raporturi pe stimă și respect mutual sînt de natură să ducă — dincolo de unele dificultăți de moment, trecătoare — la o întărire a colaborării reciproce, a solidarității și coeziunii țărilor socialiste, la creșterea capacității de atracție și a forței de influențare a socialismului în întreaga lume. Sesiunea Marii Adunări Naționale a reafirmat hotărîrea neabătută a statului nostru de a face și în viitor tot ceea ce depinde de el pentru dezvoltarea prieteniei, alianței frățești și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, pornind de la convingerea că aceasta corespunde intereselor vitale ale poporului român, intereselor generale ale socialismului, cauzei păcii și progresului.

În condițiile existenței unor state cu orînduiri social-politice diferite, singura soluție de organizare a vieții internaționale, corespunzătoare aspirațiilor de progres și prosperitate ale popoarelor, confirmată deplin de viață, o constituie colaborarea între toate popoarele lumii, convietuirea lor pașnică, întemeiate pe stricta respectare a normelor și principiilor fundamentale, general admise, ale dreptului internațional contemporan.

Pornind de la aprecierea că în condițiile desfășurării revoluției tehnico-științifice contemporane, ale creșterii continue a nivelului tehnic și a complexității producției, dezvoltarea relațiilor, în primul rînd, a relațiilor comerciale, economice și tehnico-științifice între state, participarea lor la circuitul economic mondial nu pot avea în nici un caz la bază considerente de ordin conjunctural — impunîndu-se ca o necesitate, ca o cerință obiectivă a progresului lumii contemporane — guvernul român a urmărit consecvent explorarea și promovarea unor noi posibilități de cooperare, pe cele mai diverse planuri, în spiritul coexistenței pașnice — proces prin excelență activ, implicînd o largă și dinamică colaborare între statele cu orînduiri sociale diferite. Ca rezultat al acestei griji și preocupări permanente, și în anul care a trecut, s-au lărgit continuu contactele politice, schimburile economice, tehnico-științifice ale României cu toate statele, a sporit participarea țării noastre la întregul circuit mondial de valori materiale și spirituale.

Atașată în mod ferm legalității internaționale, normelor și principiilor fundamentale ale dreptului internațional — a căror universalitate, în sensul obligativității respectării de către toate statele și față de toate statele, România socialistă o subliniază cu consecvență — țara noastră așază la baza întregii sale activități externe respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc — condiție indispensabilă a asigurării unei evoluții politice internaționale normale, a dezvoltării fiecărei națiuni, ca și a co-

munității popoarelor în ansamblu, a stabilirii unui climat de încredere și stimă, de cooperare fructuoasă și pace. Viața arată că aceste principii — corespunzînd unor exigențe obiective ale progresului și păcii — se afirmă cu tot mai multă vigoare în lumea contemporană, se bucură de sprijinul cercurilor celor mai largi ale opiniei publice internaționale.

Una din problemele majore ale continentului nostru, care confruntă fără excepție toate statele sale, mari sau mici, o reprezintă înfăptuirea securității europene. Instaurarea păcii și securității în Europa constituie — iar poporul român, ca și alte numeroase popoare, are temeinice motive de a o ști, cele două războaie mondiale impunîndu-i un greu tribut de jertfe umane și materiale — o cerință de prim ordin a tuturor popoarelor continentului nostru, o condiție indispensabilă pentru realizarea unei munci fructuoase, pentru asigurarea progresului social.

Evoluția politică din ultimul timp a confirmat justețea poziției partidului și statului nostru, care apreciază că în prezent se conturează condiții favorabile abordării și rezolvării într-un mod nou a problemei securității europene, trecerii acestei probleme din sfera deziderateloor și declarațiilor de bune intenții în sfera acțiunilor practice. Documentul prezentat sesiunii Marii Adunări Naționale ca și dezbaterile ce au urmat au evidențiat cursul pozitiv al procesului de normalizare a relațiilor interstatale pe continent, accenturarea tendințelor de colaborare între state cu orînduiri sociale diferite, dezvoltarea fără precedent a contactelor bi și multilaterale, întreținerea unui dialog deschis — care adaugă permanent noi elemente constructive, afirmarea unor forțe tot mai largi care, cu deosebiri de nuanțe, se pronunță pentru slăbirea încordării, pentru înlăturarea barierelor ridicate în fața colaborării, pentru soluții raționale și echitabile în identificarea căilor de instaurare a unui climat de destindere, pace și bună vecinătate. Continuă să existe încă, desigur, serioase obstacole în calea păcii și securității ; forțele imperialiste, reacționare, cercurile revanșarde se opun procesului de destindere, încearcă să întrețină în mod artificial focare de tensiune, să permanentizeze metode ale „războiului rece". Dar — și acest lucru este esențial — ceea ce prevalează tot mai mult în Europa sînt tendințele pozitive, realiste, favorabile păcii, cursul evenimentelor fiind determinat, într-o măsură tot mai mare, de forțele socialismului, progresului și înțelegerii între popoare.

Salutînd cu satisfacție orice act împlinit spre beneficiul păcii și securității în Europa, România socialistă apreciază pozitiv contactele care au avut loc în ultimele luni între reprezentanții Uniunii Sovietice și R.F. a Germaniei, Poloniei și R. F. a Germaniei, R. F. a Germaniei și R. D. Germane considerînd că prin aceasta procesul normalizării relațiilor intereuropene poate dobîndi un nou impuls.

Considerînd că la înfăptuirea securității europene este necesar a-și aduce contribuția toate statele continentului nostru — convergența acestor eforturi fiind singura în măsură să asigure succesul operei de înfăptuire a păcii și securității în Europa — țara noastră se pronunță pentru participarea tuturor țărilor europene la organizarea și desfășurarea proiectatei conferințe general-europene pentru pace și securitate, la realizarea securității propriu-zise, fără discriminări și excepții, precum și pentru participarea altor state interesate. În acest sens este pe deplin evident că pregătirea viitoarei conferințe nu trebuie înscrisă în tiparele relațiilor bloc-bloc ; căci, încă în procesul de pregătire a conferinței, se pot atenua rezultatele actualei divizări a continentului european în grupări militare opuse, se pot înfăptui pași importanți în instaurarea unui climat de încredere și înțelegere între toate popoarele europene.

O mărturie elocventă a interesului și spiritului de înaltă responsabilitate pe care poporul român le atașează cauzei păcii și securității în Europa o reprezintă, de asemenea, dezbaterile și hotărîrile plenarei Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, desfășurate sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Documentul **Cu privire la securitatea europeană**, adoptat la plenară constituie o nouă luare de poziție în sprijinul înfăptuirii securității europene, o expresie a atașamentului țării noastre față de această cauză nobilă, a hotărîrii de a folosi toate posibilitățile pentru transpunerea ei în realitate.

Apreciind că evoluția politică internațională contemporană se caracterizează, printre altele, prin creșterea aportului tuturor statelor la soluționarea problemelor internaționale, prin hotărîrea fermă a națiunilor de a-și dobîndi și apăra dreptul de a dispune pe deplin de destinele lor, sesiunea Marii Adunări Naționale a reafirmat solidaritatea țării noastre cu toate forțele antiimperialiste, cu toate popoarele care luptă pentru libertate, independență națională, pace și progres social. Lărgirea și adîncirea relațiilor României socialiste cu noile state independente, sprijinul acordat mișcărilor de eliberare națională de sub dominația imperialistă, tuturor forțelor care luptă împotriva colonialismului și neocolonialismului constituie o expresie elocventă a modului în care țara noastră înțelege să-și îndeplinească obligațiile sale internaționaliste, de solidaritate cu forțele frontului antiimperialist, îndatoririle sale de militant activ pentru legalitate internațională, pentru pace și securitate, pentru progres și colaborare trainică între popoare.

La sesiune, a fost exprimată, încă o dată, simpatia adîncă a poporului nostru față de cauza poporului vietnamez, sprijinul frățesc pe care România socialistă îl acordă eroicului popor al Vietnamului în lupta împotriva agresiunii americane. Țara noastră se pronunță pentru retragerea trupelor S.U.A. din Vietnam, pentru curmarea oricărui amestec în treburile interne ale poporului vietnamez, pentru asigurarea dreptului sacru al acestuia de a-și hotărî singur soarta.

Forul suprem al puterii de stat a exprimat simpatia și solidaritatea poporului român cu aspirațiile de progres economic și social ale popoarelor arabe, cu lupta lor pentru o dezvoltare independentă, democratică ; așa cum se știe, țara noastră, consecventă pozițiilor sale de principiu privind modalitățile de reglementare a problemelor litigioase dintre state, se pronunță pentru o rezolvare pașnică a conflictului din Orientul Apropiat în spiritul rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967, pentru retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, pentru recunoașterea dreptului la existență independentă și integritate teritorială a fiecărui stat din această regiune, pentru rezolvarea problemei refugiaților palestinieni, potrivit intereselor lor legitime.

Este îndeobște cunoscută însemnătatea deosebită pe care România socialistă o acordă problemei dezarmării. Izvorîtă, pe de o parte, din înțelegerea pericolului grav pe care cursa înarmărilor îl implică pentru destinele umanității, pentru pacea și securitatea mondială, iar pe de altă parte, din luarea în considerare a efectelor binefăcătoare pe care jugularea acestui proces absurd, anacronic, le-ar avea pentru umanitate în general, preocuparea constantă a țării noastre, alături de a altor state socialiste, în această direcție, s-a concretizat în numeroasele propuneri constructive pe care le-a făcut, vădind consecvență și spirit de inițiativă. Dovadă concretă în acest sens, recentele propuneri prezentate la Geneva de către guvernul român, în Comitetul pentru dezarmare, constituie un program realist de acțiune în dezbaterea și realizarea de progrese în problema dezarmării, aplicarea sa fiind de natură să contribuie la trecerea din stadiul declarațiilor de bune intenții și a măsurilor colaterale, la acela al înfăptuirii de măsuri practice, de importanță esențială, vizînd dezarmarea generală și, în primul rînd, dezarmarea nucleară.

Aprobînd în unanimitate activitatea internațională a României socialiste în anul 1969, întărind-o prin votul reprezentanților întregii națiuni, Marea Adunare Națională a reafirmat hotărîrea țării noastre de a promova și în viitor, în politica externă, întărirea și dezvoltarea prieteniei, alianței frățești și cooperării multilaterale cu toate țările socialiste, extinderea colaborării cu toate statele, fără deosebire de orînduirea lor socială, sprijinirea luptei popoarelor aflate sub dominație colonială și lărgirea relațiilor de colaborare și solidaritate cu tinerele state independente, cu toate forțele antiimperialiste, hotărîrea de a acționa pentru asigurarea unui climat de pace și securitate trainică în Europa și în lume, în interesul aspirațiilor fundamentale ale poporului român, ale tuturor popoarelor lumii.

George G. POTRA

săptămîna în telegrame

Berlinul occidental

SCHIMBUL DE PĂRERI CVADRIPARTIT

Săptămîna trecută, a avut loc prima ședință din cadrul schimbului de păreri dintre reprezentanții U.R.S.S., Statelor Unite, Franței și Marii Britanii, cu privire la Berlinul occidental. La ședință au participat Piotr Abrasimov, ambasadorul Uniunii Sovietice în R.D. Germană, Kenneth Rush, Roger Jackling și François Seydoux, ambasadorii S.U.A., Marii Britanii și Franței în R.F. a Germaniei.

Amintim că problema a mai făcut, în trecut, obiectul unor convorbiri cvadripartite : în anul 1954, la nivelul miniștrilor afacerilor externe precum și, printre alte probleme, în cadrul conferinței la nivel înalt de la Geneva din anul 1955 și în cadrul întîlnirii miniștrilor de externe ai „celor patru" în 1959.

Actualul schimb de păreri a avut loc în clădirea în care se întîlnea — pînă la 20 martie 1948 — consiliul de control interaliat. În comunicatul asupra convorbirilor dat publicității de un purtător de cuvînt american, se menționează că „prima întîlnire a servit la clarificarea punctelor de vedere" și că „cei patru ambasadori au convenit ca ședințele să fie confidențiale și să se dea un minimum de publicitate desfășurării lor". De asemenea, participanții la prima rundă a convorbirilor au căzut de acord ca viitoarea întîlnire să aibă loc la 28 aprilie.

Tot săptămîna trecută, s-a anunțat că Biroul aliat de voiaj (Allied Travel Board) din Berlinul occidental, care dădea aprobări pentru călătoriile cetățenilor R.D.G. în statele occidentale membre ale N.A.T.O., a sistat această practică. În virtutea acestui fapt, documentele de călătorie pentru locuitorii R.D.G. vor fi eliberate direct de autoritățile țărilor pe care călătorul dorește să le viziteze, fără a fi necesară, în prealabil, o autorizație specială din partea lui „Allied Travel Board". Se menține, însă, practica discriminatorie pentru reprezentanții guvernamentali ai R.D.G. care, în calitate de reprezentanți oficiali, doresc să ia parte la întîlnirile unor organizații internaționale.

Pekin

VIZITA DELEGAȚIEI PARLAMENTARE JAPONEZE

Săptămîna trecută, a sosit la Pekin o delegație japoneză condusă de Kenzo Matsumura, parlamentar din partea partidului liber-democrat (de guvernămînt). După cum anunță agenția China Nouă, la recepția oferită în cinstea delegației japoneze, Go-Mo-jo, președinte de onoare al Asociației de prietenie China-Japonia, și-a exprimat speranța că relațiile prietenești dintre popoarele chinez și japonez se vor dezvolta. El a menționat că, împotriva aspirațiilor comune de pace și prietenie ale celor două popoare, unele cercuri japoneze reacționare, urmînd cercurile imperialiste din S.U.A., au dus o politică de ostilitate față de poporul chinez, ridicînd obstacole în calea normalizării relațiilor între China și Japonia. În continuare, arată agenția, Go-Mo-jo a denunțat politica agresivă a cercurilor imperialiste americane în Extremul Orient și în Indochina. Popoarele din China și Japonia, țările din Indochina și alte țări asiatice — a arătat vorbitorul — trebuie să-și întărească unitatea și să desfășoare o luptă hotărîtă.

„Dorința de pace și prietenie a popoarelor Chinei și Japoniei — a declarat Go-Mo-jo — reflectă tendința generală și sentimentele populare. Nimeni nu va fi în stare să oprească această măreață tendință a timpurilor noastre".

Go-Mo-jo și-a exprimat, de asemenea, admirația pentru eforturile depuse, în ultimii ani, de Kenzo Matsumura pentru promovarea de relații prietenești între popoarele Chinei și Japoniei și pentru normalizarea relațiilor dintre cele două țări.

În cuvîntarea sa, Kenzo Matsumura a mulțumit pentru primirea care i-a fost făcută în cursul actualei sale vizite în China. El a spus că relațiile politice actuale dintre Japonia și China sînt încă foarte regretabile. „Dar, a adăugat el, sînt convins că în viitorul apropiat vor fi cu siguranță normalizate relațiile dintre Japonia și China. La plecarea mea din Japonia, mulți oameni au venit să-mi ureze drum bun și să mă încurajeze. Aceasta arată că majoritatea poporului japonez ne sprijină cu tărie în munca noastră dedicată prieteniei dintre Japonia și China. Oricît de mari ar fi obstacolele, voi continua să depun eforturi în vederea restabilirii relațiilor diplomatice dintre Japonia și China".

Orientul Apropiat

ÎNCORDAREA PERSISTĂ

Situația din această parte a lumii continuă să se mențină sub tensiune, în rîndul opiniei publice internaționale producînd îngrijorare îndeosebi intensificarea acțiunilor militare.

Pe acest plan, au fost înregistrate noi incidente israeliano-arabe, care au angajat în luptă diferite arme (unități terestre, artilerie cît și aviația). Regiunea care a cunoscut cele mai intense acțiuni a fost, în continuare, zona Canalului de Suez. În cadrul unei asemenea înfruntări militare, au fost angajate de ambele părți 40 de avioane. S-au înregistrat, de asemenea, incidente siriano-israeliene.

La începutul săptămînii trecute, la Washington, secretarul de stat al S.U.A., William Rogers, a anunțat, în cadrul unei conferințe de presă că „președintele Statelor Unite a hotărît să suspende pentru moment pronunțarea unei hotărîri definitive asupra cererii Israelului de a i se livra, suplimentar, avioane de luptă". Dar, șeful diplomației americane a precizat că „este vorba doar de o decizie provizorie", fapt interpretat de observatori ca un simplu subterfugiu. Pe de altă parte, Rogers a anunțat că guvernul american a hotărît să acorde un ajutor financiar cerut de către Israel la finele anului trecut, detaliile acestui ajutor urmînd să fie discutate de către guvernele celor două țări. Referindu-se la faptul că decizia privind nelivrarea de avioane de luptă către Israel are un caracter „provizoriu", numeroși comentatori au arătat, încă o dată, că introducerile de arme în regiune sînt de natură să agraveze situația.

Un element care a reținut atenția observatorilor politici au fost incidentele din Liban. În această țară par să se pună din nou cu acuitate problemele vechi legate de pozițiile diferite ale formațiunilor politice din Liban față de prezența comandourilor palestiniene pe teritoriul țării. Intr-un comunicat dat publicității de Direcția Generală a forțelor interne de securitate libaneze, se arată că au avut loc grave incidente între unități palestiniene și adepți ai „Falangelor libaneze" (mișcare ce se pronunță împotriva libertății nelimitate de acțiune a comandourilor palestiniene pe teritoriul libanez), incidente în cursul cărora cîteva persoane au fost omorîte și alte cîteva rănite. Trupele de ordine libaneze au fost nevoite să intervină pentru calmarea situației. În cursul reuniunii Consiliului libanez pentru securitate internă, Kamal Jumblatt, ministrul de interne, a lansat populației, potrivit agenției France Presse, un apel la calm și a anunțat că orice persoană înarmată care va circula pe străzile capitalei va fi arestată și deferită tribunalelor militare. Potrivit ultimelor informații, se pare că situația a revenit la normal.

De la Națiunile Unite, s-a anunțat că Gunnar Jarring, reprezentantul special în Orientul Apropiat al secretarului general al O.N.U. U Thant, va reveni la postul său de ambasador al Suediei la Moscova. După cum se știe, Jarring a petrecut 15 zile la New York, unde a avut consultări cu reprezentanții părților în conflictul din Orientul Apropiat și ai celor patru mari puteri. El s-a întîlnit, de asemenea, cu secretarul general al O.N.U., U Thant, pe care l-a informat că a apreciat consultările avute drept folositoare. Nu există, însă, informații privind o eventuală reluare a „misiunii Jarring".

Ilie ȘERBĂNESCU

Prima ședință din cadrul schimbului de păreri cvadripartit cu privire la Berlinul occidental

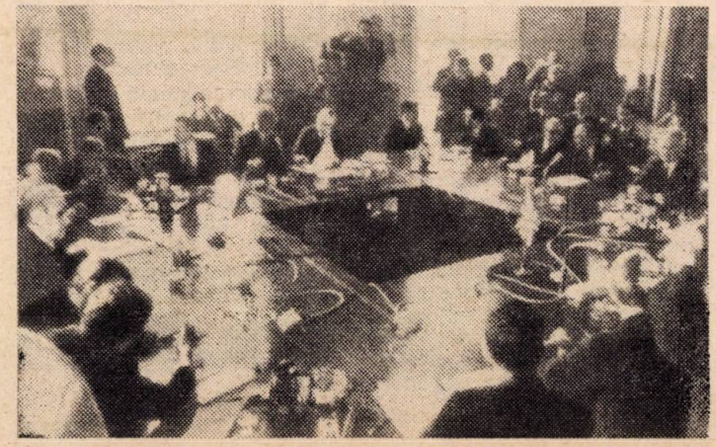

Bujor
ALMĂŞAN
ministrul minelor
şi geologiei

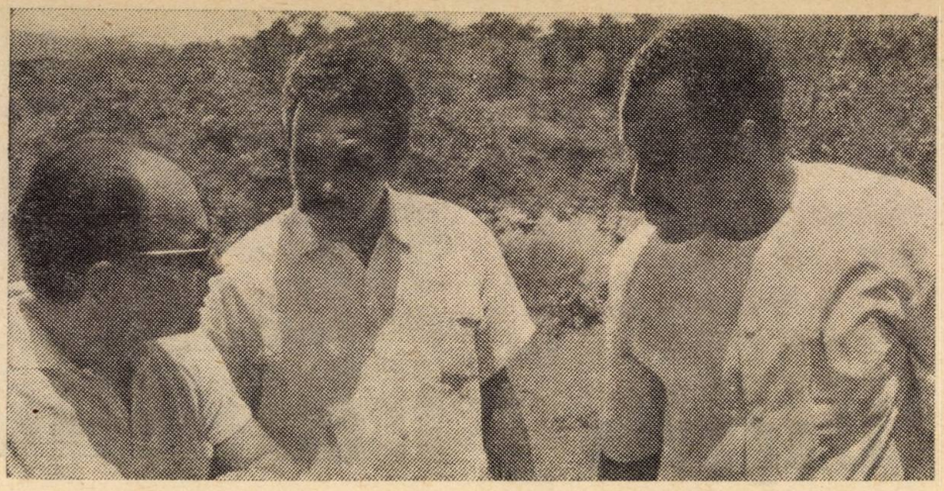

În timpul vizitei în Tanzania, ministrul minelor şi geologiei Bujor Almăşan într-o discuţie cu ministrul comerţului şi industriei Mohammed A. Rahman Babu

După vizita în Kenya, Zambia şi Tanzania

Între 23 februarie şi 14 martie, o delegaţie guvernamentală română, condusă de ministrul minelor şi geologiei, Bujor Almăşan, a vizitat Kenya, Zambia şi Tanzania. La întoarcerea în ţară, conducătorul delegaţiei române a avut amabilitatea să răspundă întrebărilor adresate, din partea revistei „Lumea", de către redactorul nostru Dumitru Constantin.

— Care a fost scopul vizitei dv. în cele trei state africane ?

— Vizita delegaţiei guvernamentale române în Kenya, Zambia şi Tanzania a avut loc ca un efect direct al cursului ascendent al relaţiilor cu aceste ţări, în scopul găsirii unor noi posibilităţi de dezvoltare a cooperării economice şi tehnice între ţara noastră şi ţările respective.

În ceea ce priveşte Kenya, preşedintele Jomo Kenyata a invitat delegaţia română, pe de o parte, pentru consultaţii privind posibilităţile de dezvoltare a industriei miniere din Kenya, iar pe de altă parte — pentru realizarea acestui obiectiv prin participarea ţării noastre. Delegaţia română a purtat tratative cu personalităţi oficiale, conducători şi experţi ai unor organisme economice. În Kenya am avut, de exemplu, întrevederi cu ministrul de stat însărcinat cu relaţiile cu preşedinţia republicii, Mbiyu Koinange, cu ministrul pentru resursele naturale ale Kenyei, W. Omamo. Cu acest prilej, a fost încheiat un protocol care exprimă interesul guvernului Kenyei pentru cooperarea economică cu România în domeniul prospecţiunilor geologice şi al industriei miniere.

Acelaşi obiectiv a avut vizita noastră în Zambia şi Tanzania, respectiv — găsirea de noi modalităţi de cooperare economică şi tehnică în toate domeniile. Şi în aceste ţări, delegaţia noastră a avut convorbiri cu oficialităţi şi membri ai guvernelor de la Lusaka şi Dar es Salaam. Cu acest prilej, s-a încheiat cu Zambia un acord de cooperare tehnico-ştiinţifică, iar cu Tanzania s-a semnat un acord de cooperare economică şi tehnică ce prevede intensificarea activităţilor comune în domeniile prospectării şi exploatării resurselor miniere. În programul delegaţiei au mai figurat şi vizite la unele obiective industriale din sectorul minelor.

— Cum apreciaţi rezultatele vizitei, ale întîlnirilor şi contactelor la diferite nivele pe care le-aţi amintit mai sus ?

— Consider că rezultatele vizitei sînt pozitive, concretizîndu-se prin încheierea amintitelor documente interguvernamentale care pun bazele cooperării economice şi tehnice dintre România şi aceste ţări, atît în domeniul minier cît şi în domeniile industrial, hidroenergetic, agroalimentar, construcţii civile.

Delegaţia a fost primită de preşedinţii statelor respective, prilej cu care s-au purtat discuţii într-o atmosferă de sinceră prietenie, ceea ce demonstrează aprecierea de care se bucură ţara noastră în aceste ţări.

Aşa cum am arătat, delegaţia a purtat tratative cu miniştri, conducători ai unor ministere economice şi cu experţi ai organismelor centrale de stat, discuţii materializate prin semnarea unor înţelegeri bilaterale, pe baza cărora se poate trece la realizarea unor acţiuni concrete de cooperare.

— Cum apreciaţi, pe plan general, relaţiile noastre cu ţările Africii ?

— În ultimul timp, relaţiile României cu ţările continentului african înregistrează o dezvoltare ascendentă.

Începînd cu anul 1968, s-au înmulţit contactele dintre ţara noastră şi ţările africane, atît prin vizitarea multora din aceste ţări, cît şi prin invitarea şi primirea de delegaţii guvernamentale ale acestora în Republica Socialistă România. Pe această linie se poate menţiona vizita în ţara noastră a delegaţiilor guvernamentale din Tanzania, Congo (Kinshasa), Congo (Brazzaville), Republica Africa Centrală, Liberia etc. De asemenea, delegaţii româneşti au vizitat — în afară de ţările Africii de Est — Nigeria, Liberia, Ghana, Guineea, Congo (Kinshasa), Congo (Brazzaville), Gabon, Ciad ş.a.

În continuare, relaţiile noastre cu aceste ţări se dezvoltă prin acţiuni concrete întreprinse atît pe linia schimburilor de mărfuri, cît şi pe linia cooperării economice şi tehnice în diverse domenii de interes mutual.

— Care sînt impresiile şi părerile interlocutorilor dv. despre România şi colaborarea cu ţara noastră ?

— Însuşi faptul că delegaţia guvernamentală română a fost invitată în Kenya, Zambia şi Tanzania, de către forurile cele mai înalte ale acestor ţări, confirmă aprecierea deosebită de care se bucură ţara noastră atît pe plan politic cît şi economic. Se poate menţiona, de asemenea, că aceste ţări apreciază pregătirea specialiştilor noştri minieri, precum şi experienţa îndelungată a ţării noastre în acest domeniu, solicitînd asistenţă tehnică română în dezvoltarea industriei miniere din ţările respective.

Ţările vizitate doresc să dezvolte cooperarea economică cu România, dînd o înaltă apreciere principiilor care stau la baza politicii noastre externe — neamestecul în treburile interne, respectarea suveranităţii şi independenţei naţionale, a egalităţii în drepturi şi a avantajului reciproc, singurele în măsură să asigure cooperarea largă, nestînjenită şi constructivă între toate statele lumii.

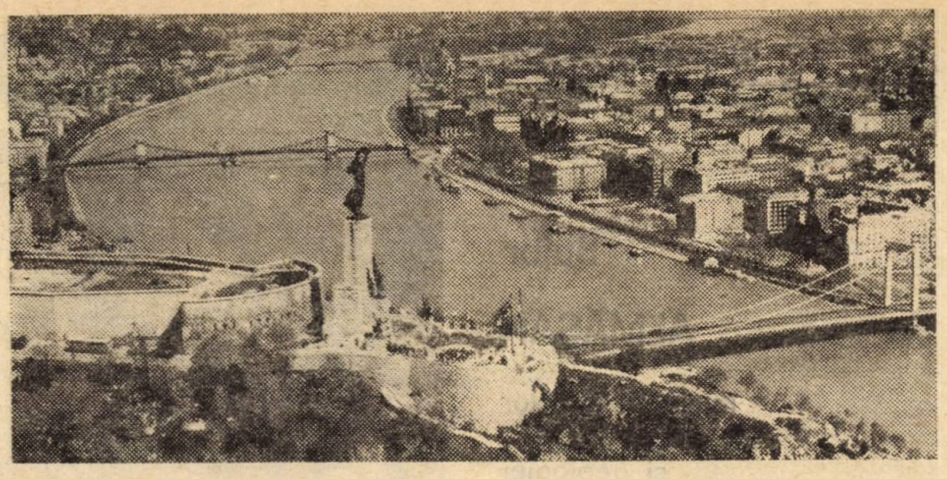

Vedere panoramică a Budapestei

Ungaria la un sfert de veac de la eliberare

Corespondență din Budapesta de la trimisul nostru, Radu Dobre

Deși au mai rămas doar cîteva zile pînă la 4 aprilie — ziua eliberării Ungariei de sub ocupația fascistă, se poate spune că marea sărbătoare a poporului ungar a și început, prin pregătirile jubiliare febrile la care participă întreaga țară. Aceste pregătiri intense privesc înfățișarea sărbătorească a orașelor și satelor, împodobirea monumentelor, a întreprinderilor și instituțiilor, inaugurarea de expoziții jubiliare, publicarea de reportaje și articole consacrate acestui eveniment ; dar sensul marii sărbători, semnificația ei majoră constă, în primul rînd, în bilanțul pe care poporul frate ungar este în măsură să-l stabilească acum, după 25 de ani de la eliberare. Nimic mai ușor să afli capitolele semnificative ale acestui bilanț decît adresîndu-te Expoziției jubiliare, deschisă în aceste zile la Muzeul de arte frumoase din Budapesta, sau interlocutorilor unguri de diferite profesii care — nu fără mîndrie — se grăbesc să-ți relateze despre drumul parcurs de Ungaria populară în acest pătrar de veac.

RECONSTRUCȚIE ȘI CONSTRUCȚIE

...Războiul lăsase în urmă orașe și sate în ruină, fabrici și uzine dărîmate sau dislocate, poduri și șosele distruse. Așa cum sublinia ziarul „Szabadsag", vorbind despre Budapesta într-unul din primele sale numere de după eliberare, „se părea că aici nu mai exista nici o perspectivă". Lipseau lumina, apa, hrana, aproape tot ceea ce constituia strictul necesar al vieții. A fost nevoie de o muncă asiduă pentru a reda încrederea și insufla imboldul de a reconstrui pe temelia ruinelor o viață nouă. Poporul ungar, condus de partidul comunist, a găsit resursele morale necesare reconstrucției țării și angajării ei pe drumul construcției socialiste.

Într-un răstimp istoric scurt, Ungaria s-a transformat dintr-o țară înapoiată din punct de vedere economic, cu un profil predominant agrar, într-o țară cu o industrie și o agricultură în continuă dezvoltare. Cîteva dintre datele comparative desprinse din panourile expoziției oglindesc această realitate. Față de anul 1938, industria ungară și-a sporit producția, în 1968, în proporție de 2,5 ori ; în anii 1950—1968, valoarea producției industriale a crescut de cinci ori, fondurile fixe de patru ori, numărul muncitorilor de două ori. În anumite sectoare această creștere este remarcabilă. Astfel, în 1968, producția industriei constructoare de mașini a fost de 16 ori mai mare în comparație cu cea a anului 1938, iar producția industriei chimice — de 28 de ori.

Ca urmare a dezvoltării economice, s-a creat un echilibru între vechile regiuni industriale și cele în dezvoltare. Ungaria a devenit, astfel, o țară cu un cert potențial industrial. La această dezvoltare a contribuit în mare măsură și politica de investiții. În anii 1950—1968, sumele investite în industrie au atins cifra de 25 miliarde de forinți. Au fost lărgite și modernizate întreprinderile existente. Au fost create noi capacități industriale, cu o bază tehnică corespunzătoare cerințelor moderne. A crescut producția bunurilor industriale tradiționale și s-a lărgit sfera produselor noi.

Și în agricultură, principala ramură a vieții economice dinainte de eliberare, s-au realizat transformări structurale. Faptul că în 1969 producția acestui sector depășea cu 34 la sută pe cea dinainte de război este concludent. Prin reorganizarea socialistă a agriculturii s-a trecut la o exploatare intensivă a pămîntului, s-a creat o mai justă repartizare a culturilor în funcție de nevoile țării, s-a putut introduce tehnica nouă în agricultură.

Transformări radicale a cunoscut, de asemenea, și domeniul transporturilor. După eliberare, 70—80 la sută din poduri, mai mult de 50 la sută din principalele linii feroviare, o treime din liniile secundare erau distruse. Restabilirea comunicațiilor, una din principalele condiții ale reconstrucției, a fost terminată, în mare, încă din 1947. În perioada următoare, între 1950 și 1968, pentru extinderea și modernizarea mijloacelor de transport au fost investite circa o sută de miliarde de forinți. Au fost modernizate principalele șosele, s-au creat noi căi de comunicație între diferitele puncte ale țării, s-a dezvoltat, de asemenea, traficul aerian, a sporit navigația fluvială.

Toate aceste transformări au avut consecințe directe asupra nivelului de viață, material și cultural al populației. Astfel, între 1949 și 1968, venitul național a crescut de trei ori, iar suma folosită pentru nevoile populației de 2,5 ori. Față de cele 16 institute superioare cu 12 000 studenți, existente în 1938, azi funcționează 89 de institute superioare în care își desăvîrșesc studiile 79 000 de studenți.

COORDONATE ALE POLITICII EXTERNE

În strînsă legătură cu activitatea consacrată construcției socialiste, s-au dezvoltat și relațiile internaționale ale Ungariei. Despre rezultatele obținute în această privință, despre principalele coordonate ale politicii externe ungare mi-a vorbit Olah Jozsef, director general în Ministerul afacerilor externe. Referindu-se la evoluția relațiilor externe ale R.P. Ungare în ultimele decenii, interlocutorul a subliniat faptul că, în momentul de față, țara sa are legături diplomatice cu 84 de țări, față de numai 38, în 1938. „De asemenea, mi-a spus Olah Jozsef, considerăm ca un rezultat pozitiv al politicii noastre externe faptul că, în afară de O.N.U., sîntem membri în alte 27 de organizații internaționale interguvernamentale".

Relevînd liniile directoare ale politicii externe a R.P. Ungare, Olah Jozsef a subliniat, în primul rînd, preocuparea constantă pentru dezvoltarea și întărirea alianței și prieteniei cu Uniunea Sovietică, cu țările frățești din sistemul mondial socialist. „Acest fapt îl considerăm drept cel mai important obiectiv al politicii externe a R.P. Ungare, mi-a subliniat interlocutorul. Țara noastră acordă o deosebită importanță participării sale la Tratatul de la Varșovia, precum și activității sale în cadrul C.A.E.R." „Un alt aspect major al politicii noastre externe — a adăugat Olah Jozsef — îl constituie preocuparea pentru dezvoltarea unor relații de colaborare cu majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, relații bazate pe principiile coexistenței pașnice și avantajului reciproc".

Abordînd, în continuare, problema securității europene, ca problemă de importanță majoră pentru pacea lumii, Olah Jozsef mi-a declarat, printre altele : „Guvernul R.P. Ungare consideră că, progresiv, se conturează condițiile convocării unei conferințe în problema securității europene. Aceasta ar reprezenta o contribuție la pacea Europei și la asigurarea unui viitor fericit". Arătînd că, prin convorbirile bilaterale de pînă acum, s-a realizat o îmbunătățire a climatului european și că s-au pus bazele organizării conferinței, interlocutorul

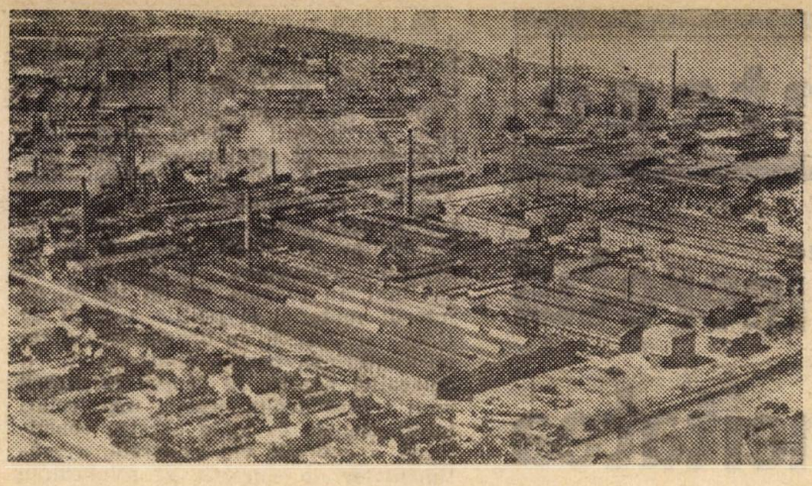

În partea de sud a Budapestei s-a ridicat în ultimii ani marele combinat industrial C.S.E.P.E.L. ←

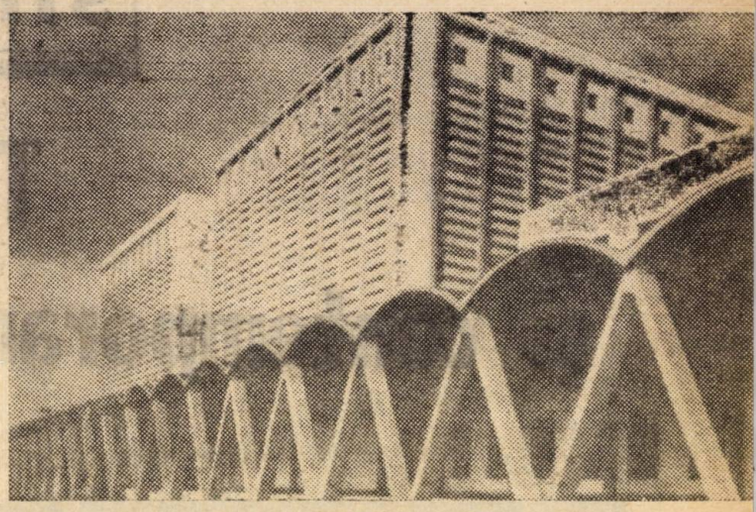

Complexul frigorific de la Miskolc ⟹

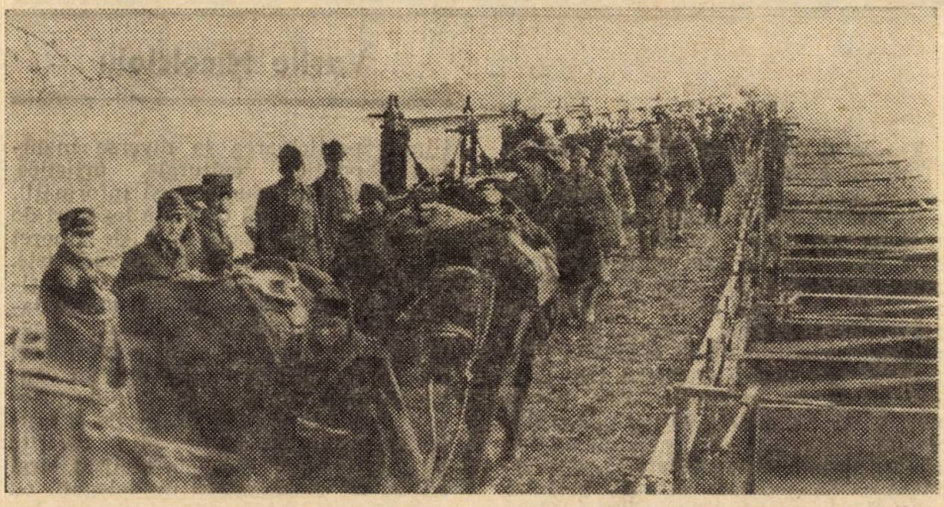

Subunitate română de cavalerie trecînd podul de la Tiszalök, salvat, cu prețul vieții, de ostașul Eftimie Croitoru

mi-a spus că, „după părerea guvernului ungar, în timpul convorbirilor din ultimul timp s-a maturizat ideea că, în condițiile actuale, deși complexe, conferința ar putea duce la rezultate pozitive. Salutăm cu bucurie orice inițiativă care ar contribui în mod constructiv la organizarea conferinței".

În încheierea convorbirii, au fost evocate unele aspecte ale dezvoltării relațiilor frățești dintre Ungaria și România. „Instaurarea puterii populare, construirea orînduirii socialiste în țările noastre — a subliniat Olah Jozsef — au creat condiții ca prietenia dintre poporul român și poporul ungar, cimentată prin sîngele vărsat acum 25 de ani, să fie ridicată pe o treaptă nouă, superioară, să se dezvolte continuu". Relevînd o serie de acorduri și convenții încheiate în ultimul timp între cele două țări, interlocutorul a spus : „Pot să adaug, cu satisfacție, că și acest an se anunță a fi bogat în domeniul relațiilor reciproce. La începutul anului, o delegație sindicală, condusă de tovarășul Sandor Gaspar, președintele Consiliului sindical ungar, a făcut o vizită în România. Tovarășul Apro Antal, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și președinte al Comisiei ungare de colaborare economică mixtă guvernamentală ungaro-română, s-a întîlnit la începutul lunii februarie, la Oradea, cu omologul său român, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Iosif Banc. Tot în acest început de an, au făcut vizite în Ungaria Nicolae Bozdog, ministrul comerțului interior, și Ioan Avram, ministrul construcțiilor de mașini. Am certitudinea că aceste contacte vor continua în perioada care urmează. Ne străduim ca aceste relații — ale celor două țări vecine, socialiste — să se dezvolte și în viitor în interesul nostru reciproc, într-un spirit de întrajutorare tovărășească".

OMAGIU EROILOR ROMÂNI

Călătoria în Ungaria populară ne-a prilejuit și cunoașterea — cu atît mai emoționantă pentru noi — a jertfelor aduse de ostașii români care, alături de Armata Sovietică, au luptat pentru eliberarea Ungariei. După ce, în prima săptămînă a lunii octombrie 1944, Armata Sovietică împreună cu forțele Armatei Române au început o puternică ofensivă, în vederea zdrobirii ocupanților hitleriști de pe teritoriul Ungariei, țelul nemijlocit al ofensivei a fost eliberarea orașului Debrețin, precum și a întregii Ungarii nord-estice. În urma unor lupte îndîrjite, trupe ale Armatei Sovietice și unități ale Armatei I-a române au ocupat Debreținul în ziua de 20 octombrie 1944. Pentru spiritul de eroism și victoriile repurtate în aceste lupte, divizia de voluntari români participantă la eliberarea orașului a primit numele de divizia „Tudor Vladimirescu-Debrețin". La 1 noiembrie, formațiunile armatelor sovietică și română au ajuns la linia Tisei, pe întreaga distanță dintre Csop și Tokaj ; apoi, după lupte îndelungate, la 3 decembrie, a fost eliberat și orașul Miskolc, al doilea centru industrial al țării, fiind astfel eliberat întreg nordul Ungariei. Pe teritoriul Ungariei, ostașii români au participat la eliberarea a 1 237 localități, printre care 14 orașe. În aceste lupte, peste 42 000 de ostași români și-au dat viața în chip eroic sau au fost grav răniți.

Mormintele din impresionantul cimitir Rakosliget din apropierea Budapestei ca și cele presărate pe cîmpia maghiară, monumentele și insemnele memoriale ridicate la Debrețin, Miskolc, Gyor, Nyregyha rămîn să mărturisească peste timpuri jertfa de vieți românești adusă eliberării Ungariei. Desprind cîteva rînduri din evocarea eroilor români înmormîntați în cimitirul Rakosliget — apărută în aceste zile în cotidianul „Nepszava" : „Ei au ajuns în apropierea capitalei în toamna anului 1944, în cadrul celui de-al doilea front ucrainean. Au întîlnit aici o triplă linie de apărare fascistă, construită puternic, și au trebuit să o nimicească. Nu și-au cruțat viețile ; cei mai mulți din morții lor se odihnesc aici, în cimitirul militar, unde în fiecare aprilie răsună imnurile. Țăranii din satele apropiate le păstrează o pioasă amintire".

Tot în aceste zile, am citit în revista maghiară „Partelet" o emoționantă evocare a unui moment din crîncenele lupte purtate de ostașii români în regiunea Tisei. „Timp de o săptămînă, unitățile românești ajunse în zona Tiszaladany și Tiszatardos au dus o luptă crîncenă pentru cucerirea și lărgirea unui cap de pod pe Tisa. Soldații companiei 18 române de geniu au început construirea unui pod ponton de 16 tone. Ei au lucrat sub focul artileriei, ziua și noaptea, fără răgaz. După două zile, pe podul terminat au trecut alternativ o unitate sovietică de artilerie, apoi, în lungi coloane de marș, unități românești și sovietice". Impresionantă este evocarea faptei eroice a ostașului român Eftimie Croitoru care, atunci, la 8 noiembrie 1944, a salvat — cu prețul vieții — podul construit. „Croitoru s-a ridicat și a lovit cu tîrnăcopul în mina care l-a ajuns din urmă. Forța exploziei l-a ucis pe eroicul soldat pontonier. Locul său de veșnică odihnă este cimitirul din Tiszalök".

Cimentate prin sîngele vărsat în lupta pentru eliberarea de sub jugul fascist, relațiile româno-ungare aveau să cunoască — în condițiile construcției socialiste — un cîmp superior de manifestare în interesul prieteniei și colaborării frățești dintre cele două țări vecine, al progresului lor multilateral, al cauzei socialismului și păcii în lume.

Budapesta, 31 martie

sinteze

Tineretul și contemporaneitatea (3)

Vasile Nicolcioiu

Tineretul din patria noastră acționează cu hotărîre și devotament pentru înfăptuirea politicii interne și internaționale a partidului și statului nostru, pentru ca România socialistă să cunoască o tot mai viguroasă înaintare pe calea progresului și civilizației, să se afirme ca un factor mereu mai activ în cadrul comunității internaționale. Îndrumată și călăuzită permanent de către Partidul Comunist Român, tînăra generație din patria noastră este angajată cu pasiune și devotament în procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate ; ea dă, totodată, o înaltă prețuire valorilor create de alte popoare, idealurilor înaintate ale tuturor popoarelor, ale forțelor progresiste de pretutindeni.

Prin activitatea desfășurată pe plan internațional, U.T.C. și U.A.S.R. urmăresc ca, prin forme și căi specifice, să aducă o contribuție adecvată la popularizarea în rîndul unor largi categorii de tineri a realizărilor poporului și tineretului român, a politicii interne și externe a partidului nostru, să acționeze în spiritul întăririi și dezvoltării frontului forțelor progresiste, antiimperialiste, a unității sale în lupta pentru libertate, independență, pace, democrație și progres social. Călăuziți de obiectivele și principiile politicii externe a partidului și statului nostru, am urmărit ca prin acțiunile pe plan extern, prin întreaga activitate internațională, să menținem și să dezvoltăm legăturile de prietenie și colaborare cu organizațiile de tineret și studenți din țările socialiste, să continuăm consolidarea și lărgirea contactelor și cooperării cu organizațiile de tineret comuniste, revoluționare și democratice din întreaga lume, să punem în valoare elementele comune cu toate organizațiile de tineret angajate în lupta pentru înfăptuirea aspirațiilor fundamentale ale forțelor progresiste.

Acționînd consecvent în direcția dezvoltării relațiilor de prietenie și cooperare cu organizațiile de tineret și studenți din toate țările socialiste, U.T.C. și U.A.S.R. și-au multiplicat și diversificat acțiunile, contactele și schimburile cu aceste organizații. Putem releva cu satisfacție că, în forme diferite, prin vizite, schimburi de delegații, întîlniri, participarea la diverse manifestări politice, culturale, artistice, schimburi de documente și informații, organizația noastră dezvoltă legături de colaborare cu organizațiile de tineret și studenți din toate țările socialiste.

Pornind de la dorința de a intensifica legăturile de cooperare și solidaritate internaționalistă cu toate organizațiile revoluționare, democratice și progresiste, U.T.C. și U.A.S.R. au continuat să-și lărgească relațiile de prietenie, să-și multiplice întîlnirile și contactele cu organizațiile din diferite țări ale lumii. Astfel, am realizat largi consultări și schimburi de delegații cu organizațiile comuniste din Italia, Franța, Danemarca, Norvegia, Suedia, Finlanda, Olanda , Austria, Elveția, Portugalia, Belgia, cu numeroase organizații de tineret comuniste și ale unor mișcări de eliberare națională din Asia, Africa și America Latină.

În cadrul lărgirii contactelor cu diferite organizații și mișcări de tineret, pornim de la luarea în considerare a transformărilor pozitive ce au avut loc în rîndul tineretului de diferite orientări politice prin creșterea gradului de angajare în lupta forțelor democratice și progresiste, prin maturizarea și activitatea sa politică, precum și de la premisa că dezbaterea problemelor activității teoretice și practice, schimbul de opinii și experiență nu trebuie condiționate de o identitate absolută de poziții, concepții și puncte de vedere, că un asemenea dialog e necesar și util nu numai pentru cunoașterea reciprocă ci și pentru dezvoltarea colaborării. În acest sens, organizația noastră a continuat să dezvolte cooperarea cu organizații de tineret și studenți de diferite orientări politice, ideologice sau religioase. S-a adîncit colaborarea cu organizațiile socialiste, social-democrate și de alte orientări din Suedia, Danemarca, Norvegia, Elveția, R.F.G., Austria, Finlanda, Belgia, Turcia, Japonia, India, Chile, Mexic, Nigeria, Somalia, R.A.U. și din alte țări prin continuarea schimburilor de delegații, participarea la congresele acestor organizații, la diferite reuniuni internaționale organizate la inițiativa sau sub auspiciile acestora și prin efectuarea unor consultări bilaterale.

Să notăm și multiplicarea numărului de acțiuni, întîlniri, reuniuni și dezbateri internaționale avînd ca obiectiv punerea în valoare a elementelor comune, pentru intensificarea și întărirea participării tinerei generații la înțelegerea și soluționarea celor mai importante probleme contemporane. Am dori să subliniem, în acest sens, participarea la Conferința Mondială de Solidaritate cu lupta poporului și tineretului vietnamez, desfășurată la Helsinki, în toamna anului trecut, ajutorul material și politic acordat de U.T.C. și U.A.S.R. în organizarea acestei conferințe, poziția constructivă a delegației noastre în scopul asigurării unui succes deplin acestei manifestări internaționale — toate acestea constituind o expresie vie, concretă, a sentimentelor de simpatie și solidaritate activă cu lupta poporului vietnamez.

Participînd la un însemnat număr de congrese, seminarii, colocvii, reuniuni ale organismelor executive ale F.M.T.D. și U.I.S., întîlniri pe probleme specifice tineretului și studenților, U.T.C. și U.A.S.R. au pornit de la convingerea că tînăra generație trebuie să se angajeze activ în dezbaterea și finalizarea căilor de înfăptuire a deziderateloș și cerințelor majore ale contemporaneității. Manifestînd interes, receptivitate și înțelegere față de pozițiile și punctele de vedere ale altor organizații, dorința de a evidenția și valorifica elementele și aprecierile comune, organizația noastră și-a expus propriile păreri — în spiritul politicii internaționale a partidului — privind problemele vitale ale lumii contemporane, rolul și aportul tineretului în lupta popoarelor și forțelor democratice și progresiste ; am subliniat necesitatea ca tineretul să întreprindă acțiuni proprii, specifice, pentru a contribui la afirmarea și respectarea în viața internațională a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neimixtiunii, pentru desființarea blocurilor militare, înlăturarea surselor de suspiciune și încordare, realizarea dezarmării generale, întărirea solidarității cu popoarele din Africa, Asia, America Latină, cu toate forțele revoluționare și progresiste, pentru creșterea participării sale la dezvoltarea socială și națională, la progresul și propășirea popoarelor.

Contactele și întîlnirile bilaterale și multilaterale au oferit dovezi certe că activitatea și poziția tineretului nostru sînt prețuite și apreciate pentru caracterul lor activ, constructiv, pentru înțelegerea reală a responsabilității față de cauza unității și solidarității internaționaliste a tineretului progresist din întreaga lume. Aceste trăsături constituie rodul conducerii și educării de către partid a tinerei noastre generații, al principialității, consecvenței și justeței politicii generale a partidului și statului nostru, al preocupării lor permanente pentru soluționarea problemelor tineretului în concordanță cu cerințele și etapa actuală de dezvoltare a societății ; aceasta, de altfel, a stat la baza cunoscutelor inițiative ale țării noastre pe plan internațional privind educarea tineretului în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare.

După cum se știe, în luna iunie 1969, U.T.C. a organizat, la Snagov, Masa rotundă pe tema : „Rolul și contribuția tineretului la realizarea unui climat de pace și securitate în Europa". Participarea unui număr de 71 organizații naționale și internaționale de orientări politice foarte diferite și bilanțul fruc-

tuos al întîlnirii s-au datorat într-o însemnată măsură modului în care a fost concepută Masa rotundă, creării unui climat care să permită şi să stimuleze dezbateri deschise, constructive. Existenţa unor păreri deosebite asupra conceptului de securitate europeană şi a căilor ei de înfăptuire nu putea fi un obstacol nici în calea întîlnirii şi nici a unui dialog activ. Aşa cum s-a subliniat şi în cadrul reuniunii, dezbaterile nu presupuneau însuşirea tuturor opiniilor exprimate, participanţii dovedind receptivitate faţă de diversitatea de păreri, încercînd satisfacţie pentru schimbul de idei şi constatînd posibilitatea şi utilitatea stabilirii unor obiective şi acţiuni eficiente în înfăptuirea unui deziderat atît de important şi pentru tînăra generaţie — cum este securitatea europeană. În perioada care a trecut, întîlnirea de la Snagov a continuat să aibă un larg ecou în mişcarea de tineret europeană şi internaţională. În numeroase reuniuni internaţionale şi întîlniri bilaterale, organizaţiile de tineret au evocat însemnătatea şi valoarea autentică a Mesei rotunde şi a „spiritului de la Snagov", care au reprezentat o concretă şi prestigioasă contribuţie la susţinerea de către tînăra generaţie a cauzei păcii, destinderii şi securităţii continentului nostru.

Animaţi de sentimente profund internaţionaliste, acordăm întregul nostru sprijin politic, material şi moral organizaţiilor de tineret şi studenţi în lupta dusă, alături de popoare, împotriva imperialismului şi colonialismului, a agresiunilor militare, a reacţiunii şi războiului, pentru dezvoltarea liberă, independentă, pentru pace şi progres social. Organizaţiilor de tineret şi studenţi din R. D. Vietnam, Vietnamul de sud, precum şi unui însemnat număr de organizaţii din Africa, Asia şi America Latină le acordăm sprijin în cele mai diferite forme, organizaţiile respective dînd o înaltă apreciere poziţiei noastre internaţionaliste.

Schimburile de delegaţii, vizitele, întîlnirile, contactele, participarea la reuniuni internaţionale constituie momente şi căi importante pentru organizaţia noastră de a face cunoscute realizările poporului şi tineretului român, de a promova spiritul şi principiile politicii externe a partidului şi statului nostru, eforturile şi contribuţia României socialiste la lărgirea şi întărirea unităţii frontului forţelor progresiste, democratice, în lupta pentru destindere, pace şi securitate internaţională.

Evoluţia procesului de dezvoltare şi lărgire a cooperării în mişcarea de tineret este indisolubil legată de întărirea, consolidarea şi activizarea politică a organizaţiilor, asociaţiilor şi mişcărilor tineretului şi studenţilor, de fenomenele obiective ale societăţii contemporane.

Colaborarea dintre organizaţiile de tineret şi studenţeşti a cunoscut forme variate, s-au diversificat căile de realizare a unor obiective comune ; organizaţiile internaţionale de tineret şi studenţeşti reprezintă şi ele un rezultat al acestui proces de lărgire a contactelor şi cooperării. Nu ne propunem o incursiune în istoria organizaţiilor internaţionale ale tineretului şi studenţilor, care, privită la dimensiunile propriu-zise ale unei istorii, este relativ scurtă, dar căreia nu îi lipsesc momentele pline de semnificaţii. Am dori însă să subliniem că, după părerea noastră, existenţa şi rolul unei organizaţii internaţionale trebuie raportate la specificul mişcării de tineret, la principiile, obiectivele şi sarcinile sale, la gradul de dezvoltare al organizaţiilor naţionale. Este limpede că fiecare organizaţie, asociaţie, mişcare de tineret sau studenţească îşi are obiective proprii, stabilite în funcţie de condiţiile concrete din ţara în care îşi desfăşoară activitatea, iar formele de luptă sînt subordonate şi se armonizează cu tactica şi strategia forţelor politice şi sociale din care fac parte organizaţiile respective.

În încercarea de a defini rolul şi caracterul organizaţiilor internaţionale n-au lipsit nici tendinţele de a le considera centre de acţiune, care să stabilească sarcini unitare, obligatorii pentru organizaţiile membre. Dar experienţa dovedeşte că organizaţiile internaţionale nu pot fi clădite pe concepţia că ele ar putea avea un asemenea rol, care ar contrazice flagrant principiile ce trebuie să guverneze mişcarea de tineret, ar prejudicia autonomia şi egalitatea organizaţiilor membre, formele de activitate ale acestora, stabilite pe baza cerinţelor obiective ale luptei popoarelor, partidelor şi forţelor din care fac parte aceste organizaţii. Un obiectiv esenţial al acestora ar trebui să-l constituie stimularea şi facilitarea unor largi schimburi şi contacte, a cooperării între organizaţiile de tineret, evitînd tendinţa ca acestea să devină forme instituţionale pentru promovarea punctelor de vedere ale unui grup de organizaţii şi punînd la baza activităţii lor obiectivele şi aspiraţiile fundamentale ale tinerei generaţii, care sînt comune unor organizaţii de cele mai diferite orientări politice.

Ignorarea principiilor ce trebuie să călăuzească acţiunile organizaţiilor internaţionale pun sub semnul îndoielii utilitatea lor. În anul trecut, Conferinţa Internaţională a Studenţilor (C.I.S.-C.O.S.E.C.), care în ultimii ani cunoscuse puternice frămîntări, şi-a încetat activitatea ; la ultimul congres al I.U.S.Y. (Uniunea Internaţională a Tineretului Socialist) a avut loc o semnificativă confruntare între forţele progresiste din interiorul uniunii şi unele organizaţii membre care fac încă apologia unor teze şi concepţii conservatoare.

În cadrul F.M.T.D. şi U.I.S., organizaţia noastră, împreună cu alte organizaţii de tineret, urmărind crearea unei atmosfere de încredere şi respect reciproc, de deplină egalitate în drepturi şi respectarea autonomiei tuturor organizaţiilor membre, a înţeles să acţioneze în mod constructiv, depunînd eforturi perseverente pentru ca aceste organizaţii să-şi aducă o contribuţie tot mai activă, printr-o muncă vie, concretă, la promovarea şi apărarea drepturilor specifice ale tineretului, la strîngerea legăturilor de colaborare dintre organizaţiile de tineret şi studenţeşti, membre sau nemembre, la întărirea solidarităţii acestora în lupta pentru înfăptuirea de către popoare a aspiraţiei spre libertate socială şi naţională, independenţă şi democraţie, împotriva imperialismului, reacţiunii şi războiului, pentru pace, progres social şi securitate internaţională.

După părerea noastră, este în interesul tinerilor de pretutindeni să se dezvolte o cooperare activă în lupta pentru pace şi progres social, să se manifeste iniţiativă şi receptivitate faţă de tot ceea ce este înnoitor, progresist, în viaţa politică şi socială, pentru a contribui la procesul de destindere şi apropiere între popoare, la dezvoltarea colaborării internaţionale multilaterale, aspiraţie a omenirii progresiste, a tinerei generaţii din întreaga lume.

reflector

O RECONFIRMARE

Tendinţele indicate de rezultatele alegerilor federale din toamna lui '69 s-au verificat şi cu prilejul recentei consultări electorale pentru reînnoirea parlamentului local din Hamburg. Social-democraţii şi-au menţinut, sub conducerea primarului Weichmann, majoritatea absolută (70 locuri) Partidul naţional-democrat, de orientare neo-nazistă, nu a obţinut numărul de voturi necesar pentru a fi reprezentat în parlament ; mai mult, el a înregistrat o pierdere sensibilă de sufragii (de la 3,9 la 2,7 procente). Un element nou l-a constituit cursul ascendent al liber-democraţilor, care şi-au consolidat, întrucîtva, baza electorală, serios ameninţată în ultimul timp. E, desigur, un motiv care pledează — cum, de altfel, a declarat liderul social-democrat Weichmann — pentru înfiinţarea, şi la Hamburg, a unei coaliţii P.S.D.-P.L.D., după modelul celei de la Bonn.

ÎN AŞTEPTAREA UNEI DECIZII

Deocamdată, tratativele dintre populişti şi socialişti privind formarea noului guvern austriac s-au întrerupt. E de presupus, însă, că, pînă la data de 16 aprilie, cînd este programată o şedinţă a conducerii partidului populist, nu vor surveni elemente noi. Se pare că de-abia atunci se va şti dacă populiştii acceptă sau nu propunerile socialiştilor în vederea reînfiinţării tradiţionalei coaliţii „negru-roşu". În acest caz, viitorul cancelar va fi cu siguranţă Bruno Kreisky, preşedintele partidului socialist.

C.E.E. — PROCENTUL NELINIŞTITOR

Un substanţial volum de 350 pagini, apărut la Paris, consemnează rezultatele anchetei iniţiate de Oficiul Statistic al Pieţei comune privind situaţia forţei de muncă în ţările membre.

Raportul menţionează că 61 la sută din cele 186 milioane de locuitori din ţările C.E.E., deci circa 75 milioane de persoane între 14 şi 65 de ani, exercită o activitate remunerată. Defalcat pe ţări, se observă că procentul populaţiei active atinge în Franţa 66 la sută, iar în R.F.G. 62 la sută, pe cînd Olanda, cu 56 la sută, şi Italia, cu 57 la sută, se află sub media de ansamblu. Situaţia ultimelor două ţări se explică prin participarea redusă a femeilor la viaţa activă, abia un sfert în Olanda şi circa 30 la sută în Italia.

Aspectul cel mai îngrijorător înregistrat de ancheta Oficiului Statistic al C.E.E. este acela al procentajului de şomaj foarte ridicat în rîndul tineretului. Astfel, pe ansamblul Pieţei comune, şomajul atinge 42 la sută. 40 la sută din tinerii francezi nu au loc de muncă, tinerii vest-germani în raport de 18 la sută, procentul ridicîndu-se la 55 la sută pentru tineretul italiei. După cum subliniază autorii anchetei, trei din patru şomeri tineri au fost înainte studenţi.

reflector

INTERSINDICALE

Heinz Oskar Vetter, președintele Uniunii Sindicatelor vest-germane (D.G.B.), a informat, în cadrul unui interviu acordat ziarului „Die Welt", că, după consumarea unor discuții tehnice și angajarea altora, între forurile sindicale reprezentative din R.D.G. și R.F.G. (respectiv F.D.G.B. și D.G.B.) ar putea avea loc — după opinia sa — la sfîrșitul lunii aprilie, o întîlnire la nivelul președinților celor două organizații. De asemenea, el a anunțat că, la 24 mai, va vizita R.F.G. o delegație a sindicatelor sovietice, iar la 8 aprilie, o delegație vest-germană se va deplasa în Polonia pentru a purta convorbiri cu reprezentanții sindicatelor poloneze. Discuțiile privesc — după cum a declarat Vetter — îmbunătățirea schimbului de informații și, în general, a relațiilor dintre centrala sindicală vest-germană și respectivele organizații din R.D.G., U.R.S.S. și Polonia.

BAZELE UNEI „COLABORĂRI" DESPRE BAZE

După recentele convorbiri americano-spaniole de la Washington, dintre ministrul de externe López Bravo și secretarul de stat William Rogers, s-a aflat din surse oficiale că cele două părți au căzut de acord să intensifice „colaborarea". Dincolo de acest termen destul de vag, pentru nimeni nu e un secret că discuția a privit, cu precădere, situația bazelor americane din Spania. Asupra acestui subiect, tratativele sînt mai vechi ; totuși, nici după această întîlnire nu pare să fie depășită faza de început. Se știe că, prelungit cu un an, tratatul privind staționarea bazelor americane în Spania expiră în septembrie 1970. Prin „colaborarea" despre care s-a vorbit acum la Washington, oficialitățile spaniole par să înțeleagă prețul pe care Madridul ar fi dispus să-l accepte pentru reînnoirea acordului privind bazele americane. Or, după cum s-a aflat, aceasta prevede un ajutor american destul de ridicat, cu referire nu numai la domeniul militar (deci, în primul rînd, menținerea bazelor) ci, în același timp, la agricultură, educație, cercetare — domenii în care Spania înregistrează, de cîtva timp, un regres.

Negocierile se dovedesc, astfel, din ce în ce mai complexe ; pe de o parte, oficialitățile spaniole știu că, după evacuarea bazei aeriene „Wheelus" din Libia, Pentagonul și-a sporit interesul pentru Spania ; pe de altă parte, însă, ele nu pot ignora vocile și argumentele din ce în ce mai frecvente în Congresul american ale celor potrivnici politicii promovate de militari. Un lucru este, însă, cert. Independent de formula acestei „colaborări" sui-generis discutate la Washington, reînnoirea tratatului nu ar putea decît potența resentimentul profund al populației spaniole față de prezența militară americană în țară.

ITALIA

De la Rumor la Rumor

Mariano Rumor a devenit propriul său succesor. La 27 martie, patruzeci și opt de zile după declanșarea oficială a crizei guvernamentale, fostul prim-ministru al guvernului democrat-creștin demisionat și-a reluat postul în fruntea unui cabinet de coaliție de centru-stînga (partidul democrat-creștin, partidul socialist, partidul socialist-unitar și cel republican).

Se consumaseră, de la 7 februarie, ceea ce într-un articol precedent numeam „săptămînile Rumor", „săptămînile Moro", „săptămînile Fanfani" sau, mai simplu, încercările celor mai marcante personalități democrat-creștine de a forma un guvern în Italia. După aproape două luni de tratative sterile între partidele fostei coaliții guvernamentale, după un semestru de clarificări, calificări și clasificări în sînul fiecărui partid în parte, după renunțări mai mult sau mai puțin spectaculoase, s-a recurs, la 20 martie, la „ultima carte" a democrației-creștine : Mariano Rumor. Și iată cum numai în trei zile fostul prim-ministru reușește într-o tentativă în care el însuși eșuase la 28 februarie : depășirea crizei prin formarea unui cabinet cvadripartit, gata să primească votul de investitură al parlamentului italian.

De ce a izbucnit, cum a evoluat și ce a însemnat pentru Italia această, cum o denumea liderul socialist Francesco De Martino, „cea mai lungă și zbuciumată, dar mai ales cea mai periculoasă criză din istoria Republicii italiene" ?

Deși declanșată la 7 februarie, în realitate criza se desfășura latent „al buio" (pe întuneric), încă de la 4 iulie 1969, cînd sciziunea socialistă a antrenat după sine demisia guvernului de centru-stînga prezidat de Mariano Rumor. Formula centrului-stînga eșuînd, Rumor a succedat lui Rumor într-un nou guvern, de astă dată monocolor (democrat-creștin), sprijinit în continuare în parlament de ceilalți membri ai fostei coaliții. Au urmat, însă, agitațiile sociale ale „toamnei italiene calde", apoi tragicele atentate de la Milano și Roma (12 decembrie). Confruntată cu o situație socială explozivă, dar mai ales cu ea însăși, înfruntînd cea mai gravă criză internă din existența sa, democrația-creștină a lansat, la 15 decembrie, un apel foștilor parteneri de coaliție (socialiști, social-democrați și republicani), invitîndu-i să-și asume împreună responsabilitatea puterii executive. După o serie de contacte cu secretarii generali ai celor patru partide, la 7 februarie, Mariano Rumor a demisionat. Tot atunci, s-a deschis, oficial, criza.

În labirintul negocierilor ultimelor săptămîni, în „rebusul politic" declanșat de această criză guvernamentală, un singur lucru era clar : involuția noțiunii de centru-stînga. «Formula centrului-stînga, nota revista „L'Europeo", formula bunelor intenții renegate o dată cu trecerea timpului, are caracteristici tipice : în cursul celor opt ani, s-au pierdut în medie două luni pe an în tratative directe sau indirecte între componenții săi. Comparativ cu oricare altă formulă, a trecut prin cel mai mare număr de crize, permițîndu-și luxul de a avea, nici mai mult nici mai puțin, trei guverne de expectativă».

Această involuție, născută și alimentată de neînțelegerile partidelor de coaliție guvernamentală privind raportul cu principalul reprezentant al clasei muncitoare italiene — partidul comunist, — s-a manifestat în cadrul crizei și a fost pe deplin ilustrată de fazele ei.

Prima etapă sau „săptămînile Rumor" (12-28 februarie). Propunînd reeditarea formulei cvadripartite, Mariano Rumor nu reușește s-o facă. Eșecul său de a constitui un al 31-lea guvern se datorează imposibilității de depășire a divergențelor privind mai ales dialogul cu comuniștii (subiect principal al neînțelegerilor dintre socialiști și social-democrați, cauza sciziunii socialiste din iulie și, implicit, cauză a crizei guvernamentale), probleme economice, divorțul și amnistia pentru cei 9 000 de muncitori și sindicaliști acuzați de evenimentele din toamna trecută și pasibili de urmărire judiciară. Atitudinea partidului socialist se consideră a fi fost principala cauză a eșecului lui Rumor. Renunțarea acestuia, 15 zile după ce acceptase să formeze guvernul de centru-stînga, intervine îndată după publicarea comunicatului Direcțiunii Partidului Socialist Italian, care

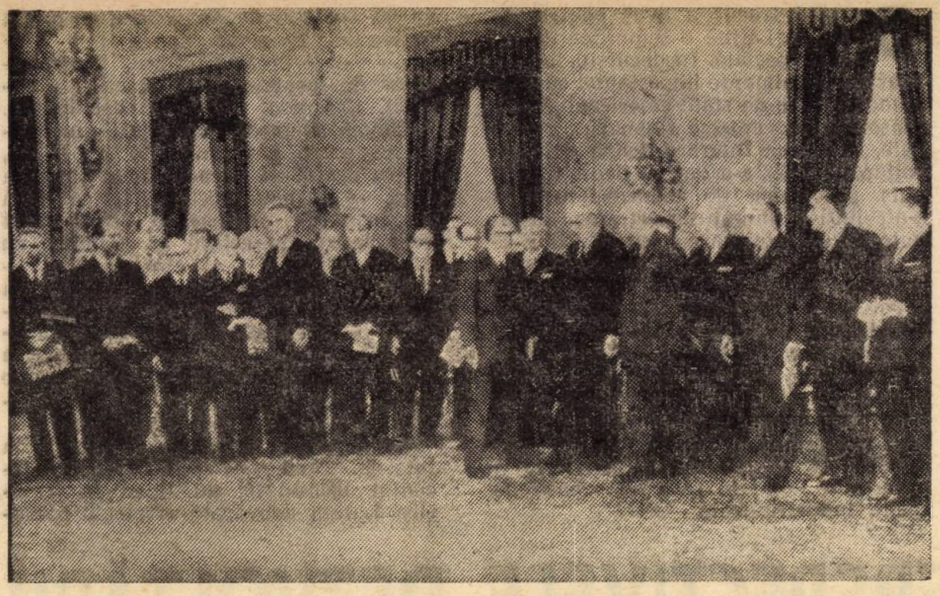

Membrii noului guvern italian în vizită de prezentare la președintele republicii, Saragat

arăta că „nu s-au precizat condițiile politice și programatice care să permită o hotărîre politică a P.S.I. privind eventuala participare la un guvern de coaliție". Comunicatul socialist, apreciat drept o consemnare oficială a eșecului discuțiilor de pînă atunci dintre cele patru partide și, deci, a eșecului formulei de centru-stînga, reafirmînd totuși „viabilitatea politicii de centru-stînga", părea la vremea aceea contradictoriu.

A doua etapă sau „săptămîna Moro" (3-12 martie). Sarcina lui Rumor a încercat s-o ducă la capăt Aldo Moro, fostul ministru de externe în cabinetul monocolor și actualul ministru de externe în guvernul nou format. Moro, unul din promotorii formulei de centru-stînga, nu ignora cîtuși de puțin dificultățile ce-l așteptau și, poate, tocmai de aceea era considerat la palatul Quirinale ca cel mai potrivit pentru depășirea crizei. Dar „sciziunea tăcută" din sînul democrației-creștine italiene avea să-l împiedice să-și ducă sarcina la bun sfîrșit. Reprezentant al stîngii democrat-creștine, adeptă a unui dialog cu comuniștii, Aldo Moro s-a văzut pus în imposibilitate de a soluționa criza tocmai din cauza acelor curente de dreapta din partid refractare oricărei deschideri spre stînga a catolicilor. De altfel, — scria „Epoca" — încă de la începutul misiunii sale Moro știa că „cei mai periculoși și mai puternici adversari ai săi se află în propriu-i partid".

A treia etapă sau „săptămîna Fanfani" (12—19 martie). Tentativa celei de-a doua personalități în stat, președintele Senatului, Amintore Fanfani, n-a avut nici ea mai mult succes, deși — îl caracteriza „Corriere della Sera" — „Fanfani reprezintă linia mediană a democrației-creștine, între dreapta dorotee, acum inexorabil scindată, și stînga condusă de Moro ; poziția sa în partid nu-i rezervă riscurile de care în mod constant trebuia să se ferească Moro". Speranțele cotidianului milanez nu s-au împlinit. Riscurile lui Fanfani au fost de aceeași natură ca și cele ale lui Moro : formula sa, cerînd prezența în echipa guvernamentală a celor patru secretari-generali de partide, a fost blocată de rezistența curentelor de stînga ale democrației-creștine.

Ce a însemnat, așadar, în contextul vieții social-politice italiene această „cea mai dificilă criză guvernamentală din ultimii 27 de ani" ? Sau, altfel spus, cît a costat această criză ? Este o întrebare pe care se pare că italienii și-au pus-o insistent în ultimele luni : cît a costat timpul pe care atîtea personalități politice și l-au dedicat zile, săptămîni, luni de-a rîndul subtilelor tratative și discuții „al buio"? Cît a costat timpul miniștrilor și subsecretarilor demisionați, dar încă în funcție pînă la numirea noului cabinet, și care, din momentul demiterii, nu s-au mai ocupat de rezolvarea treburilor urgente ale ministerelor respective ? În sfîrșit și, mai ales, la cît pot fi evaluate daunele pe care țara le suportă din anularea sau amînarea unor reforme și hotărîri urgente ? În cifre exacte, nimeni n-a răspuns ; tuturor le este, însă, clar că această criză a lăsat urme adînci în structura politică a țării, în fizionomia sa economică și socială. «Este din ce în ce mai mare prețul pe care țara îl plătește pentru această paralizare — scria, în zilele crizei, într-un editorial din „L'Unita", Enrico Berlinguer. Nu este vorba numai de faptul că a fost blocată aprobarea definitivă a unor legi importante, votate deja de una din cele două camere ale parlamentului (statutul drepturilor muncitorești, legea finanțării regionale, divorțul, reforma arendelor agrare), ci și de faptul că parlamentul nu mai e în măsură să discute activ chestiunile care sînt azi hotărîtoare, precum o nouă orientare economică și socială care să apere și să consolideze cuceririle muncitorești ale marilor lupte sindicale din toamnă. Oprirea lucrărilor Camerelor favorizează tendințele represive și împiedică luarea unor importante hotărîri de politică economică și financiară în absența unui guvern investit cu funcții depline și dincolo de orice control parlamentar».

În contextul politic complicat de disensiunile inter-partide și, mai ales, de neînțelegerile interne ale democrației-creștine, mai adînci și mai acute ca oricînd, un singur aliat avea Mariano Rumor, la 20 martie, cînd a fost din nou însărcinat cu formarea guvernului cvadripartit : temerile pe care le-a provocat majorității partidelor centrului-stînga ideea alegerilor parlamentare anticipate. În ultima fază a crizei, această „paura del dopo" (teama de ce va urma după...) a avut un rol hotărîtor.

Întreruperea actualei legislaturi — avertiza Partidul Comunist Italian — „ar duce la o lovitură gravă prestigiului instituțiilor democratice și ar determina amînarea realizării reformelor sociale pe care le considerăm coapte și urgente pentru muncitori ca și pentru întreaga țară".

„Vom face tot ce este necesar — arăta liderul socialist De Martino — pentru a da o soluție pozitivă crizei, pentru a ajunge la constituirea unui guvern capabil să ducă politica pe care am indicat-o, independent de formule. Am fost și sîntem împotriva aventurilor și pentru aceasta sîntem contrari alegerilor politice anticipate, care ar aduce o gravă înăsprire tuturor contrastelor actuale".

Impetuoasele confruntări care-l eliminaseră mai întîi pe Mariano Rumor, apoi pe liderul stîngii democrat-creștine, Aldo Moro, și, în sfîrșit, pe liderul efectiv al partidului majoritar, Amintore Fanfani, nu puteau dura la nesfîrșit. În zilele premergătoare formării noului guvern cvadripartit, era suficient să observi comportamentul partidelor de coaliție pentru a înțelege că, în cele din urmă, vor ajunge la un acord : democrat-creștinii au suspendat orice polemică internă, făcînd cerc în jurul lui Rumor, fără rezervele ieșite la iveală în diversele faze ale crizei ; socialiștii și social-democrații și-au întrerupt brusc disputa ce le împiedica la un moment dat coexistența ; republicanii au acceptat, după ce mai întîi refuzaseră, să intre din nou în coaliție.

Acordul intervenit între partidele de centru-stînga poartă însă, de la început, pecetea compromisului. Fiecare din cele patru formațiuni politice a trebuit să sacrifice ceva pentru a se putea reedita cabinetul cvadripartit ; de altfel, această reeditare fiecare a acceptat-o nu fără rezerve. Socialiștii, de pildă, au confirmat că, față de perspectiva nedorită a dizolvării anticipate a parlamentului, au trebuit să se mulțumească cu includerea în programul guvernamental doar a unora din propunerile lor de bază, lăsînd ca timpul să le ofere posibilitatea să acționeze, în cadrul noului guvern, în favoarea tezelor lor. Tot astfel, democrația-creștină, departe de a fi depășit disensiunile interne, nu a făcut decît să amîne înfruntarea finală dintre diversele curente ce o compun.

Noul guvern Rumor — trebuie s-o amintim — nu s-a născut ca un cabinet obișnuit, ci ca un guvern „in extremis", pentru a salva actuala legislatură și pentru a răspunde unor necesități urgente ale vieții social-politice italiene. El va avea în continuare de înfruntat problemele vitale, mereu mai urgente, lăsate încă nerezolvate de ultimele guverne.

Rodica DUMITRESCU

AMERICA LATINĂ

CĂILE ȘI PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII

Deceniul trecut a avut pentru America Latină o semnificație cu totul specială. În decursul lui, au avut loc evenimente importante, ca reuniunea șefilor de state americane ; s-au consolidat mecanisme financiare regionale, ca Banca Interamericană de Dezvoltare (B.I.D.), s-a dat un deosebit impuls proceselor de infrastructură și s-au inițiat anumite programe naționale de transformare a structurilor economice și sociale ; țările industrializate au acceptat — fără a le pune în practică — numeroase din propunerile referitoare la instaurarea relațiilor comerciale și financiare mai echitabile cu țările în curs de dezvoltare, propuneri inițiate, cele mai multe, în cadrul C.E.P.A.L. A fost, de asemenea, un deceniu al identificării lipsurilor noastre și al confirmării treptate a diverselor decalaje care ne separă de țările industrializate.

Articol scris pentru „Lumea" de Carlos QUINTANA

secretar executiv al Comisiei Economice pentru America Latină (C.E.P.A.L.)

Nu se poate nega că deceniul trecut a reprezentat un progres economic și social. Cu tot regretul, trebuie să spunem că a fost un deceniu a ceea ce am putea numi accentuarea contrastelor interne din cadrul fiecărei națiuni, ca și a celor ale regiunii în raport cu țările dezvoltate. Au devenit mai profunde atît de des menționatele decalaje comerciale, de venituri, de tehnologie și administrație. S-au adîncit pe plan intern diferențele între săraci și bogați, pentru că fructele progresului s-au concentrat mai ales în anumite straturi sociale, bineînțeles cele avute.

Dacă parcurgem diversele titluri, capitole sau rezoluții ale Cartei de la Punta del Este, ne vom aminti că „Alianța pentru Progres" își propusese unele obiective utile. Dacă examinăm declarația președinților statelor americane, vom vedea că greu ar fi putut fi mai ferme, mai clare și mai complete hotărîrile privind eforturile ce trebuie făcute de țările Americii Latine, toate la un loc și de fiecare în parte, ca și angajamentele Statelor Unite de a contribui la atingerea obiectivelor hotărîte. Se pune atunci întrebarea fundamentală : ce a lipsit în regiunea noastră, în acest prim deceniu al dezvoltării, în care s-au suprapus programul „Alianței pentru Progres" și concluziile politice ale întîlnirii la nivel prezidențial ? Dr. Prebisch dă un răspuns foarte concis : **„a fost un deceniu al dezvoltării fără o politică a dezvoltării".**

În cadrul unei analize mai profunde, se pot face alte cîteva considerații. În primul rînd, **unele obiective propuse nu țineau cont de realități,** iar pe de altă parte — erau insuficiente față de necesitățile primordiale ale Americii Latine. De asemenea, **a lipsit antrenarea diverselor sectoare ale societății,** inclusiv a unei bune părți din sectorul guvernamental, la realizarea programelor de acțiune, la asigurarea continuității acestora. Multe din programele care s-au inițiat în unele țări în agricultură sau în domeniul fiscal s-au caracterizat prin diminuarea eficienței lor. În al treilea rînd — **nu s-au creat sau nu s-au reorganizat adecvat instituțiile interne,** astfel ca să se poată duce pînă la capăt programele propuse. În schimb, se va putea observa că acolo unde au existat instituții naționale corespunzătoare unui program (cazul învățămîntului, construcțiilor de locuințe și al ocrotirii sănătății), progresul a fost considerabil. Acțiunea singurelor instituții financiare regionale deja formate, ca B.I.D., a fost destul de eficace. În al patrulea rînd — trebuie recunoscut că, față de scopurile propuse, **a slăbit mult cooperarea financiară și tehnică cu Statele Unite.** În al cincilea rînd — s-au subestimat mulți factori, ca lipsa tehnicienilor, efectele inflației în diverse țări. În sfîrșit, **au slăbit considerabil eforturile pentru definitivarea unei planificări adecvate,** fără de care va fi foarte greu de coordonat diversele acțiuni necesare progresului.

În concluzie, referitor la realitatea internă, trebuie să spunem că, în deceniul 1960—1970, au lipsit în America Latină adevărate strategii operative de dezvoltare, naționale și regionale, și au fost insuficiente instrumentele pentru ducerea la bun sfîrșit a inițiativelor guvernamentale. La aceasta, se adaugă cunoscuții factori structurali externi, care au împiedicat atingerea scopurilor propuse.

Rezultatele favorabile ale dezvoltării economice pe anul 1968 — considerate ca etalon — ar trebui apreciate în contextul situației economice generale și al perspectivelor foarte nefavorabile care se întrevăd în raport cu evoluția factorilor externi. Aceste rezultate ar trebui confruntate cu importanța problemelor pe care le ridică subdezvoltarea economică, tehnologică și socială, care prevalează în regiune. În ciuda progreselor evidente în multe aspecte ale dezvoltării latino-americane, transformările instituționale și structurale, indispensabile, evoluează lent ; ritmul de creștere globală, de 4,8 la sută, care se înregistrează în acest deceniu este inferior celui care s-a obținut în primii 15 ani de după război ; iar obiectivul privind creșterea venitului pe locuitor cu 2,5 la sută anual nu s-a realizat într-un număr de țări care reprezintă mai mult de două treimi din populația Americii Latine.

Problema șomajului tinde să se agraveze, nu numai ca o consecință a ritmului insuficient de creștere economică și a înaltelor rate de sporire a populației, ci și datorită structurii economiilor latino-americane și a concentrării excesive a veniturilor.

Situația financiară externă este, în mod special, vulnerabilă ; spirala datoriei externe a ajuns la un asemenea punct, încît prin amortizări, dobînzi și alte plăți aferente, ea absoarbe mai mult de 35 la sută din valoarea exporturilor de bunuri și servicii ale regiunii, luată în ansamblul ei. Pe de altă parte, procesul de integrare înregistrează dificultăți în sfera cuprinsă de A.L.A.L.C. și chiar în cea a Pieței comune a Americii Centrale.

Se știe că procesul de dezvoltare cere o creștere a producției și o structură care, în același timp, să absoarbă forța de muncă și să impulsioneze creșterea productivității și a venitului, mai ales în sectoarele rămase în urmă. De aceea, sînt indispensabile accelerarea acumulării de capital, asimilarea și promovarea cuceririlor teh-

nice și a proceselor de producție cele mai eficiente, dezvoltarea forței de muncă și plasarea tuturor resurselor într-un mod corespunzător directivelor economice și sociale ale dezvoltării.

În ce măsură se realizează aceste cerințe în America Latină ?

Acumularea globală a capitalului este la un nivel relativ coborît ; ea ar putea, totuși, să crească, dacă s-ar echilibra consumul păturilor sociale favorizate. Dar problema nu constă numai în nivelul investițiilor, ci, de asemenea, în repartizarea lor. În acest sens, cererea celor cu venituri mari — care se îndreaptă spre bunuri ce ar putea fi considerate de lux față de nivelul mediu de viață al majorității populației — reduce volumul fondurilor financiare destinate producției de bunuri de consum „popular" și producției, sau importului, de bunuri intermediare esențiale și de capital. Industria bunurilor de consum a avut, fără îndoială, consecințe favorabile asupra altor activități economice ; totuși, efectele dinamice asupra producției și a forțelor de muncă ar fi fost mult mai largi, dacă fondurile ar fi fost destinate unor activități care prezintă importanță esențială pentru dezvoltarea industrială, sau promovării unei structuri industriale capabile să exporte produse manufacturate și semimanufacturate.

Sectorul agrozootehnic continuă să reprezinte unul din principalele obstacole ale dezvoltării latino-americane. Aici este în mare parte localizat șomajul structural și tot aici se înregistrează cele mai scăzute venituri pe cap de locuitor. Producția agrozootehnică s-a dovedit insuficientă pentru a satisface cererea internă ; nu s-au fructificat momentele favorabile pentru creșterea exporturilor la unele produse și se menține dependența față de satisfacerea, din exterior, a pieței interne cu produse în cantități relativ mari. Cauzele fundamentale ale acestei situații sînt cunoscute ; între ele se remarcă regimul de proprietate asupra pămîntului, înapoierea tehnică, productivitatea scăzută și limitarea investițiilor.

Industrializarea reprezintă elementul dinamic al progresului : prin ea, s-au cîștigat multă experiență, cunoștințe, pricepere. Dar tendința spre substituirea, fără discernămînt și realism, a importurilor, a dus uneori și la unele orientări necorespunzătoare. Astfel, s-au răspîndit, în special în țările mai avansate, ramurile industriei de bunuri de consum, în dauna activităților de bază ale dezvoltării ca siderurgia, industria chimică, petrochimia, construcțiile de mașini și echipament ; de asemenea, ridicarea unor instalații de dimensiuni inadecvate a însemnat risipă de capital, productivitate redusă și foarte multe rezerve nefolosite.

Factorii externi sînt bine cunoscuți. Politica substituirii fără discernămînt a importurilor și lipsa unei puneri de acord a dezvoltării economice latino-americane cu activitățile cele mai dinamice din comerțul internațional mențin țările regiunii într-o dependență acută față de produsele primare exportate și de piețele tradiționale. Reducerea sau înlocuirea importurilor nu au reușit să rezolve deficitul cronic al balanțelor de plăți ; ea s-a agravat prin datorii, ca urmare a poverii pe care o reprezintă asistența financiară, și prin raportul strîns, existent între ritmul de creștere al economiilor naționale și volumul datoriilor.

Această situație pune în evidență marile probleme ale dezvoltării latino-americane, chiar dacă ele se manifestă diferit de la o țară la alta. Hotărîrile și instrumentele fundamentale strategice ale unei politici de dezvoltare nu pot avea altă finalitate decît aceea de a schimba vechile structuri și de a crea condiții instituționale de bază pentru ca dezvoltarea economică și socială să capete un dinamism sporit.

Se recunoaște faptul că strategia dezvoltării trebuie să urmărească **trei obiective esențiale.** Primul este, probabil, acela al **accelerării creșterii economice și al realizării unei productivități în condiții mai sigure și mai durabile decît în trecut** ; altul constă în **soluționarea problemei șomajului** ; al treilea, legat de obiectivele sociale, privește **îmbunătățirea modului de distribuire a venitului național.** Ar trebui semnalat și al patrulea obiectiv care este în parte implicit celor anterioare, și care constă în **corectarea dezechilibrului amintit și a unor disparități în distribuirea regională a producției și veniturilor.**

Bineînțeles, îmbunătățirea ritmului actual de creștere — pentru deceniul următor, se prevede o sporire a produsului intern de la 6 la 7 la sută anual pe ansamblul regiunii — va cere o extindere considerabilă a investițiilor. În acest scop, date fiind condițiile care prevalează în America Latină, aceasta se va putea realiza și pe baza unor restricții față de cercurile cu venituri mari, cu scopul de a spori rezervele de venituri și pentru a se întări, cu ajutorul lor, capacitatea de producție a economiei. Nu este vorba de o redistribuire nominală a venitului, care, în condițiile actuale, nici nu ar fi posibilă, ci de o mobilizare a resurselor potențiale apărute ca urmare a unei înalte concentrări a venitului, pentru a le transforma în resurse disponibile.

Se poate vedea, deci, că **elementul esențial al strategiei este acela al mobilizării resurselor interne.** Ceea ce va permite să se beneficieze, pe termen scurt, de mari capacități potențiale, încă nevalorificate. Totodată, politica de mobilizare ar trebui să se orienteze către măsuri vizînd îmbunătățirea procesului de distribuire a venitului, măsuri care permit o rapidă creștere a consumului la acea jumătate a populației latino-americane care trăiește în condiții de viață precare.

Reforma agrară este o altă componentă-cheie a strategiei latino-americane a dezvoltării. Ameliorarea condițiilor de trai ale populației urbane și rurale cere o rapidă creștere și diversificare a producției agrozootehnice, ceea ce, pînă acum, nu s-a putut realiza datorită productivității scăzute și factorilor structurali decurgînd din regimul de proprietate și exploatare a pămîntului. Reforma agrară reprezintă, de aceea, instrumentul primordial pentru transformarea economică și socială pe care o impune procesul de dezvoltare în zonele rurale și, de altfel, în tot ansamblul societății. Ea presupune și alte obiective suplimentare : creșterea productivității și a producției agrozootehnice, redistribuirea

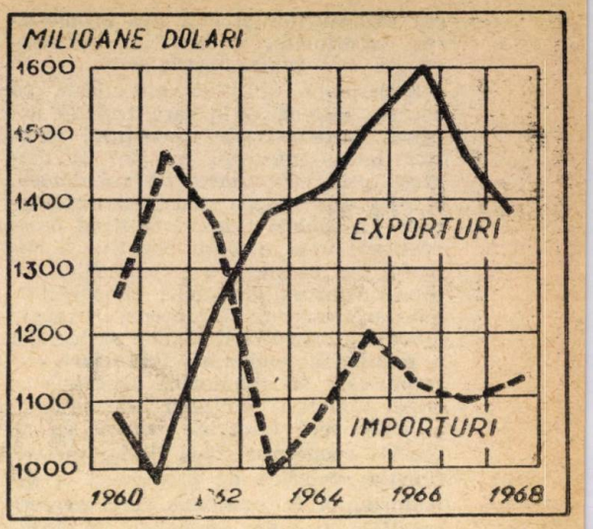

Dezvoltarea economică a Americii Latine a permis scăderea volumului importurilor. Argentina, la care se referă datele graficului, reprezintă un exemplu semnificativ în acest sens

venitului rural, pe baza repartiției pămîntului, și îmbunătățirea salariilor ; contribuția la soluționarea problemei șomajului.

Gravitatea impresionantă a șomajului în masă, care se manifestă în America Latină, și **creșterea pe care o va înregistra forța de muncă în deceniul următor** dau politicii sociale noi dimensiuni, ca alt element important al strategiei dezvoltării. Accelerarea ritmului investițiilor și al producției, reforma agrară și noile structuri care se vor introduce în economia latino-americană — prin schimbările în distribuirea globală a venitului național și extinderea exporturilor — se vor traduce, bineînțeles, printr-o absorbție sporită a forței de muncă. Ceea ce, însă, nu este suficient ; va trebui pusă în practică o politică eficientă de utilizare a capitalului național, care să permită realizarea obiectivului primordial al creșterii capacității de muncă productivă, atingerea unor niveluri superioare de producție.

În acest tablou al strategiei progresului, nu pot fi neglijate **aspectele regionale ale dezvoltării în cadrul economiilor naționale.** Mobilizarea resurselor, reforma agrară, problemele folosirii forței de muncă și ale distribuirii echitabile a veniturilor vor trebui luate în considerație în raport cu realitățile concrete din fiecare țară. În concluzie, necesitatea transformării structurilor economice și sociale ale țărilor latino-americane conturează o strategie a dezvoltării pe plan regional.

S-a spus că această strategie trebuie concepută pe baza unor instrumente specifice, pentru înfruntarea factorilor structurali care se opun dezvoltării. Dar este necesară, de asemenea, identificarea modalității de acțiune pentru rezolvarea problemelor comerțului exterior : cu alte cuvinte, trebuie să se abordeze soluționarea deficitului potențial al comerțului și al balanței de plăți, ca și problemele vulnerabilității economiilor latino-americane pe piața internațională. **Instrumentul fundamental al activității externe nu poate fi altul decît extinde-**

rea exporturilor și mai ales promovarea exporturilor de produse industrializate sau semiindustrializate.

Experiența ultimilor ani arată că aceasta este direcția care trebuie urmată. Dezavantajele comerțului exterior latino-american nu pot fi atenuate prin acumularea de noi datorii, ci prin schimbarea structurii exporturilor. În același timp, date fiind perspectivele unei evoluții negative a ritmului de creștere a exporturilor, se constată necesitatea unei cooperări financiare externe. De aceea, strategia globală a dezvoltării trebuie să includă **o politică a cooperării financiare externe**, care să stabilească aspectele acestei activități pe plan internațional și căile mai adecvate pentru ca această cooperare să-și îndeplinească funcția specifică de promovare a dinamismului în economie. Trei aspecte esențiale trebuie semnalate în legătură cu o asemenea politică : primul — promovarea aportului resurselor externe necesare ; al doilea — urmărirea ca aceste resurse să nu ducă la înlocuirea (cum se întîmplă frecvent în America Latină) a mobilizării resurselor interne ; al treilea — practicarea acestei politici astfel ca procesul de creștere să devină independent față de finanțarea externă, prin extinderea exporturilor și creșterea volumului resurselor financiare proprii.

Cooperarea economică latino-americană constituie un alt element strategic fundamental. Ea poate contribui, pe termen scurt, la soluționarea deficitului înregistrat de comerțul exterior. De asemenea, creșterea pieței externe a țărilor latino-americane ar putea face posibilă sporirea șanselor efective de înaintare în procesul industrializării, mai eficient decît în trecut.

În cadrul unor politici naționale bine concepute, care coordonează reușit diversele elemente, cooperarea economică regională este pe deplin compatibilă cu obiectivele esențiale ale strategiei dezvoltării. Nu este cazul să repetăm propunerile care s-au făcut în ultimii ani. Să menționăm, doar, că s-a ajuns la recunoașterea importanței pe care o au pentru impulsionarea acestui proces instrumentele acțiunii directe, ca de exemplu colaborarea în domeniul transporturilor și comunicațiilor, programele regionale de frontieră, dezvoltarea bazinelor hidrografice și a programelor de dezvoltare a zonelor geografice care cuprind mai multe țări. Se simte, de asemenea, necesitatea de a se face o reevaluare a problemelor și obstacolelor care stau în calea acestui proces, în lumina experiențelor recente.

În concluzie, se poate spune că se disting **patru căi fundamentale** cu caracter general, ale strategiei : **mobilizarea resurselor interne, reforma agrară, politica folosirii forței de muncă și politica regională** în raport cu preocupările naționale. Să adăugăm cele trei elemente pe plan extern : extinderea exporturilor, în special la produsele industriale ; cooperarea financiară externă și colaborarea economică regională. **Planificarea națională va fi cea care va stabili modalitatea de acțiune și ponderea fiecăruia dintre instrumentele amintite, în funcție de condițiile specifice din fiecare țară.**

PAKISTAN

Conectare la progresul economic

În presa internațională, știrile și relatările despre evoluția economică a Pakistanului apar, în ultimul timp, cu o frecvență sporită. Care sînt datele esențiale ce justifică acest interes ?

„Agricultura se practică în cea mai mare parte după metode primitive. Industria este aproape inexistentă. Activitatea financiară, de credite și achiziții se desfășoară rudimentar. Serviciile sociale, educația, sănătatea, construcțiile de locuințe etc. sînt mai mult decît limitate sub aspect cantitativ și calitativ. Populația trăiește în majoritate la sate, unde avantajele progresului tehnic și agriculturii au rămas la stadiul de acum două secole"...

Am extras acest text din comunicatul dat publicității în mai 1956 de oficialitățile pakistaneze, cu ocazia intrării în vigoare a primului plan cincinal, care urmărea, în funcție de posibilitățile de atunci, stabilirea și dezvoltarea, în perspectivă, a unui ritm nou în edificarea economiei naționale.

O retrospectivă asupra procesului complex, încărcat de dificultăți, pe drumul aducerii la zi a diverselor sectoare aparținînd producției de bunuri materiale din această țară ni se pare necesară pentru aprecierea realizărilor obținute de poporul pakistanez în vederea depășirii rămășițelor îndelungatei perioade de dominație colonialistă.

Începînd cu planul șesenal și continuînd cu cele două planuri cincinale, adică într-o perioadă de aproximativ 15 ani, planificarea economiei de stat a înregistrat, ca urmare a amplelor eforturi depuse de poporul pakistanez, o creștere a venitului național brut de aproximativ 66 la sută. Comunicatele oficiale publicate de Comisia Planificării pakistaneze remarcă, însă, că dezvoltarea industriei și agriculturii nu a urmat un drum permanent ascendent, ci s-au produs și anumite stagnări într-o serie de sectoare, ca urmare a lipsei unor legături suficient de bine organizate între diversele articulații ale economiei, precum și datorită sistemului mult prea încărcat al impozitelor și taxelor pe venituri și pe unități de producție, situație care a determinat, în perioada primului plan cincinal, o diminuare a inițiativei în deschiderea de noi obiective industriale. Faptul a căpătat o importanță deosebită întrucît investițiile din planul șesenal, spre exemplu (în total 2 600 milioane Rs.), deși furnizează producției de energie electrică o creștere de la 110 000 kW la 280 000 kW, sau producției de ciment un spor de la 324 000 tone la 673 000 tone (cotele de referință aparțin primului și ultimului an al planului șesenal), totuși, sumele cele mai mari fuseseră alocate în industria tradițională de țigări, chibrituri, medicamente, fructe și compoturi etc.

Printre întreprinderile naționalizate se numără și rafinăria din Caraci

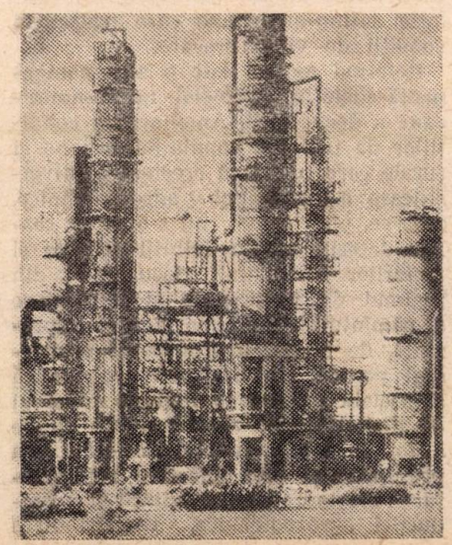

Întărind legătura între dispeceratul național al planificării și producției, oficialitățile au reușit ca, la sfîrșitul celui de al doilea plan cincinal (1965), să comunice o serie de cifre din care rezultă îndeplinirea și depășirea unor cote în domenii concludente : produsul național a crescut cu 30,4 la sută față de 24 la sută cît fusese planificat, producția industrială cu 27 la sută față de 21 la sută etc. În al doilea plan cincinal, datorită investițiilor mai ridicate în industrie și a simplificării aparatului birocratic, paralel cu întărirea cadrelor de specialitate direct implicate în producție, industria pakistaneză a reușit să acopere unele necesități ale pieței interne și, astfel, să micșoreze cifra de importuri, pînă atunci masive, de materiale prelucrate.

O privire cît de succintă asupra obiectivelor economice și a cifrelor atinse de economia pakistaneză denotă, fără îndoială, un real progres într-o serie de domenii. Deși dificultățile manifestate în edificarea unei economii naționale libere de balastul moștenit din perioada colonialistă nu au fost complet învinse, totuși ceea ce caracterizează eforturile oficialităților și, în primul rînd, ale poporului pakistanez este hotărîrea de a păși înainte, de a conecta țara, în toate articulațiile ei, la pulsul progresului tehnic contemporan.

Tocmai în această perspectivă, planul de lungă durată (1965—1985) prevede o mai intensă și mai rațională distribuire a eforturilor în vederea creșterii ponderii industriei pe ansamblul economiei naționale, a modernizării agriculturii, a ridicării tuturor regiunilor Pakistanului la un nivel de viață mai înalt, în sfîrșit — a diversificării exporturilor. Toate acestea, la care se adaugă dezvoltarea rețelei de școli și a unităților sanitare, jalonează drumul spre progres pe care s-a angajat poporul pakistanez.

Radu BUDEANU

CAMBODGIA

Evoluţii primejdioase după lovitura de stat

Pe străzile Saigonului au reapărut în chioşcuri, de vînzare, vechile hărţi ale Indochinei franceze. Aceleaşi hărţi încep să apară pe pereţii comandamentelor militare şi ai ambasadelor străine. Se propune un nou termen pentru dicţionarul politic — „indochinizare" — în directă analogie cu cel de „vietnamizare". Aceste informaţii, pe care le spicuim din relatările diferiţilor corespondenţi străini aflaţi în Vietnamul de sud, sînt în măsură să sugereze noua dimensiune a crizei din sud-estul asiatic, războiului din Vietnam adăugîndu-i-se ciocnirile din Laos şi încordarea politică ce s-a creat în Cambodgia ca urmare a loviturii de stat.

Dintre aceste evenimente, ne oprim în continuare asupra situaţiei din Cambodgia, considerată în acest moment ca un punct nodal al evoluţiei din Indochina. Numeroasele ştiri ce parvin pe diverse căi dezvăluie o situaţie contradictorie, confuză. Cea mai mare parte a informaţiilor transmise, fie din Cambodgia, fie din ţările învecinate se referă la opoziţia pe care o are de întîmpinat Lon Nol. Legăturile Cambodgiei cu exteriorul continuă să fie întrerupte, aeroportul de la Pnom Penh şi din alte oraşe fiind închise pe un timp nedeterminat. Numeroşi turişti străini nu pot părăsi ţara nici pe calea ferată, care leagă Pnom Penh-ul de Bangkok.

Pnom Penh-ul se prezintă ca un oraş asediat în care tancurile şi blindatele patrulează în permanenţă. La aceasta se adaugă, de cîteva zile, creşterea în intensitate a demonstraţiilor împotriva autorilor loviturii de stat, demonstraţii la care se raliază un număr tot mai mare de oameni. Corespondenţii americani se referă la faptul că manifestaţii împotriva autorilor loviturii de stat au izbucnit în zeci de oraşe şi sate cambodgiene, în principalele puncte unde s-au semnalat asemenea tulburări fiind trimise trupe. Armata a închis accesul pe fluviul Mekong. Şoselele din întreaga ţară sînt blocate în tot cursul nopţii. În oraşul Kampong Cham s-au înregistrat ciocniri de o mare violenţă, soldate cu morţi şi răniţi. „Revolta din oraşul Kampong Cham — scrie corespondentul agenţiei Associated Press — nu este un exemplu izolat. Locuitorii micului orăşel Skoun, situat la circa 60 de km de Pnom Penh, au organizat demonstraţii timp de două zile, pînă cînd armata a intervenit. La Kampong Trabek, un oraş mare situat la 40 de km de frontiera cu Vietnamul de sud, demonstranţi purtînd fotografii ale lui Sianuk au încercat să organizeze un marş spre Pnom Penh".

Afirmaţiile autorilor loviturii de stat în legătură cu sprijinul pe care i l-ar acorda armata sînt contrazise de o serie de surse potrivit cărora trei batalioane ale armatei cambodgiene s-au şi raliat grupurilor care-l sprijină pe prinţul Sianuk. Consilierul personal al acestuia a informat că se înregistrează în permanenţă o trecere tot mai mare de forţe de partea lui Sianuk. Pe aceeaşi linie se înscrie şi informaţia că două provincii din nord-estul Cambodgiei ar fi anunţat că îl sprijină pe prinţul Sianuk.

Dacă, în ce priveşte politica internă, generalul Lon Nol se manifestă doar prin apeluri la calm adresate populaţiei şi prin trimiterea armatei împotriva manifestaţiilor antiguvernamentale, în ce priveşte cursul de politică externă, declaraţiile făcute încep să se deosebească tot mai mult de cele înregistrate în primele zile după lovitura de stat. Despre neutralitatea cambodgiană se vorbeşte tot mai puţin, iar atunci cînd este menţionată, aceasta se face condiţionîndu-se pe diferite căi promovarea unei astfel de politici. Se vorbeşte în schimb, despre extinderea războiului, admiţîndu-se de către unii politicieni de la Pnom Penh faptul că încordarea din Cambodgia nu poate decît favoriza o asemenea perspectivă. Astfel, Sirik Matak, unul dintre principalii autori ai loviturii de stat, a declarat în cadrul unui interviu că „este posibil ca războaiele din Laos şi din Vietnamul de sud să se extindă în Cambodgia..." Lon Nol a menţionat pentru prima dată, zilele acestea, posibilitatea ca autorii loviturii de stat să solicite un ajutor militar Statelor Unite. Firesc, o astfel de evoluţie a lucrurilor ar schimba în mod considerabil statutul Cambodgiei, impietînd în mod hotărîtor asupra politicii de neutralitate pe care a promovat-o pînă în prezent.

Guvernul revoluţionar provizoriu din Vietnamul de sud demască prelungirile efectelor agresiunii din Vietnam în Cambodgia. Intr-o declaraţie a G.R.P. din Vietnamul de sud evenimentele sînt apreciate ca o trădare a intereselor vitale ale poporului khmer şi ca un amestec în afacerile sale interne din partea cercurilor imperialiste. Declaraţia guvernului R.D. Vietnam subliniază: „Faţă de Regatul cambodgian, guvernul R.D. Vietnam a promovat întotdeauna o politică consecventă: menţinerea şi întărirea relaţiilor de prietenie frăţească şi de bună-vecinătate pe baza celor cinci principii ale coexistenţei paşnice şi a acordurilor de la Geneva din 1954 cu privire la Indochina, respectarea strictă a independenţei, suveranităţii, neutralităţii şi integrităţii teritoriale a Regatului cambodgian în cadrul actualelor sale frontiere, angajamentul celor două părţi de a nu se amesteca în treburile interne ale celeilalte părţi. Guvernul Republicii Democrate Vietnam îşi afirmă sprijinul consecvent pentru politica stabilită de Sianuk, o politică de independenţă, pace şi neutralitate pentru Cambodgia, solidaritate şi prietenie cu celelalte popoare din Indochina, care luptă împotriva imperialiştilor americani agresori. El o consideră a fi o politică clarvăzătoare care apără interesele naţionale ale poporului khmer şi contribuie cu eficacitate la menţinerea păcii în Indochina şi în Asia. Faptele au arătat că pentru popoarele vietnamez, khmer şi laoţian, solidaritatea de luptă este un factor important pentru obţinerea victoriei ce garantează fiecărei ţări o independenţă şi o adevărată libertate, precum şi posibilitatea de a se dezvolta urmînd calea sa proprie". Iar ziarul „Nhan Dan" arată că lovitura de stat din Cambodgia are ca scop „sabotarea independenţei şi politicii de pace şi neutralitate a acestei ţări".

Provoacă nelinişte unele schimbări în directivele primite de trupele americano-saigoneze în ce priveşte comportarea lor faţă de Combodgia. Este vorba de aşa-numitul „drept de urmărire" în baza căruia trupele americano-saigoneze pătrund pe teritoriul cambodgian. Lucrul acesta a depăşit stadiul pur declarativ, în ultima săptămînă frontiera Cambodgiei fiind violată de avioane şi trupe, de mai multe ori. Reprezentantul Cambodgiei la O.N.U. a protestat la Consiliul de Securitate împotriva unor astfel de incursiuni. De partea americană, s-a recunoscut că de cel puţin cinci ori frontiera acestei ţări cu Vietnamul de sud a fost încălcată.

Proclamarea acestui „drept de urmărire" nu s-a făcut niciodată pînă în prezent în mod oficial. Faptul că el intervine în momentul de faţă ar putea fi de natură — după cum subliniază agenţia France Presse — „să transforme teritoriul cambodgian într-un nou cîmp de luptă".

Evident, nu se poate să nu se stabilească un raport între declaraţiile făcute acum la Pnom Penh şi aceste modificări în strategia militară americano-saigoneză. Toate demonstrează faptul că agresiunea din Vietnam a început să-şi extindă efectele sale nefaste asupra ţărilor vecine, afectînd de o manieră tot mai serioasă independenţa şi suveranitatea acestor ţări.

Se întăreşte tot mai mult convingerea că apariţia unor noi elemente de încordare în sud-estul asiatic — intensificarea bombardamentelor americane asupra Laosului, situaţia creată în Cambodgia — sînt de natură să complice şi să agraveze situaţia din această zonă, aducînd prejudicii mişcării de eliberare a popoarelor, luptei lor pentru apărarea libertăţii şi independenţei naţionale. La ordinea zilei se pune cu tot mai multă forţă sarcina eliminării acestor elemente primejdioase de tensiune.

Sergiu VERONA

reportaj pe glob

SINGAPORE

Dana Alexandru

În rada portului Singapore, ambarcațiuni specifice de lemn așteaptă uneori luni de zile să încarce mărfurile care întîrzie să vină. La capătul punților, sub coviltire, locuințele barcagiilor cu familiile lor

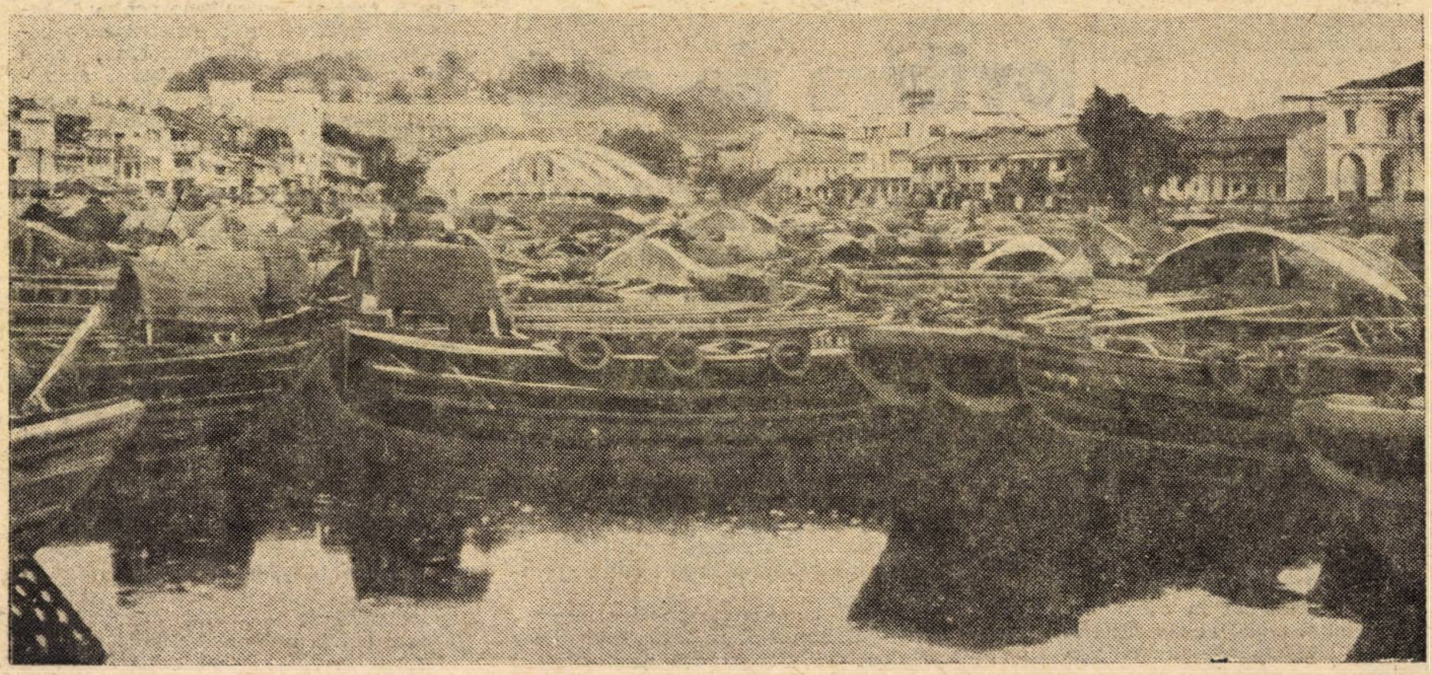

Singapore face parte din acea categorie restrînsă de așezări și ținuturi despre care îți poți forma o imagine sintetică încă înainte de a le fi parcurs.

Egiptul este asociat în conștiința milioanelor de turiști virtuali cu piramidele și Sfinxul. Parisul este „Orașul lumină", așa cum New Yorkul înseamnă o fantastică aglomerare de „zgîrie-nori". Am putea continua, citind încă, pe această imaginară listă a accentelor urbanistice și de cultură, numele multor altor orașe. Față de toate acestea, Singapore prezintă, cred, o particularitate : suportă reprezentări diverse, deși foarte precise și delimitate, fiecare în parte. Unii îi comprimă sensurile la o bază militară, alții la „o răscruce de lumi", în sfîrșit, majoritatea îl asociază cu imaginea unui „oraș negustoresc" cu ramificații vaste, exotice, imprevizibile. Din acest unghi, Singapore apare ca o „Poartă a Asiei".

Toate fațetele acestui caleidoscop de impresii corespund sau au corespuns cîndva unei realități. Pentru semnatarul acestor rînduri, s-a impus, predominantă, o altă imagine — aceea a localnicilor care căutau să smulgă mării, cu o rară asiduitate, fîșii de pămînt, pentru a da certitudine și stabilitate existenței lor. Aduceau pămînt de pe colină și-l azvîrleau la țărmul mării, prelungindu-l ; își întemeiau, pas cu pas, pămîntul pe care aveau să trăiască și să lucreze. E greu să te sustragi impresiei profunde pe care ți-o fac acești oameni cu fețele arse de soare, cu palme adînc brăzdate, care răscolesc colina, „răpindu-i" pămîntul și transportîndu-l apoi pe țărmul mării, unde stratul de nisip steril și mort va dispare sub fîșii întinse de cernoziomuri în care fierb sevele și pe care viața nu întîrzie să apară, explozivă, cu virulențe vegetale conservate de atmosfera umedă.

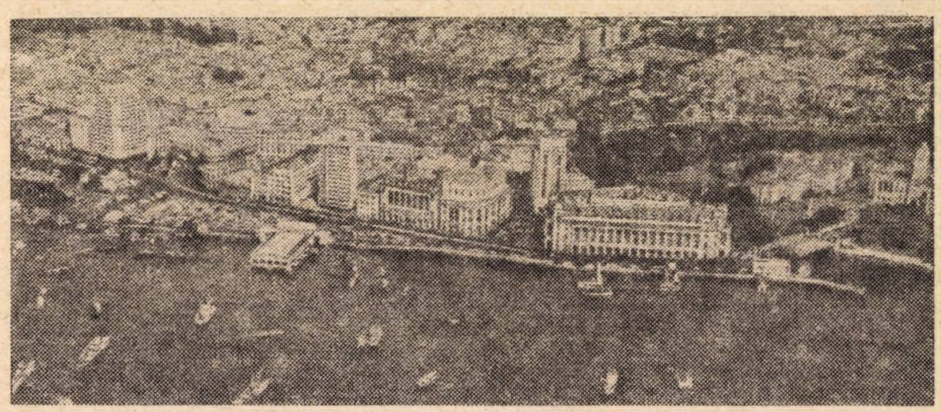

Vedere aeriană a orașului

Este remarcabil efortul acestui stat — mic ca populație și întindere, care dintotdeauna a trăit din comerț, din revînzarea mărfurilor, din afaceri de tot felul, și nu fără o vizibilă aplicație — de a-și diversifica resursele pentru a exista ca națiune liberă. Este un efort urmat consecvent din 1959 — cînd, după mai mult de 140 de ani de dominație britanică, Singapore a devenit un stat independent, reușind să supraviețuiască tulburărilor apărute o dată cu dezmembrarea imperiului colonial britanic în această regiune vizată de numeroase și acaparatoare interese economice și strategice.

Insula, în formă de diamant, la capătul de sud al peninsulei Malaya, veghează în calea rutelor de mare importanță — unind Oceanul Indian cu mările Chinei de Sud și, mai departe, cu Pacificul.

Singapore a reprezentat, într-adevăr, prin plasamentul său la confluența unor mari drumuri comerciale, o răscruce de lumi ; veacuri de-a rîndul a fost marcat pe harta aglomerărilor umane drept punctul de întîlnire al unor adevărate mase migratorii din Asia, America și chiar Europa. Insula devenise, la un moment dat, El-Doradoul piraților și negustorilor. Din amestecul de rase, culturi și religii a apărut acest conglomerat uman a cărui sedimentație este încă vag tulburată și pe care îl surprinzi, în expresii dintre cele mai diferite.

După numai un secol și ceva de la apariția (în fapt, constituirea administrativă) Singapórelui, situarea sa în cen-

Pescuind broasca țestoasă, produs căutat la export

Școală elementară, la marginea Singaporelui

trul unei regiuni bogate a făcut din portul insulei centrul comercial recunoscut al Asiei de sud-est.

În prezent, Singapore s-a dezvoltat într-o asemenea măsură încît a devenit principalul antrepozit al țărilor din regiune. Lui îi revine cea mai mare valoare a schimburilor comerciale pe cap de locuitor din Asia — (cam 4 000 de dolari). Ca valoare totală a comerțului care se desfășoară anual, Singapore ocupă locul al treilea în Asia.

După criteriul tonajului vaselor care trec prin portul său, este al cincilea oraș comercial din lume și ocupă unul din primele locuri în clasamentul comerțului cu cositor, cauciuc și produse tropicale. Prin sistemul său bancar și comercial dezvoltat, prin agențiile de schimb și asigurări, prin posibilitățile de depozitare, prin sistemul modernizat de comunicații internaționale, Singapore a devenit cel mai important centru comercial și financiar din această parte a lumii.

În ultima vreme, urmărind o adaptare adecvată la ritmul dezvoltării tehnice moderne, politica economică a oficialităților s-a orientat spre dezvoltarea industrială a Singaporelui, menținînd însă vechile tradiții comerciale și stabilind relații comerciale noi cu toate statele care doresc aceasta. Un amplu program de stat a fost lansat în acest scop, eforturile principale ale guvernului fiind îndreptate spre crearea condițiilor necesare pentru extinderea relațiilor comerciale cu străinătatea și pentru dezvoltarea, într-un ritm rapid, a industriei naționale.

În prezent, în Singapore există 60 de fabrici care reprezintă coloana vertebrală a unei economii în afirmare. Printre ele : o oțelărie, un șantier pentru reparația navelor, o uzină pentru țevi de oțel, o fabrică de anvelope, fabrici textile, de placaj, ale industriei chimice și farmaceutice, o fabrică de cărămizi, una de ciment, o uzină de asamblare a motoarelor, o fabrică de cabluri și o serie de alte unități de industrie grea și ușoară, incluzînd produse de ceramică, țiglă, frigidere, plase de pescuit din fire sintetice.

În cadrul programului de industrializare, cel mai mare proiect este dezvoltarea complexului industrial Jurong, în sud-vestul insulei. El va deveni, cu timpul, un oraș industrial-satelit, cu o jumătate de milion de locuitori și cu o suprafață de 17 000 de acri. Întreprinderea industrială Jurong are propriul său port și o cale ferată de nouă mile, care o leagă de orașul Singapore. Întreprinderea are surse energetice, de apă, telecomunicații și spațiu de locuit proprii. Sînt prevăzute amplasamente funcțional grupate pentru industriile grea și ușoară, iar anumite unități industriale sînt amplasate în apropierea docurilor.

Desigur, în eforturile de dezvoltare a bazei economice proprii, statul insular poate conta pe produsele de export tradiționale : cauciucul, cafeaua, piperul și conservele de ananas. Se importă bunuri de consum pentru nevoile locale și re-exportul în țările învecinate.

Cauciucul natural, produs care ocupă locul cel mai important în comerțul statului, deține 18 la sută din cifra globală a comerțului exterior, iar petrolul și produsele petroliere — 14 la sută. Comerțul cu produsele petroliere se datorează excelentelor condiții geografice ale Singaporelui, care l-au transformat în principalul centru distribuitor de petrol și produse petroliere în Asia de sud-est.

O plimbare în port îți oferă nemijlocit o imagine clar selectată, comprimată, dinamică pînă la irecuperarec tuturor secvențelor. Spectacolul e frenetic, dar nu total inedit. El poate fi găsit în porturile mari a numeroase alte mări și oceane. Fascinația apare însă, cînd, fără să-ți dai seama, ai părăsit portul și te descoperi rătăcind printr-un fabulos labirint de piloni de bambus, deasupra cărora viața își continuă ritmul ei, într-un dezinteres suveran față de murmurul monoton al apelor. Sînt lacustrele — lăcașul de toate zilele al pescarilor, maeștri în cufundări îndrăznețe, în căutarea hranei zilnice. Pentru ei, sursa existenței stă în adîncurile apelor. Și aceasta — din generație în generație, din zori și pînă în seară. Iar noaptea, ai senzația stranie că toate aceste locuințe pe ape, că toți acești oameni sînt înghițiți de ocean. Un vag sentiment de siguranță, de realitate îl oferă doar micile felinare, ca niște licurici efemeri, care îți amintesc că acolo viața continuă, înfruntînd întunecimile la fel de misterioase ale adîncurilor și ale cerului. Desprinzîndu-te de jocurile de umbră și lumină, din toată această insolită scenografie de mistere și înaintînd în direcția centrului orașului, începi să sesizezi preschimbările tipic moderne, circulația automobilistică agresivă, cascadele de imagini luminoase și torentul nesfîrșit al pietonilor agitați care circulă din magazin în magazin, de pe un trotuar pe altul, veșnic în căutarea a ceva ce, s-ar părea, nu reușesc să găsească.

Cu timpul, acest popor, ciudat poate mai mult în raport cu inaderența străinului la mentalitatea și modul său de viață decît cu particularitățile sale psihice, va descoperi, fără îndoială, în condiția de independență și suveranitate a țării sale elementele primordiale ale mersului spre progres și bunăstare.

Scrisoare din Moscova de la I. Dimitriev

KANTARIA și EGOROV despre Asaltul asupra REICHSTAGULUI

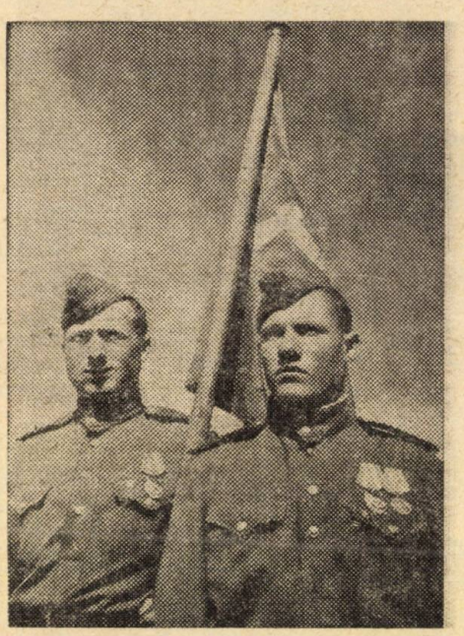

Eroii Uniunii Sovietice Meliton Kantaria (stînga) și Mihail Egorov

Au rămas doar cîteva săptămîni pînă la a XXV-a aniversare a Zilei Victoriei. Un pătrar de veac, de cînd — la 9 mai 1945 — războiul dus de către puterile coaliției antihitleriste, de către popoarele lumii, se încheia prin înfrîngerea celui de-al treilea Reich. Nețterse în amintirea tuturor vor rămîne emoționantele momente în care caporalul Meliton Varlamovici Kantaria și sergentul Mihail Egorov au împlîntat pe Reichstag stindardul victoriei.

Publicăm în acest număr amintirile Eroilor Uniunii Sovietice Meliton Kantaria și Mihail Egorov, relatate special pentru revista „Lumea" ziaristului I. DIMITRIEV, prin intermediul agenției „Novosti".

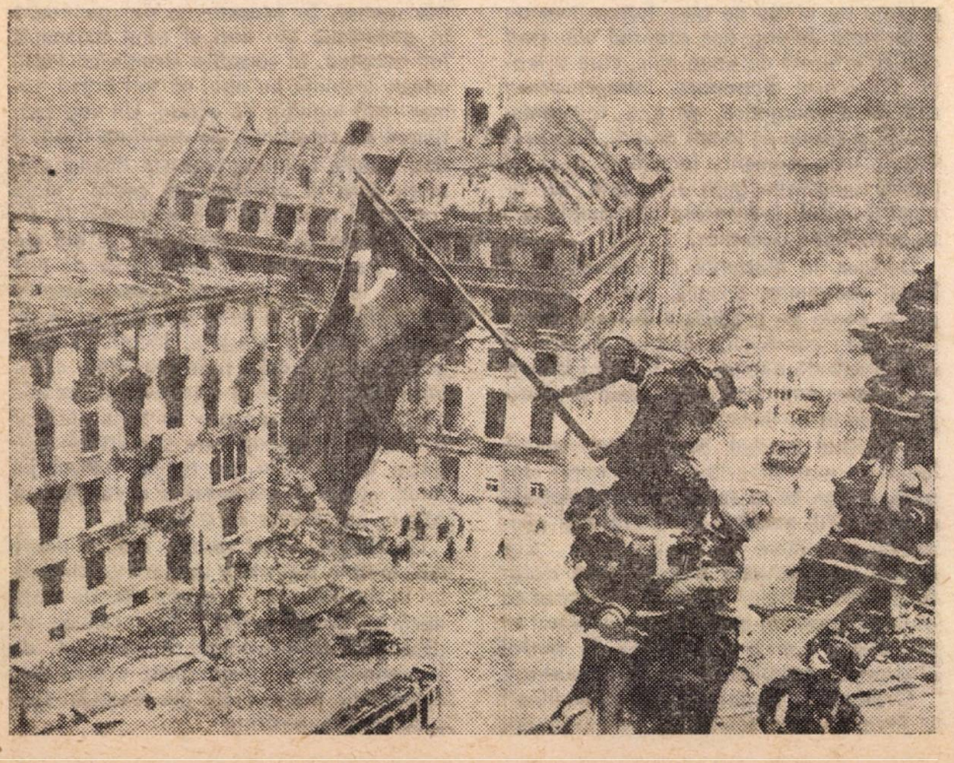

Vizitatorul sosit în ziua aceea la bordul navei de grăniceri nu era deloc un oaspete obișnuit. Marinarii îl invitaseră în largul mării pe Eroul Uniunii Sovietice M. V. Kantaria să le cunoască la fața locului viața și munca, să vadă cum sînt păzite frontierele de stat ale U.R.S.S. pe mare. La rîndul său, Kantaria se întîlnește totdeauna bucuros cu tineretul și, cu atît mai mult, cu militarii, deoarece, deși se apropie de 50 de ani, se simte încă tînăr, la fel de viguros ca și în neuitatul an 1945, cînd a săvîrșit fapta sa eroică. De aceea, a acceptat cu mare plăcere invitația.

Steagul victoriei deasupra Reichstagului ! Cine nu-și amintește de acea emoționantă filă de istorie care a marcat sfîrșitul războiului ? Edificiul cenușiu, fumegînd, pe jumătate distrus de obuze și mine, cerul berlinez negru de pulbere și steagul purpuriu fluturînd semeț deasupra cupolei ... Steagul glorioasei divizii de pușcași nr. 150, în al cărui regiment 756 au servit Mihail Egorov și Meliton Kantaria. Am citit și am auzit multe despre acest eveniment istoric. Și, totuși, există ceva inefabil în povestirea aceluia pe care însăși soarta războiului l-a hărăzit să ducă la îndeplinire acest ordin al comandamentului și al patriei. Cînd împreună cu marinarii, am coborît în compartimentul de la proră, mi-am găsit un loc pe banca îngustă și, împreună cu ceilalți, am început să ascult glasul domol al lui Meliton Varlamovici, m-am simțit parcă transportat în aprigele zile ale anului 1945.

— Fasciștii fuseseră siliți să se retragă în bîrlogul lor. Trupele sovietice prinseseră Berlinul într-o menghină de oțel ; luptele începuseră chiar în oraș, transformat de hitleriști într-o cetățuie ce se apăra cu înverșunare. În Berlin existau puternice poziții defensive și puncte de rezistență, înzestrate pînă la refuz cu piese de artilerie, aruncătoare de mine și arme. Pe aceste poziții se ascunseseră și se concentraseră din vreme mari contingente de trupe. Înnebunite de spaimă și furie, amețite de propaganda nazistă, ele erau, de fapt, condamnate la moarte. Era în vigoare ordinul categoric al lui Hitler : „Oricine se va retrage, soldat, ofițer sau general, va fi împușcat pe loc".

Luptele se dădeau pentru fiecare stradă, pentru fiecare casă. La 29 aprilie, batalioanele de asalt din armata a 3-a de șoc, din care făcea parte și divizia 150 de pușcași, au răzbătut pînă în centrul orașului, ajungînd la Reichstag. Asaltul acestei principale cetățuie fasciste fusese fixat pentru dimineața zilei de 30 aprilie. Numeroși ostași își doreau cinstea de a pătrunde primii în Reichstag și de a înălța acolo steagul roșu. Ne dădeam perfect de bine seama cît de grea era misiunea noastră. Pe căile de acces spre Reichstag, hitleriștii amenajaseră cuiburi de mitralieră, construiseră fortificații din beton armat, cazemate, de unde operau aruncătoarele de flăcări. Se afla-se că în noaptea spre 28 aprilie, în zona Reichstagului, pentru întărirea garnizoa-

Kantaria înălțînd drapelul pe turnul Reichstagului în ziua de 30 aprilie 1945

nei adăpostite în subsoluri, fusese parașutat un batalion de infanterie marină. În fața lor, într-unul din subsoluri, luase cuvîntul însuși führerul, cerîndu-le, după cum mărturiseau ulterior prizonierii, să salveze Reichstagul. În zadar, însă...

Kantaria tăcu o clipă, încercînd să-și ordoneze amintirile. Iar eu mă gîndeam, în acest timp, la lungul și greul drum de soldat pe care îl străbătuse. Deseori, cînd vorbim și scriem despre el, evocăm numai anul 1945. Dar a existat și anul 1940, cînd, tînăr de 19 ani, Kantaria venise din satul său natal, Djvari, și acolo își însușise cu migală și răbdare măiestria militară a ostașului sovietic. A urmat anul 1941, cînd, la 22 iunie în Lituania, trezit în zori, în sunetele alarmei, Kantaria s-a angajat în prima luptă împotriva fasciștilor. Încercuit de trupele hitleriste timp de aproape 15 zile Kantaria împreună cu soldații din compania sa, au luptat să ajungă la ai lor, nimicind numeroase posturi ale cotropitorilor, amenajate pe poduri și treceri de rîuri. Au fost apoi rana grea la mînă, spitalizarea în Kuban. Și din nou pe front.

În Staraia Russa, Kantaria a fost transferat în regimentul 756, comandat de F. M. Zincenko; a participat la luptele de la Kursk, în Bielorusia, a parficipat la eliberarea Varșoviei, la înfrîngerea hitleriștilor în Prusia orientală și a ajuns pînă la Berlin. Tot războiul, Kantaria l-a făcut ca cercetaș în regimentul său. Cine a fost pe front știe cît de amară e pîinea asta. Noaptea, trebuie să te strecori pînă în liniile dușmanului, să pui mîna pe-o „limbă", s-o tîrăști după tine, sub gloanțe, pînă la statul tău major ... E nevoie de mult risc, multă pricepere și multă vitejie. Toate aceste calități, Kantaria le avea cu prisosință. Și, în aceeași măsură, le avea și un alt cercetaș, Mihail Egorov, din același batalion de asalt comandat de căpitanul S. A. Neustroev. Acești doi ostași curajoși au primit misiunea de a înălța steagul deasupra Reichstagului. Acoperirea era asigurată de un grup de ostași, în frunte cu locotenentul Alexei Berest, de compania lui Ilia Sianov, precum și de alte unități.

Cum s-au desfășurat evenimentele din acea zi de 30 aprilie, relatează tovarășul de arme al lui Meliton Varlamovici, sergentul Mihail Egorov. Cei doi eroi au rămas prieteni. Se întîlnesc și corespondează. Împreună, în 1965, ca și în victoriosul an 1945, au defilat în Piața Roșie purtînd steagul roșu pe care l-au înălțat pe Reichstag. Iată ce ne spune Egorov:

— Compania noastră se afla lîngă canal. Ne consolidasem poziția în așa-numita „casă a lui Himmler", cînd, mie și caporalului Kantaria ni s-a înmînat stindardul. Afară se trăgea din plin. Totuși, trebuia să ne îndeplinim misiunea. În momentul fixat, am ieșit și am pornit în fugă, unul după celălalt. Dar n-a trecut mult timp și barajul de foc insuportabil ne-a silit să ne adăpostim într-o groapă. Stăteam culcați și nu scăpam din privire steagul strîns într-un toc. După un timp, am sărit afară și am fugit mai departe. Am ajuns la o scară monumentală. Am început să urcăm. Am dat de o scăriță, am sprijinit-o de coloana de pe balconul Reichstagului și am strigat: „Kantaria, scoate mai repede steagul". Am prins bine steagul, care a început să fluture la intrarea în clădire. Ostașii l-au văzut și s-au năpustit la atac. Am pătruns în clădire, ne-am urcat la etaj, unde se dădea o bătălie crîncenă. Fasciștii trăgeau năpraznic. Noi, la rîndul nostru, am început să azvîrlim grenade. Scoțînd steagul mai întîi la fereastra primului etaj, iar apoi la a celui de-al doilea, pentru ca ostașii să-l vadă, am reușit să pătrundem în pod, iar apoi mai sus, ajungînd pe acoperișul Reichstagului. De aici, puteam vedea întregul Berlin. Orașul era cuprins de flăcări, înecat în fum negru. Pe acoperiș, grenadele explodau una după alta. O schijă a lovit statuia ecvestră. În spărtura făcută am înfipt steagul. Un ostaș, care ne ajunsese din urmă, ne spuse că steagul nu se vede decît dintr-o parte. Atunci, ne-am gîndit să-l fixăm în așa fel încît să fie văzut din orice colț al Berlinului. Ne-am apropiat de cupola dărîmată, fără geamuri, din care nu rămăseseră decît nervurile de oțel pe care am început să ne cățărăm. Grenadele continuau să explodeze pe acoperiș. Kantaria era în față, iar eu îl urmam. Ne cățăram mai departe pe cupolă. Cînd am ajuns la punctul cel mai înalt, am legat cît mai bine steagul. Am coborît sub focul pușcașilor de elită fasciști; în piață am auzit urale...

A doua zi, întreaga lume a fost încunoștințată, prin comunicatul Biroului informativ sovietic, despre acest eveniment remarcabil. Oamenii au aflat numele curajoșilor ostași, Kantaria și Egorov. Aceștia, deși nu dormiseră de cîteva zile, continuau lupta pentru alungarea fasciștilor din subsoluri, îi aprovizionau pe ostași cu lăzi cu gloanțe; au luptat pînă în ultima clipă, pînă cînd, în sfîrșit, în noaptea de 2 mai, hitleriștii au capitulat. La Reichstag au sosit comandantul Frontului, mareșalul G. K. Jukov, și alți comandanți militari sovietici, pentru a-i felicita personal pe eroi.

Meliton Kantaria a revenit acasă în noiembrie 1946. Se întorcea în Abhazia natală (R.S.S. Gruzină) cu steaua de erou și numeroase ordine și medalii. Prietenii l-au sfătuit să rămînă în armată. Eroul războiului a preferat însă să devină un simplu colhoznic. În 1951, a început să lucreze cu aceeași dăruire de sine la o mină lîngă Rkvarceli. În ultimii ani, M. V. Kantaria trăiește și muncește la Ociamcira, un orășel scăldat în verdeață, pe malul Mării Negre. De la casa lui pînă la mare nu sînt mai mult de 15 metri. De-a lungul litoralului se vede digul din beton armat, ridicat de Kantaria și tovarășii săi din brigada de construcții, pe care a condus-o vreme îndelungată. Pentru munca sa plină de abnegație, stelei de Erou i s-a adăugat nu de mult Ordinul Lenin, înaltă distincție care îl umple de mîndrie pe Kantaria.

Ceasuri în șir se poate vorbi despre Meliton Kantaria, om inimos, pe cît de simplu, pe atît de respectat de semenii săi. Casa îi este întotdeauna plină de oameni. Primește scrisori din țară și de peste hotare. Și oriunde ar lua cuvîntul, cu oricine s-ar întîlni, el vorbește întotdeauna cu căldură și multă stimă despre cei care au zdrobit mașina de război fascistă, au făurit marea victorie.

Moscova, 31 martie

reflector

CINE A „RĂPIT" VASUL „COLUMBIA EAGLE"?

Cu două săptămîni în urmă, agențiile de presă anunțau un „hijaking marin" în largul coastelor Cambodgiei: un grup de răsculați de la bordul navei americane „Columbia Eagle" a silit vasul să se îndrepte spre apele teritoriale ale Cambodgiei. Nava era proprietatea societății „Columbia Steamship" din Portland și transporta muniții în valoare de 110 milioane de dolari (napalm, defoliante, bombe) destinate bazelor americane din Tailanda și Vietnamul de sud. Donald Swamm, căpitanul vasului, a comunicat telegrafic că nava a fost obligată „să-și schimbe ruta de doi bărbați înarmați, Clyde McKay și Alvin Glatkovski, din echipajul vasului", care au cerut după aceea azil politic în Cambodgia. Stewardul de la popota ofițerilor a intrat cu o pușcă în cabina de comandă, obligîndu-l pe căpitan să decreteze stare de alarmă generală la bordul vasului și să declanșeze sistemul de alarmă „ordon evacuarea". În urma acestui apel, din cei 39 de membri ai echipajului, 26 s-au îmbarcat de urgență „neștiind încă despre ce e vorba", în cele două bărci de salvare ale vasului. La bord au rămas doar căpitanul, ofițerul secund și cîțiva oameni de la sala mașinilor. Nava americană „Rappahannock", efectuînd, de asemenea, curse de aprovizionare între depozitele din S.U.A. și bazele americane din Tailanda și Vietnamul de sud, i-a luat la bord pe cei 26 de membri din bărcile de salvare și i-a transportat la Port Vayama în Tailanda. Ei n-au putut fi coborîți pe uscat decît după îndelungi parlamentări cu oficialitățile, care pretindeau acte de debarcare semnate în S.U.A. Cei doi tineri „pirați" au cerut azil politic statului cambodgian, amenințînd că, în cazul cînd nu li se va acorda, vor arunca nava în aer.

Departamentul de Stat al S.U.A. a inițiat convorbiri cu guvernul cambodgian pentru restituirea navei și a muniților. Se pare, însă, că oficialitățile militare americane vor să prezinte cazul ca pe un simplu incident între căpitan și unii membri ai echipajului său, ca pe un „hijaking" aventurist comis de doi tineri. Senatorul Mark Hatfield a declarat: „În această acțiune de deturnare a navei sînt implicați mult mai mulți oameni".

Pe de altă parte, deși primele știri apărute în presa americană afirmau că incidentul nu ar avea legătură cu războiul din Vietnam, soția lui Glatkovski a declarat presei că soțul ei „și-a manifestat foarte frecvent dezaprobarea față de războiul din Vietnam". Ea a adăugat că el nu e hippy, așa cum s-a anunțat în presă, și că regretă această eroare în prezentare, comisă, după părerea ei, în mod intenționat.

Generalul Lon Nol, șeful noului cabinet cambodgian, a refuzat la început să predea vasul forțelor americane. După cîteva zile de consultări, luni dimineața un purtător de cuvînt al guvernului anunța că vasul va fi restituit companiei proprietare.

Contramesajele Partidului democrat

Mesajului prezidențial despre „Starea Uniunii", partidul democrat i-a replicat printr-un contramesaj prezentat la televiziune într-o emisiune în direct, căreia cele trei rețele naționale i-au rezervat o oră întreagă. „Starea Uniunii" a fost urmată, după cum se știe, de „Starea lumii", un nou tip de mesaj al președintelui Statelor Unite, consacrat exclusiv politicii externe. Partidul democrat a ripostat de data aceasta printr-o amplă declarație prezentată de Averell Harriman, președintele comitetului său pentru afacerile internaționale.

Tactica este inedită. Edmund Muskie a fost numit la începutul acestei luni președintele unui comitet format din senatori democrați care va încerca să atenueze ceea ce consideră a fi „dezechilibrul în prezentarea de către mijloacele de informare a pozițiilor guvernului și opoziției". Ce-și propune noul comitet? „Nu avem încă un program, a spus fostul candidat la vicepreședința S.U.A. Vom încerca să tragem o linie despărțitoare între acțiunile noastre și interesele strict partizane".

Și astfel, opinia publică americană are prilejul de a confrunta opțiunile prezidențiale cu cele propuse de liderii opoziției și de a-și forma un punct de vedere propriu în mai bună cunoștință de cauză. Prima inițiativă majoră a Partidului democrat s-a produs la 8 februarie, cînd 24 de membri ai Camerei Reprezentanților și senatori al căror mandat expiră anul acesta au replicat, la televiziune, mesajului despre „Starea Uniunii". Au fost dezbătute exclusiv probleme interne, specifice statelor reprezentate de diverșii congressmeni. Fiecare dintre ei a căutat să demonstreze că programul guvernamental nu este în măsură să rezolve aceste probleme. Era evident că democrații se pregătesc pentru cele 500 de mici campanii electorale pe care vor trebui să le desfășoare pînă în toamna acestui an, cînd se vor reînnoi întreaga Cameră a Reprezentanților și o treime din Senat. Singurii vorbitori care au atacat probleme de dimensiuni naționale au fost Mike Mansfield, liderul majorității din Senat (criticarea veto-ului aplicat de președintele Nixon alocațiilor, după părerea sa prea mari, pentru Departamentul sănătății, învățămîntului și asistenței publice) și senatorul Muskie (poluarea mediului înconjurător nu va putea fi stăvilită dacă nu se vor lua măsuri mai energice și mai costisitoare decît cele propuse de președinte).

A doua zi după contramesajul democrat a venit rîndul problemei nr. 1 a politicii externe și militare a Statelor Unite: Vietnamul. La 9 februarie, consiliul politic democrat, format din 76 de persoane, a adoptat o rezoluție cerînd guvernului „angajamentul ferm și neechivoc", că va retrage toate forțele americane din Vietnam într-un termen precis. „Nu vedem nici un motiv ca această retragere să nu fie terminată în 18 luni. Retragerea poate fi accelerată prin măsuri în vederea creării condițiilor politice necesare unei reglementări politice pașnice".

Reacția cercurilor guvernamentale era previzibilă: de ce oare democrații, care au prezidat îndelungatul proces de implicare a Statelor Unite în Asia de sud-est și care poartă responsabilitatea escaladării războiului din Vietnam, s-au transformat acum în avocați ai unei soluții pașnice negociate acuzînd totodată guvernul Nixon că nu se grăbește să repare propriile lor greșeli? Nu e vorba cumva doar de o tactică electorală?

„Nu încercăm să transformăm Vietnamul într-o problemă de partid, a replicat Edmund Muskie, deoarece atît democrații cît și republicanii au fost amestecați în implicarea noastră în Vietnam. Este însă nevoie de o dezbatere națională constructivă, pentru a pătrunde misterele politicii oficiale... Majoritatea tăcută nu va mai fi tăcută dacă își va da seama că, în loc să ne scoată din Vietnam, politica Administrației ne ține acolo pe termen nedefinit".

Mergînd și mai departe, Muskie a susținut că acum se duce „o politică de perpetuare a războiului", că „preocupat de vietnamizarea războiului, președintele Nixon a întors spatele tratativelor de la Paris și le-a redus nivelul, neinlocuindu-l pe Henry Cabot Lodge printr-un reprezentant personal marcant". În primul rînd, a arătat Muskie, președintele trebuie să repare „această greșeală fundamentală". În al doilea rînd, Statele Unite trebuie să prezinte „o propunere negociabilă, bazată pe un program anunțat de retragere a trupelor". Contramesajul despre „Starea Uniunii" a fost calificat de presă drept cea mai eficientă și mai bine gîndită declarație politică a Partidului democrat de la ocuparea Casei Albe de către republicani. Dar cea mai cuprinzătoare luare de atitudine în materie de politică externă a fost replica la mesajul despre „Starea lumii". Aproape o lună a studiat comitetul pentru afacerile externe al democraților acest mesaj. Concluzia, prezentată de Averell Harriman: „În loc de mult promisul plan de pace, pogramul Administrației poate, în cel mai bun caz, să perpetueze luptele, cu continuarea implicării americane". Administrația nu oferă „fie un program, fie un termen final pentru retragerea tuturor trupelor americane din Vietnam". De asemenea, „se continuă să se acorde putere de veto asupra tratativelor guvernului minoritar represiv de la Saigon".

Este criticată și poziția oficială față de problema înarmărilor nucleare. „Administrația Nixon, a spus Averell Harriman, nu arată că și-ar da seama de necesitățile urgente decurgînd din evoluția rapidă și primejdioasă a cursei înarmărilor". Hotărîrea de a începe în luna iunie amplasarea unor rachete intercontinentale cu ținte multiple, independente (M.I.R.V.) „invită la escaladare reciprocă, nu la restrîngere reciprocă". Ea „va face mult mai dificilă realizarea unui acord semnificativ la tratativele SALT".

Aproape toate aspectele politicii externe a Statelor Unite sînt tratate cu severitate. Fac excepție hotărîrea guvernului de a elimina armele biologice, hotărîrea de a închide Consulatul american din Rhodesia de sud, precum și accentul pus pe sprijinirea Băncii Mondiale și a instituțiilor regionale de dezvoltare.

Iată, așadar, că Partidul democrat începe să-și formuleze o nouă atitudine coerentă față de problemele interne și internaționale, să tindă spre o platformă pe care urmează s-o propună alegătorilor în toamna lui 1970 în mod implicit, iar în 1972, la viitoarea scadență prezidențială, în mod explicit. Vor izbuti oare să remedieze serioasa pierdere de prestigiu cu care s-a soldat Administrația Johnson și mai ales să refacă — fie chiar și parțial — marea coaliție (sindicate, minorități, intelectuali) care l-a adus și menținut cîndva la putere pe F.D. Roosevelt? Pentru moment e aproape imposibil să se răspundă la această întrebare.

În articolul intitulat „Maladia democrată", publicat într-un număr recent al săptămînalului „Newsweek", Stewart Alsop se străduiește să demonstreze că democrații ar fi, dimpotrivă, pe cale de a-și pierde clientela electorală tradițională, deoarece aceasta evoluează spre dreapta, în timp ce ei adoptă poziții mai de stînga decît în trecut. E o bine-cunoscută teză republicană. Multe dintre măsurile actualei Administrații — pe plan economic, în materie de drepturi civile sau privind asistența publică — se întemeiază pe ea. Comentatorii vorbesc despre o „strategie sudistă" care constă în a atrage voturile conservatoare, presupuse a fi tot mai numeroase. Continua prezență în prim plan a vicepreședintelui Spiro Agnew, totdeauna dispus să ridiculizeze cercurile de stînga, pe intelectuali, orice tendință liberală, este considerată o măsură tactică menită să aducă republicanilor cele 13 milioane de voturi întrunite în alegerile din 1968 de reacționarul George Wallace.

Obiectivul imediat sînt alegerile „midterm" adică de la jumătatea mandatului prezidențial, care vor avea loc în noiembrie. Republicanii au dobîndit pînă acum Casa Albă și aproape toate posturile importante de guvernatori. Își doresc, ca proximă realizare, majoritatea în Senat. Dacă ar izbuti să smulgă șapte locuri de la democrați... În ceea ce privește Camera Reprezentanților, nici cei mai optimiști republicani nu speră să-i priveze pe democrați de cele 30 de mandate care le asigură o majoritate confortabilă.

Pasul făcut de republicani în 1968 — cucerirea Casei Albe după ce aceasta fusese, vreme de opt ani, sub controlul democraților — a fost enorm, dar oa-

Hubert Humphrey este satisfăcut : Larry O'Brien a acceptat să preia preşedinţia Partidului democrat din Statele Unite

recum previzibil. Lyndon Johnson izbutise să risipească tot creditul politic moştenit de la John Kennedy. Astăzi, remarca un ziarist, valoarea sa pentru partidul democrat poate fi măsurată după numărul de dăţi în care a fost citat numele lui în contramesajul democrat : niciuna. Dar marele succes republican se cere plătit. Există, în tradiţia electorală americană, cîteva repere aproape axiomatice : un preşedinte în funcţie va fi reales pentru un al doilea mandat dacă doreşte acest lucru; dar în alegerile de la jumătatea mandatului său (fie el primul sau al doilea) partidul său va pierde voturi. De la Războiul Civil încoace s-a întîmplat o singură dată ca partidul la putere să cucerească locuri suplimentare în Camera Reprezentanţilor într-un an de alegeri neprezidenţiale. Performanţa i-a izbutit lui Franklin Roosevelt în anul de depresiune economică 1934. După aceea, însă, partidul său a pierdut mandate în toate alegerile în care nu era în joc şi Casa Albă.

Cunoscînd bine această tradiţie, James Reston se întreabă ce şanse are strategia republicană care mizează pe stimularea valului de conservatorism pornit din sud şi cu tendinţa de a cuprinde şi alte regiuni ale ţării. Căci numai o radicală întoarcere spre dreapta a majorităţii corpului electoral ar fi de natură să modifice raportul de forţe din Congres în favoarea republicanilor. Partidul democrat înclină, după cum am văzut, spre teza contrară : continuarea războiului din Vietnam, nerealizarea unor acorduri internaţionale care să întărească speranţele de pace, spectrul recesiunii, vor determina îngustarea majorităţii care l-a adus la putere pe Richard Nixon. Ca atare, liderii democraţi preconizează astăzi o politică radical diferită nu numai de cea a actualei Administraţii ci şi de cea promovată de ei înşişi pe vremea cînd de ineau atît puterea executivă cît şi pe cea legislativă.

Nu e de mirare că unii comentatori îi acuză de inconsecvenţă determinată de considerente îngust politicianiste. Într-un articol intitulat cu evidentă ironie „Opoziţia loială", Kenneth Crawford, susţine în „Newsweek" că ceea ce îi reproşează democraţii preşedintelui Nixon este continuarea acţiunilor politice iniţiate de ei : „Preşedintele Nixon care a fost la putere doar ceva peste un an, e acuzat că prelungeşte în mod nenecesar războiul din Vietnam, destăşurat de două administraţii democrate timp de opt ani... Harriman a avut mai mult timp decît actualul preşedinte să influenţeze politica faţă de Vietnam. Totuşi, el apare astăzi ca purtător de cuvînt al politicii de pace... Paul Warnke, secretar de stat adjunct sub Administraţia Johnson, acţionînd acum ca purtător de cuvînt al consiliului politic democrat pentru problemele înarmării, l-a mustrat pe preşedinte pentru că n-a întrerupt pregătirea mai multor sisteme costisitoare de arme dintre cele 131 iniţiate de democraţi, inclusiv sistemul de rachete antirachetă". Şi aşa mai departe.

Pentru cursivitatea expunerii am vorbit pe întregul parcurs al acestui articol despre democraţi ca despre un partid unitar, dar ei, după cum pe drept cuvînt notează James Reston, „n-au fost unanimi niciodată decît într-o singură privinţă : că e mai bine să fii la Casa Albă decît în afara ei". Ceea ce la prima vedere poate să pară o gravă inconsecvenţă nu este în fond decît expresia unei modificări a raportului de forţe în grupul conducător. Nu democraţii liberali sînt în primul rînd răspunzători de greşelile comise sub administraţiile Kennedy şi Johnson. Într-un ciclu de trei articole violent polemice, Louis Herren, corespondentul din Washington al ziarului „The Times" a încercat să pună pe seama grupului liberal care a asigurat „leadership"-ul în timpul lui John Kennedy, degringolada ulterioară a democraţilor. Ziaristul britanic îi învinuieşte pe membrii acestui grup de o „aroganţă" care i-a determinat să-şi concentreze atenţia asupra politicii externe în dauna celei interne, să promoveze un expansionism în mod obiectiv falimentar. Şi Herren crede că pendulul tipic al politicii americane (reformă-reacţiune-reformă) e orientat acum spre polul reacţionarismului, al cărui principal exponent este vicepreşedintele Agnew. Într-o scrisoare adresată ziarului „The Times", economistul american John Kenneth Galbraith contestă mîturile pe care se întemeiază argumentaţia lui Herren. El arată că principalii consilieri de politică externă ai lui Kennedy — de la Rusk pînă la McNamara şi de la Bundy pînă la Rostow — nu aparţineau aripii liberale a partidului şi că membrii acestei aripi (de pildă, Harriman, Ball şi Goldberg) au fost totdeauna adversari hotăriţi ai aventurii din Vietnam. Galbraith apără dreptul democraţiilor liberali de a lupta, în interiorul partidului, împotriva tuturor purtătorilor de cuvînt ai Pentagonului, nu mai puţin numeroşi printre democraţi decît printre republicani. Pentru Galbraith, care i-a susţinut pe Robert Kennedy şi pe Eugene McCarthy, viitorul partidului democrat este direct legat de viitorul liberalismului în America. Dar numai alegerile care vor avea loc la sfîrşitul anului vor putea să măsoare obiectiv înclinaţiile corpului electoral american în ansamblul său.

Cum se pregăteşte în vederea lor partidul democrat ? Din punct de vedere organizatoric, situaţia lui este destul de precară. Alegerile din 1968 l-au împovărat cu datorii de peste opt milioane de dolari. La începutul lunii februarie, senatorul Fred Harris, pe atunci preşedintele partidului, a fost întrebat de cineva cît costă un loc la un dineu consacrat strîngerii de fonduri. „Îţi pot vinde un bilet cu 1 000 de dolari sau îţi pot vinde întregul partid cu 1 500 de dolari" — i-a răspuns Harris. La puţină vreme după această glumă, Fred Harris a anunţat un lucru serios : că demisionează, cu începere de la 5 martie, de la preşedinţia partidului, întrucît unii democraţi îl bănuiesc de intenţia de a-şi impune candidatura la preşedinţia S.U.A. în 1972. Funcţia de preşedinte al partidului democrat este mai curînd administrativă şi organizatorică. Ambiţiile politice reprezintă un handicap pentru deţinătorul ei.

N-a fost uşor să se găsească un nou preşedinte. În cele din urmă, sorţii au căzut asupra lui Larry O'Brien, binecunoscut exponent al „mafiei irlandeze" a familiei Kennedy. Palmaresul lui O'Brien este strălucit : ca director al campaniei electorale a lui John Kennedy a contribuit în mare măsură la alegerea acestuia ca preşedinte. Ca răsplată, a fost numit ministru al poştelor. În 1964 a reeditat performanţa din 1960, de data aceasta în favoarea lui Lyndon Johnson. În toamna anului 1968 şi-a asumat, pentru prima oară, responsabilitatea preşedinţiei partidului democrat. Era un moment extrem de critic pentru acest partid, dezbinat şi pe cale de a fi învins în alegerile prezidenţiale. O'Brien a izbutit, totuşi, în scurt timp să readucă situaţia internă a partidului mai aproape de normal. Şi-a părăsit curînd funcţia pentru a se ocupa de propriile sale afaceri. Acum a consimţit s-o reia. O'Brien este un realist, afirmă observatorii politici. El nu şi-ar fi asumat această sarcină dacă n-ar fi încredinţat că este capabil să redreseze finanţele partidului şi, mai ales, să pună la punct noua procedură de desemnare a delegaţiilor la convenţia democrată din 1972.

Dar 1972 este încă departe. Nimeni n-ar putea să spună cine va fi candidatul care îl va înfrunta atunci pe Richard Nixon. Edward Kennedy s-a retras anticipat din cursă. Eugene McCarthy se pregăteşte să părăsească viaţa politică. Se pare, că, în aceste condiţii, clanul Kennedy se va regrupa în jurul lui Sargent Shriver, care a renunţat la postul de ambasador în Franţa pentru a îmbrăţişa o carieră asemănătoare cu cea a cumnaţilor lui. Ultimul sondaj Gallup privind şansele eventualilor candidaţi la preşedinţie arată că, într-o competiţie în trei între Nixon, un candidat democrat (Edmund Muskie, Edward Kennedy, Hubert Humphrey sau Eugene McCarthy) şi George Wallace, preşedintele Nixon ar ieşi, în momentul de faţă învingător, întrecîndu-l pe Muskie cu 47 la sută din voturi faţă de 35 la sută, pe Kennedy cu 49 la sută faţă de 35 la sută, pe Humphrey cu 50 la sută faţă de 33 la sută şi pe McCarthy cu 55 la sută faţă de 24 la sută. În toate aceste curse fictive, Wallace se menţine în jurul procentului de 13 la sută, dobîndit în alegerile din 1968.

Dar sondajul efectuat în primele luni ale anului 1970 nu constituie în nici un caz un indiciu pentru ceea ce se va întîmpla la sfîrşitul anului 1972. Nu se ştie nici măcar pe cine va desemna partidul democrat să-l înfrunte pe preşedintele în funcţie (în ipoteza, deocamdată foarte plauzibilă, că el va candida din nou). Dar, mai ales, nu se ştie cum vor evolua situaţia internă şi politica internaţională a Statelor Unite şi, în funcţie de ele, starea de spirit a poporului american.

Felicia ANTIP

O sinteză a relațiilor dintre România și țările Americii Latine

Conf. univ. dr.
Dinu C. Giurescu

Extinderea multilaterală a relațiilor României socialiste cu țările tuturor continentelor — avem legături diplomatice și consulare cu 95 de state — impune și cercetătorilor să investigheze antecedentele unor atari legături. Cunoașterea și înțelegerea trecutului ne îngăduie, și în acest sector, să cuprindem mai bine dimensiunile prezentului.

Dar, dacă relațiile externe ale țării noastre cu diferite țări europene, mari sau mici, au constituit obiectul unor studii, mai vechi sau mai noi, acelea privind continentul latino-american au fost amintite doar în cîteva articole din ultimii ani. Este meritul cert al lui Virgil Cândea și Constantin I. Turcu de a fi alcătuit prima monografie a temei, apărută prin grija Editurii Politice *). Meritul nu se află numai în noutatea subiectului — este cea dintîi sinteză în literatura noastră de specialitate — dar și în baza ei documentară, fiind folosite zeci de acte inedite din arhiva Ministerului Afacerilor Externe sau alte fonduri.

Primele imagini le datorăm cronicarilor. Pentru Miron Costin, „a patra parte (a lumii) ieste America, care parte așa ieste depărtată și bine cum ar fi suptu noi... cîndu ieste la noi zioă, la dînșii atuncea ieste noapte și cîndu la noi noapte, la dânșii zioă...“ Treptat, imaginile se precizează : lucrările de geografie universală, circulînd în traduceri manuscrise sau tipărite, prezintă cititorilor români din secolul al XVIII-lea America precolumbiană, a civilizațiilor aztecă și incașă peste care s-a suprapus dominația spaniolă și portugheză. Sînt elogiate monumentele înălțate de autohtoni — vezi, de exemplu,

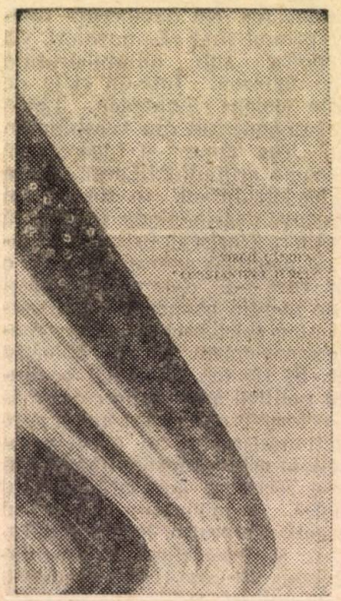

descrierea cetății Mexicului într-o geografie aflată azi la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, după cum este denunțată cruzimea cuceritorilor spanioli care „au pricinuit perzare mai mult decît la doaisprăzece milioane de americani“. O altă traducere, „Istoria Americăi“, făcută la 1795 de Gherasim arhimandritul Mitropoliei Iașilor (într-o vreme cînd terminologia științifică românească era abia la începuturile ei), cuprinde denumirea unor popoare — peruvieni, brazilieni, creoli — în forma păstrată pînă azi.

O dată cu secolul al XIX-lea, cunoașterea Americii Latine în Principatele române se amplifică. Pe de o parte, sînt publicate în număr mai mare articole despre geografia fizică, flora, fauna și populațiile continentului ; pe de altă parte, sosesc știrile despre lupta popoarelor latino-americane pentru dobîndirea independenței și formarea noilor state naționale. Li se adaugă acțiunile a trei personalități românești. Este, mai întîi, Ilarie Mitrea din Rășinari, trimis ca medic militar, de stăpînirea habsburgică, în Mexic, pentru a susține pe împăratul Maximilian, dar care se alătură în 1867 forțelor patrioților mexicani conduse de Benito Juarez. Al doilea este inginerul Iuliu Popper, explorator și organizator al Țării de Foc (1886—1893) ; al treilea, Emil Racoviță, fondatorul biospeologiei, participant, în 1897-1899, la expediția antarctică a navei „Belgica“ și autor al mai multor cercetări noi privind fauna și flora regiunii din extremul de sud al continentului.

Formarea statului modern român prin Unirea Principatelor, la 1859, și dobîndirea independenței depline, la 1877, au deschis capitolul primelor legături oficiale, analizate pe larg în volumul ce-l prezentăm. Independența României, recunoscută și de puterile europene prin Congresul de la Berlin (1878), a fost notificată în scris de guvernul de la București, la 8/20 aprilie 1880, statelor din America de Sud și Centrală — între altele, Argentina, Chile, Columbia, Mexic, Peru, Uruguay, Venezuela — care au salutat cordial evenimentul, exprimîndu-și dorința de a dezvolta legăturile prietenești cu țara noastră.

Virgil Cândea și Constantin I. Turcu urmăresc aceste relații oficiale pe trei planuri : consulatele, agențiile comerciale și legațiile. Cititorul găsește, astfel, în lucrare prima expunere despre consulate și o listă a lor, cu data înființării — a celor românești în diferitele state latino-americane și ale acestora în România. Cititorul urmărește, de asemenea, eforturile, reluate periodic, de a se stabili și lărgi legăturile comerciale — prima expoziție de produse românești a fost deschisă la Rio de Janeiro în 1921 — deși în această direcție realizările s-au menținut la un nivel extrem de modest.

În schimb, pe plan politico-diplomatic, asistăm la dezvoltări mai cuprinzătoare, pe de o parte, prin înființarea legațiilor, pe de altă parte, printr-o constantă colaborare în cadrul Societății Națiunilor. România a deschis, după primul război mondial, legații în Brazilia (1927), Argentina (1934), Chile (1935), Mexic (1935), Uruguay (1935), Venezuela (1935) — toate fiind inițiate în timpul cînd Nicolae Titulescu a condus Ministerul de Externe. La rîndu-le, Chile (1925 și, din nou, în 1934), Brazilia (1929), Argentina (1931), Mexic (1936), Peru (1939) și-au înființat reprezentanțe diplomatice la București.

Astfel, în perioada dintre cele două războaie mondiale, cînd evenimentele internaționale încep să se repercuteze tot mai frecvent pe o arie tot mai largă, relațiile externe ale României încep să se extindă din Europa spre alte continente, în primul rînd spre cel latino-american — semnificație majoră a acestor legături, indiferent de ponderea pe care au avut-o la epoca respectivă. Ele se completează cu înțelesuri mai cuprinzătoare, prin colaborarea în organismele internaționale, temă tratată de autori în trei capitole speciale : Colaborarea la Societatea Națiunilor ; Concordanțe diplomatice ; Adeziunea României la Pactul Saavedra Lamas. România și statele latino-americane au adoptat în forul de la Geneva poziții apropiate sau identice, în primul rînd în cîteva domenii fundamentale : reglementarea pașnică a diferendelor, securitatea internațională, cooperarea intelectuală. Convergențele repetate, întemeiate pe atașamentul pentru realizarea unor principii și obiective majore, îndreptățeau cuvintele lui Nicolae Titulescu, în 1935 : „Deschi-

*) **România și America Latină**, Editura Politică, 1970

deți procesele verbale ale Societății Națiunilor. Ele sînt numeroase. Unii se plîng chiar că sînt prea numeroase. Alegeți după plac oricare chestiune care a făcut obiectul dezbaterilor noastre. Desfid să se găsească una singură asupra căreia România și statele Americii Latine să nu fi emis un vot identic. Și aceasta fără consultare prealabilă".

Această colaborare în forurile internaționale s-a afirmat în felurite împrejurări: agresiunea fascistă împotriva Etiopiei, ocuparea zonei demilitarizate a Renaniei de către trupele hitleriste, lucrările Curții Permanente de Justiție de la Haga, ale Biroului Internațional al Muncii și, îndeosebi, prin adeziunea României, alături de celelalte țări ale Micii Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice, la Pactul de neagresiune și conciliere Saavedra Lamas. Semnat, la 10 octombrie 1933, de Argentina, Statele Unite ale Braziliei, Chile, Statele Unite ale Mexicului, Paraguay și Uruguay, și deschis adeziunii tuturor statelor, pactul prevedea organizarea unui sistem permanent de conciliere în conflictele internaționale, condamnînd războaiele de agresiune și anexiunile teritoriale obținute prin forța armelor.

Chiar dacă rezultatele practice ale tuturor acestor convergențe au fost momentan înlăturate prin declanșarea de către Germania hitleristă, în 1939, a celui de-al doilea război mondial, *sensul major al colaborării politico-diplomatice dintre România și statele latino-americane, între cele două războaie mondiale, a fost de a găsi căi și modalități comune pentru consolidarea păcii și securității, pentru prevenirea și respingerea agresorilor, pentru înlăturarea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre țări, indiferent de potențialul și mărimea lor.*

În paralel, în același interval de timp, au avut loc și contacte pe plan cultural-științific din care amintim: conferințele savantului român Gheorghe Marinescu în Argentina și Brazilia (1928 și 1930), traduceri, în limba română, din lucrările lui Rubén Darío (Nicaragua), Arturo Vásquez Cey, Alfredo R. Bufano, Guillermo Juan (Argentina), José Santos Chocano (Peru), Rufino Blanco-Fombona (Venezuela), Enrique Gomez Carrillo (Guatemala), Joachim Maria Machado de Assis (Brazilia) etc.

Întrerupte în anii războiului, relațiile cu statele latino-amenicane sînt treptat reluate: cu Argentina (1946), Uruguay (1956), Brazilia (1961), Chile (1965), Venezuela (1967), Columbia (1967), Peru (1968), Ecuador (1968).

Reluate în anul 1960, raporturile frățești cu Cuba ocupă un loc important în politica externă a țării noastre. Poporul român, țara noastră și-au manifestat și își manifestă deplina solidaritate internaționalistă față de Cuba — prima țară socialistă de pe continentul american, care, în pofida condițiilor grele ce își desfășoară lupta, pășește înainte pe drumul construcției societății socialiste. Între România și Cuba există largi posibilități pentru dezvoltarea continuă a legăturilor tovărășești, de colaborare multilaterală, de sprijin reciproc.

Noua amplitudine a relațiilor bilaterale dintre România și țările latino-americane se întemeiază, pe de o parte, pe politica externă de pace și cooperare cu toate țările, realizată de România socialistă cu principialitate și consecvență, pe progresul multilateral al economiei românești care a creat **premisele** unei participări crescînde a țării noastre la schimburile comerciale și, pe de altă parte, pe tendințele manifestate tot mai frecvent de țările latino-americane de a-și lărgi relațiile cu statele socialiste; în fine, pe necesitatea cooperării, care, de o parte și de cealaltă, este resimțită tot mai mult ca o cerință imperioasă a epocii noastre.

O sumă de acorduri comerciale au creat cadrul juridic al schimburilor de mărfuri și al cooperării economice dintre România și statele latino-americane: Argentina (1947, 1951, 1958), Uruguay (1958), Brazilia (1961), Cuba (1961, 1962, 1967, 1968), Ecuador (1967), Venezuela (1968), Columbia (1968), Chile (1968).

În organizațiile internaționale colaborarea poate fi urmărită într-o serie de inițiative, proiecte și rezoluții comune pe care autorii le menționează în capitolul „În slujba păcii și colaborării internaționale". Amintim, astfel, rezoluția prezentată de România și Brazilia, adoptată la sesiunea Consiliului Executiv U.N.E.S.C.O. din octombrie 1967, relevînd importanța activității regionale pentru cauza păcii, cooperării și securității popoarelor; de asemenea, rezoluția propusă de România — autori fiind opt state, între care Chile și Ecuador, intitulată: „Măsuri ce urmează a fi întreprinse pentru informarea opiniei publice mondiale asupra lucrărilor U.N.C.T.A.D. și a problemelor dezvoltării".

Pronunțîndu-se cu consecvență pentru crearea de zone denuclearizate în diferite părți ale lumii, România a sprijinit activ încheierea Tratatului privind interzicerea armelor nucleare în America Latină, semnat la Tlatelolco și intrat în vigoare la 25 aprilie 1969. În Adunarea Generală a O.N.U., în decembrie 1967, delegația României accentua că amintitul tratat „a fost primit, înainte de toate, ca o expresie a capacității umane de a controla caracterul destructiv al energiei nucleare și de a pune forța atomului exclusiv în slujba progresului și a civilizației".

Relațiile bilaterale ale României cu statele latino-americane au cunoscut o continuă dezvoltare și prin intermediul unor vizite și întîlniri oficiale. Un moment însemnat a marcat în acest sens vizita delegației guvernamentale române, condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, care, în toamna anului 1968, a avut convorbiri economice în mai multe capitale latino-americane. Amintim, deopotrivă, călătoria ministrului de externe al României, Corneliu Mănescu, în octombrie — noiembrie 1968, în Mexic Columbia, Venezuela, Chile, Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru și Ecuador.

Cuprinsul relațiilor bilaterale dintre România și țările Americii Latine este întregit prin cunoașterea multiplelor manifestări cultural-artisice, incluse în capitolul „Cunoașterea reciprocă — factor de prețuire și prietenie între popoare", relații care au cunoscut o substanțială amplificare în raport cu perioada antebelică.

Monografia „România și America Latină" constituie o sinteză documentată, care investighează cu atenție și competență un sector important din istoria diplomației românești și care demonstrează, o dată mai mult, răspunderea tuturor țărilor, indiferent de mărime sau de situație geografică, pentru realizarea păcii și a securității, pentru crearea unui climat de trainică înțelegere, încredere și cooperare între popoare.

reflector

„INDEX TRANSLATIONUM"

„Repertoarul internațional al traducerilor — „Index Translationum", publicat anual de U.N.E.S.C.O., a ajuns la cel de-al 21-lea volum, dedicat anului 1968. În cursul acestui an, au fost traduse 36 809 opere în 66 de țări. Ca și în anii precedenți, U.R.S.S. a efectuat cel mai mare număr de traduceri — 3 607 (inclusiv traducerea operelor originale apărute în această țară). Urmează R. D. Germană și R. F. a Germaniei, specificate de realizatorii indexului într-o singură rubrică, cu 3 026 titluri. Spania ocupă locul al treilea pentru al doilea an consecutiv (2 538 traduceri în 1968 și 2 308 în 1957). Urmează Statele Unite ale Americii (2 182), Japonia — într-un continuu progres — care trece de pe locul 8 pe locul 5, cu 2 145 titluri, apoi Franța (2 035).

Țările care au publicat cele mai multe traduceri științifice sînt, în ordine: U.R.S.S., Statele Unite ale Americii, Japonia, R. D. Germană și R. F. a Germaniei.

Autorii a căror operă beneficiază de cele mai multe traduceri sînt: Lenin (225 de ori, dintre care de 131 ori în U.R.S.S.), Shakespeare (135), Georges Simenon (134), Jules Verne (133), Maxim Gorki (123).

Capodoperele literaturii universale se bucură în continuare de o poziție privilegiată, întrunind favorurile editorilor: Tolstoi (112 traduceri: el ocupă, de altfel, locul 8 în rîndul celor mai traduși autori din lume), Dostoievski (101), Dickens (70), Maupassant (46), Galsworthy (45), Balzac (44), Mark Twain (43), Cehov (42), Goethe (41), Gogol (39), Stendhal (38), Daniel Defoe (37), Puşkin (36) și Victor Hugo (36). În rîndul primilor 50 de autori din lume, după numărul traducerilor, figurează, de asemenea, Platon (41), Aristotel (39), Homer (37), Cicero (36).

Povestirile și romanele de aventuri ocupă locuri importante, cu frații Grimm (70 de traduceri), Alexandru Dumas-tatăl (63), Andersen (56), Jack London (49) și R. L. Stevenson (38). În același gen, autorii contemporani cei mai traduși sînt Georges Simenon și Agatha Christie.

În domeniul literaturii contemporane propriu-zise, autorii care se bucură de cel mai mare număr de traduceri sînt: Pearl Buck (69), Hemingway, Steinbeck (47), Graham Greene (46), J.P. Sartre (43), André Maurois (38), Faulkner (35), Miguel Angel Asturias (34), Albert Camus, Simone de Beauvoir, Alberto Moravia (28 de traduceri fiecare), Bertold Brecht (27), Henry Miller (25), Françoise Sagan (24) etc.

Licitație la Anchorage privind terenurile petrolifere

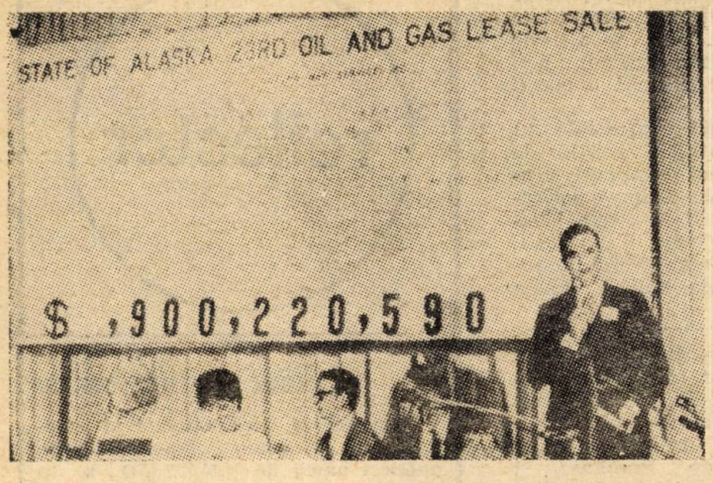

MILIARDE SUB GHEAȚĂ

1. Pe urmele lui Jack London

De totdeauna, acolo a fost pămîntul marilor singurătăți, țara fără de speranțe. Alaska. Pe o suprafață de trei ori mai mare decît a Franței — un milion cinci sute douăzeci de mii de kilometri pătrați — locuiesc 226 000 de „alaskani". Acum 25 de ani pe imensitățile acelei peninsule extremnordice locuiau numai 100 000 de oameni, iar acum două sute de ani populația, în măsura în care putea fi numărată, se ridica la cel mult 15 000 de indieni, aleutini și eschimoși, trăind în triburi migratorii, presărate din insulele Pacificului de Nord pînă în tundrele de dincolo de Cercul Polar. Toți alaskanii aceștia, a căror prezență în uriașa lor peninsulă datează, probabil, din preistorie, formau o populație tristă, resemnată, convinsă că Universul, o întindere infinită de gheață și de frig, e locuit de foci grase și de reni, vietăți cuminți pe care le puteau vîna, — dar și de urși gigantici, de teama cărora oamenii și cîinii se ascundeau, de-a valma, sub colibe de zăpadă, tari ca betonul.

Așa i-a cunoscut, — pe la jumătatea veacului trecut — și i-a descris în cărțile nemuritoare, cel mai bun prieten al lor, Jack London, scriitorul care a ridicat aventura pe culmile poeziei. De fapt, nici nu se știe prea bine cum a putut ajunge London în Alaska. Dintr-un roman al său, cam autobiografic, s-ar crede că după vreo cîteva zile de boemă printre aventurierii de pe coasta americană de vest, — oameni care trăiau cu nostalgia „goanei după aur" din California și visau noi ținuturi presărate cu pepite, — scriitorul s-a pomenit într-o cîrciumă din Oakland, în mijlocul unei bătăi generale, aruncat de toți pereții și jefuit de ultimii săi dolari. „Înfumuratul", cum se intitula pe sine însuși Jack London în perioada aceea, s-a trezit, a doua zi, într-o căruță ce-l ducea pe văile sălbatice dintre Canada și Alaska, undeva, spre „frontiera lumii", în nordul unde toți călătorii credeau că se termină Pămîntul. Caravana lui London era în cele din urmă valuri ale „nebuniei de la Klondyke", a doua și cea mai tragică „goană după aur" din istoria continentului nord-american.

Alaska. Stațiune experimentală de foraj sub gheață, la perimetrul de exploatare „Put River nr. 1", de pe North Slope (Versantul alaskan de Nord)

Din scrierile lui Jack London, mai mult decît din precizia sterilă a cărților de știință, generații întregi de cititadini au aflat, înfiorîndu-se, cît de aspră, de sălbatică și, totuși, cît de frumoasă era viața în pădurile fără capăt și tundra glacială, pierdută în nopțile Extremului-Nord.

De atunci, s-au topit ghețuri multe și a nins de multe ori peste Alaska. În alte locuri ale lumii, istoria a mers, implacabilă, înainte. Acolo, părea că stă pe loc. O imensă inerție apăsa pe alaskani. Rarele lor contacte cu civilizația continentală erau atît de brutale, de ucigătoare, încît triburile preferau să se piardă în tundră și să pună între ele și cuceritori distanțe atît de mari, încît biruiau pînă și pofta de aur și de blănuri scumpe a noilor veniți.

Din această cauză, s-ar putea spune că Alaska de-abia a început, de vreo cîteva decenii, să aibă istoria proprie, atît de scurt este ceea ce ne-am deprins să numim „trecutul ei documentar". De fapt, ochii lumii s-au îndreptat spre marea peninsulă nordică numai după ce, într-o succesiune delirantă, o serie de evenimente spectaculoase au determinat nu o nouă goană după aur, cum se crede, de obicei, ci, dimpotrivă — o avalanșă de miliarde de dolari la capătul lumii. Și nu pe coasta alaskană a Pacificului, singura accesibilă pînă acum cîteva luni, și nici în inima țării, pe valea sinuoasă a fluviului Yukon, fosta „albie de aur", s-au năpustit aceste miliarde, ci în modul cel mai surprinzător cu putință — și cel mai paradoxal — spre versantul de nord al peninsulei, spre terificul North Slope, mormîntul de gheață veșnică, ocolit de oameni, arareori călcat pe cirezile de caribu și măturat, numai din cînd în cînd, de razele oblice ale Soarelui septentrional. Tocmai acolo, în ținutul cu cea mai mică densitate biologică de pe toată planeta, s-au repezit cele mai multe și mai mari societăți capitaliste exploatatoare de petrol, de minereuri, de transporturi navale și aeriene și de echipament industrial din cîte s-au înfruntat vreodată în bătălia pentru beneficii.

Chiar în deceniile secolului nostru, cînd Alaska prindea să se trezească, încet, la viață, ca din amorțeala frigului etern, North Slope părea să rămînă, pentru totdeauna, un pămînt uitat, iar țărmul lui,

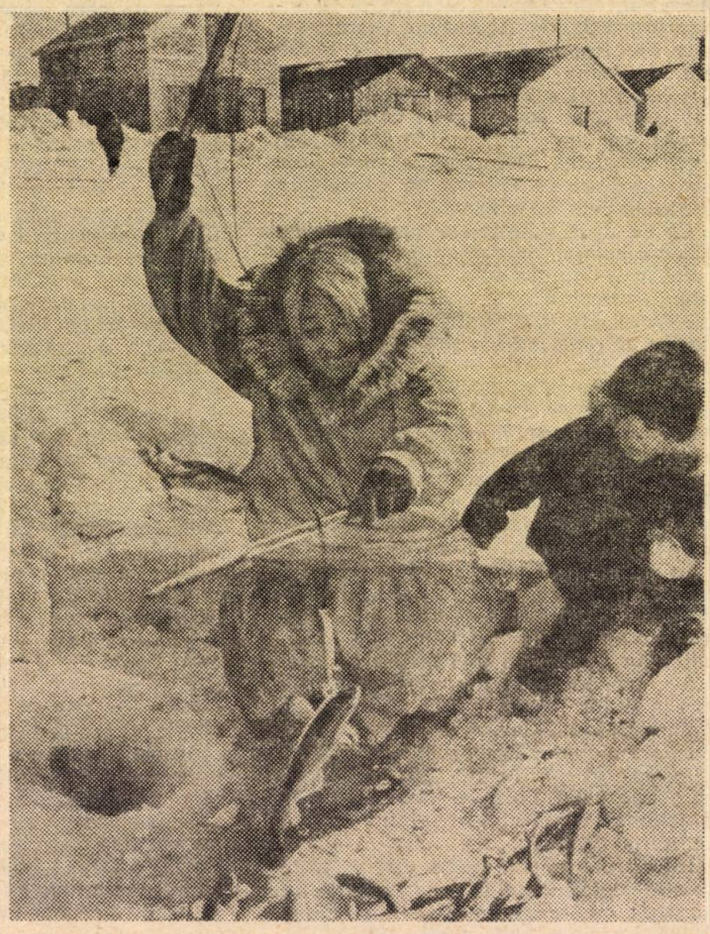

Hrana cea de toate zilele

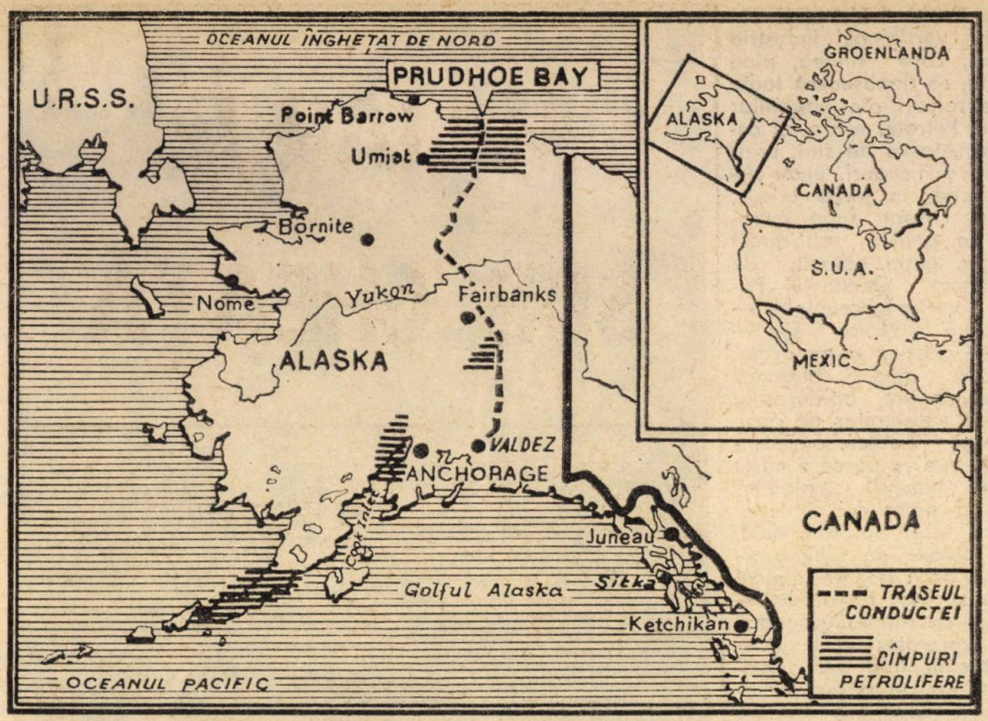

Harta peninsulei Alaska. În nord, cîmpul petrolifer de la Prudhoe Bay și traseul probabil al conductei de petrol. În celelalte locuri haşurate, cîmpuri petrolifere cunoscute mai demult și parțial exploatate

spre oceanul glacial, inabordabil oamenilor. A fost, însă, de ajuns ca, la 14 septembrie anul trecut, uriașul petrolier „Manhattan", transformat ad-hoc în spărgător de gheață, să străpungă legendarul „North-West Passage", iar cu cîteva zile mai înainte, la 10 septembrie, să aibă loc la Juneau, capitala statului federal nr. 49, Alaska, o licitație homerică, cea mai mare din tot ce s-a înregistrat în analele financiare, pentru ca privirile uimite ale Americii să se îndrepte într-acolo, spre țara cu aur de toate culorile, de la galbenul-roșiatic al pepitelor, pînă la negrul-cenușiu al petrolului brut.

Oricît s-ar părea de ciudat, în toate aceste împrejurări se mai împletește, și astăzi, legenda cu realitatea exactă. Pe undeva, sîntem, încă, în plin Jack London, transcris în stilul tehnocrației moderne. Agențiile de presă, care află tot ce se poate afla omenește, iar uneori și cîte ceva în plus, ne țin, aproape zilnic, la curent cu evenimentele din Alaska de azi. Aflăm că societățile petroliere rivale Standard Oil — Humble-Oil din Statele Unite și British-Petroleum, vestita „B.P." din Marea Britanie, se pregătesc să înceapă exploatarea perimetrelor pe care le-au obținut. Dar, în același timp, aflăm că se fac, deocamdată, numai foraje de probă. Petrolul va țîșni, dacă va țîșni, abia în 1972. Echipe numeroase de specialiști pipăie terenul din North Slope, pas cu pas, pentru a nu se scufunda, pe neașteptate, în profunzimi lichide, sub stratul înșelător de gheață. Alte echipe au pornit pe traseul viitorului „pipe-line", care probabil că va face o incizie dureroasă în pămîntul alaskan, de la țărmul Oceanului Arctic pînă la țărmul Pacificului. Va fi o uriașă teavă nord-sud, groasă de 120 de centimetri, lungă de 1 200 de kilometri și în permanență încălzită, pînă la 16-20 de grade, pentru ca țițeiul să se mențină fluid. Pornite la drum, pe traseul „ideal", cu buldozere și tractoare, echipele de proiectanți ai conductei au fost obligate, după ce s-au tîrît cîteva săptămîni, pe terenuri hotărît ostile, să recurgă, — ca „înfumuratul" de pe vremuri — la sănii trase de cîini eschimo, și să înainteze alunecînd pe zăpadă, apoi pe covorul acelor de pini și al lichenilor. În sfîrșit, să-și scoată, cu ajutorul călăuzelor indigene, instrumentele lor optice și electronice fine, din mocirla gluantă în care se preface, vara, vestita „piele înghețată a pămîntului" alaskan, numită, în geologie, „permafrost".

Aceste echipe nu sînt singure pe teritoriile nordului virgin. O dată cu ele — sau puțin în urma lor — vin grupe îngrijorate de geologi și, mai ales, de ecologi. Exploatarea petrolului și transportarea lui pe conductă, de-a latul peninsulei, peste văi, prin cele două mari lanțuri de munți stîncoși ce traversează Alaska de la est la vest, ridică nu numai obstacole, ci și grave probleme în drumul tehnicienilor trimiși de societățile industriale. Un pipe-line peste pămîntul rece din Alaska echivalează cu o arteră caldă. Întregul echilibru natural din acele ținuturi va fi tulburat. Pielea înghețată a solului se va topi, inevitabil, pe lungi distanțe, provocînd pămîntului de acolo leziuni ireparabile. O „barieră fierbinte", cum o numesc, de pe acum, eschimoșii, va împiedica migrațiunea sezonieră a turmelor de caribu (renii alaskani), ceea ce echivalează cu rapida lor condamnare la moarte. S-ar putea produce și alte nenorociri. Profunzimile geologice ale peninsulei reci sînt zguduite, în special spre sud, către Oceanul Pacific, de cutremure frecvente și foarte puternice, antrenînd căderi de stînci în regiunea muntoasă, deschiderea de crăpături adînci și largi în suprafața podișului, croind delicvescențe vaste în structura orografică a văilor. Este ușor de înțeles că un astfel de capriciu seismic ar putea rupe cel mai rezistent „pipe-line" din lume și ar provoca o „maree neagră" pe sol cu consecințe incalculabil de rele, nu numai pentru bursele de la New York, Londra și Frankfurt, ci, în primul rînd, pentru viața oamenilor din acele văi și podișuri, atît de sărace în hrană.

În acest timp — și chiar dacă presa occidentală este mai puțin locvace pe problemele acestea — alaskanii sînt frămîntați de îngrijorare pentru viitorul pămîntului lor.

Al cui este acest pămînt străvechi ? Deși Alaska are, din 1958, un statut public destul de precis, în calitate de stat federal în Statele Unite ale Americii de Nord, drepturile firești ale populației originare sînt foarte vag cunoscute și, practic, nedefinite. Dolarii care se revarsă — în principiu — de la o bancă din New York la altă bancă din Anchorage — orașul de afaceri al penisulei alaskane — sînt foarte mulți, fac efect grozav la ureche, dar sînt șanse mari ca ei să rămînă doar o iluzie pentru triburile de pescari și de vînători din largul țării. În schimb, densitatea anormală de miliarde investite în Alaska poate stîrni, — de fapt a și stîrnit, de pe acum — în sectoarele periferice ale burselor, o interminabilă serie de bătălii între magnați. Grupuri masive, cu fonduri uriașe, se pregătesc să atace comorile nordului îndepărtat.

2. Focul de sub gheață

Perspectivele acestor înfruntări ale „marelui capital" cu „marile interese" le vom vedea, mai departe, cînd vom descrie primele runde. Deocamdată, imaginea fidelă a bătăliilor pentru petrolul alaskan își are punctul inițial într-un fapt divers. N-a fost știre anunțată mai senzațional și mai publicitar, de agențiile și ziarele occidentale, decît „faptul" de la care a pornit întreaga epopee alaskană cu aurul lichid.

Într-o zi din martie 1969, pe vestitul „aeroport alb" de la Anchorage — escala marilor zboruri între Europa și Japonia, peste Pol — a fost adus de o „aerosalvare" un sărman lucrător, grav rănit. Era tînărul de origine egipteană, Khalili Nasser, venit din vatra nisipurilor calde pînă la calota de gheață, în căutarea norocului fugitiv. Mîinile, fața și picioarele victimei erau acoperite de arsuri, provocate de „incendiul declarat, sub gheață și noroi, ia o sondă petrolieră de pe țărmul Oceanului Arctic".

Din momentul cînd a fost lansată această știre, nimeni nu s-a mai îngrijit de soarta bietului rănit. În schimb, publicitatea abilă, acordată acestui accident, a dezlănțuit emoții la bursa din New York. O avalanșă de geologi, de ingineri petroliști, de prospectori și de topografi s-a repezit spre regiunea „focului de sub gheață". Oricît de repede s-au pregătit ei de drum și au pornit-o spre nord, specialiștii aceștia au fost depășiți de alte specii profesionale, mai alerte : de avocații societăților de concesii petrolifere, de oamenii de afaceri fără alt căpătîi și de nelipsiții ziariști. Așa s-a început noua „goană", poate cea mai dramatică și mai amplă din toate cîte au fost vreodată, în istoria poftelor de bani. Trebuie să precizăm că, pe un frig „mediu" de minus 50—60 de grade Celsius, îmbrăcați în echipamente ca de astronauți și ajutați de unelte care, pentru a nu se sparge de frig, sînt lucrate din oțel special, oamenii nu mai caută acum firișoare și pepite aurii în pietrișul congelat, cum făceau naivii aventurieri ai lui Jack London, nici nu vînează animale pentru blănuri rare, ci, dirijați din birourile de la New York — pentru partea financiară — și din centrul de astrofizică de la Houston — pentru că în Alaska de sus busola nu-și mai găsește nordul — tehnicienii vor să extragă de la două-trei mii de metri adîncime, de sub ghețarul veșnic, cea mai banală și, totuși, cea mai complexă dintre hi-

drocarburi, țițeiul, mai valoros, la bursă, decît însuși aurul nativ.

Să fi fost, oare, cu adevărat o surpriză existența unor mari rezerve de țiței sub vestitul și sensibilul „permafrost" ce acoperă Alaska ? Fără îndoială că NU ! În vastul inventar al bogățiilor naturale din ținutul de nord, petrolul a figurat și înainte de începutul secolului nostru, la un loc de relativă cinste. Se știa precis că în Alaska este petrol și chiar că este mult, dar exploatarea n-a trecut niciodată de nivelul nevoilor locale, dintr-un motiv simplu și decisiv : petrolul alaskan era prea scump. Se repeta, cu „aurul lichid" din Alaska, povestea „aurului galben" din aceleași pămînturi.

Pe la mijlocul veacului trecut, aurul alaskan era aur ca oricare altul și se plătea bine. Însă, îndată ce a început să vină pe piața americană metalul galben din Africa de Sud, mai ieftin, din cauza condițiilor mult mai ușoare de extragere, bancherii de la Sacramento și de la San Francisco se uitau cu mai mult interes la blănurile splendide ale aurarilor alaskani și la pungile lor din piele lustruită de caribu, decît la praful lucitor ce-l răsturnau pe comptuare. Încetul cu încetul, după trei valuri de frenezie, igheaburile de la Juneau, apoi cele de pe albia rîului Klondyke și, în fine, cele de pe plaja de la Nome au fost părăsite. Ele au rămas, pînă azi, ca un fel de parodii ale trecutului, simple atracții picante pentru turiștii care vin — pe urmele povestirilor lui London — să „caute aur". Se înțelege că ei călătoresc acum în autocare „presurizate", conduse de șoferi „eschimo", se îmbracă în jachete multicolore (care fac „moda" la Pol) și nu pleacă pînă nu cern, cu gesturi febrile, o jumătate de tonă de pietriș înghețat din care se aleg cu un degetar de pulbere gălbuie. Aceasta revine mai scumpă — punînd la socoteală prețul călătoriei — decît orice inel pe care „turiștii" l-ar fi cumpărat din magazinele de bijuterii de la Chicago.

Așa a fost soarta bogățiilor alaskane, de la descoperirea lor și pînă în zilele noastre. Sînt imense, dar e greu de pus mîna pe ele. Din această cauză, scara valorilor economice văzute de alaskanii originari se deosebește esențial de scara valorilor evaluate la bursă. Pentru aleutini, indieni, eschimoși și chiar pentru majoritatea locuitorilor veniți în ultima sută de ani în Alaska, bogăția aflată pe locul întîi, din punctul lor de vedere, era pescuitul. Pe al doilea loc, apărea vînătoarea pentru hrană și blănuri. Valorile primordiale oscilau, după cum populația aparținea zonelor de coastă sau ținuturilor interioare. Se admitea că pe locul al treilea, în mod natural, veneau turmele de reni — caribu. În ultimii 30—40 de ani s-a înscris pe listă, apoi s-a dezvoltat vertiginos industria forestieră, care tindea, pînă de curînd, să depășească toate celelalte ramuri ale bogățiilor alaskane. Petrolul era și el cunoscut în Alaska de sud, printre insule și fiorduri, unde țîșnea, adesea, în jerbe uriașe, din solul crăpat după cutremurele de pămînt, sau direct din apa, puțin adîncă, de lîngă țărmul Oceanului Pacific. În verile prelungite — atît de rare în North Slope — eschimoșii găseau și pe acolo, în ochiurile gheței, bălțoace unsuroase, negre, bolborosind din cauza emisiunilor de gaze naturale și, rareori, aprinzîndu-se din motive pe care nu le pricepea nimeni. Valoarea practică a petrolului, în acel timp, era, însă, aproape nulă, iar ca valoare de schimb nu exista. N-ar fi bănuit nimeni că, înainte chiar de a-l extrage, numai pe simpla prognoză a unor exploratori care au evaluat zăcămintele din avioane, societățile petroliere vor avansa administrației alaskane un miliard de dolari în contul randamentelor viitoare, aruncînd această „bogăție disprețuită" mult peste locul întîi din zestrea naturală a statului Alaska. Într-o singură zi, la 10 septembrie 1969, pentru dreptul de foraj și exploatare, într-un perimetru relativ mic față de suprafața totală a zăcămintelor identificate, această administrație a primit cecuri în valoare de nouă sute de milioane, două sute douăzeci de mii și cinci sute nouăzeci de dolari, adică valoarea întregului buget al țării din ultimii 4 ani și jumătate.

3. Un secol de colonizare, pe coastă

Alaska trăiește, așadar, un paradox care ne obligă, pentru a fi înțeles, să întoarcem cîteva file din istoria țării. Cea dintîi însemnare specifică despre acest teritoriu ignorat datează din anul 1728 și ne-a lăsat-o navigatorul și negustorul de blănuri Vitus Jonassen Behring.

Călătorind, din porunca țarului Petru cel Mare, pe apele Nordului, el a trecut cu o navă de cercetări din Oceanul Înghețat în Oceanul Pacific, descoperind astfel, împotriva părerilor ce domneau pe atunci, că Siberia nu este legată de continentul american, ci despărțită printr-o fîșie de apă și de ghețuri, o strîmtoare căreia navigatorul s-a și grăbit să-i confere propriul său nume, păstrat și acum în geografie.

Atrași de pămîntul pe care Behring îl semnalase la numai 150 de kilometri de coasta siberiană, alți navigatori ruși au aruncat ancorele, în 1732, lîngă țărmul inospitalier al noilor ținuturi și au aflat, de la cîțiva eschimoși speriați, că țara lor se numește *„Alakshak"*, ceea ce însemna „țara de pretutindeni", în așa măsură credeau sărmanii ei locuitori că ea nu se poate termina nicăieri, că se prelungește mereu, spre infinit, ascunzîndu-se sub draperiile aurorelor boreale.

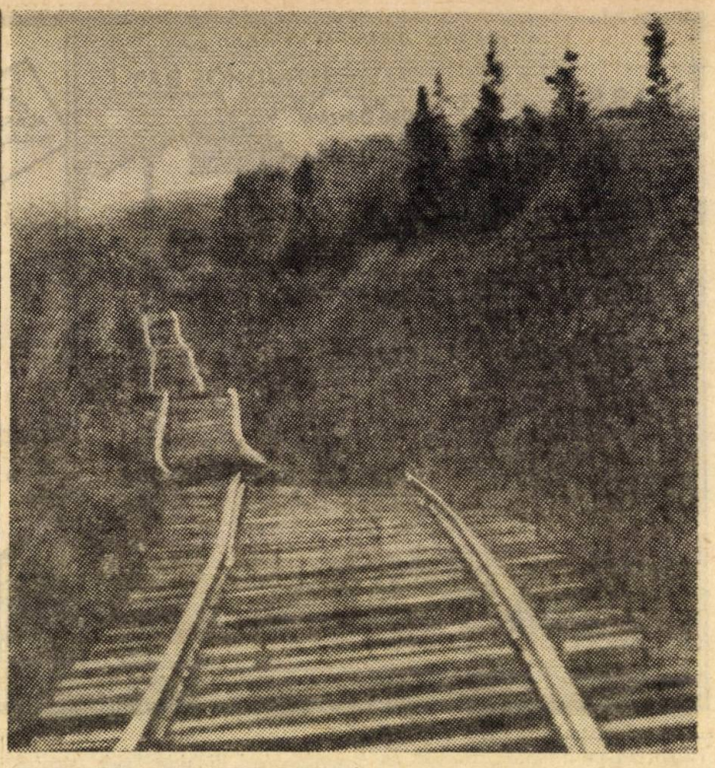

În sudul peninsulei Alaska, după o iarnă grea, a urmat, în vara anului 1960, un dezgheț puternic. „Permafrost"-ul a început să se topească, terenul să se înmoaie, să se scufunde, provocînd unei căi ferate, de curînd instalată, avariile ce se văd în fotografie

După încă un deceniu, prin 1741, Behring a revenit în apele alaskane, a descoperit, una după alta, insulele ce formează colierul Aleutinelor, dar și-a găsit moartea, într-un naufragiu, tocmai cînd se apropia de țărmul continental. Cu jertfa aceasta, drumul istoriei era deschis. Pe urmele lui Behring au pornit zeci de corăbii de comerț. În expedițiile ulterioare, corăbierii au început să aducă din insulele Aleutine femei, apoi sclavi. La vreo cîțiva ani după ce fusese descoperit, arhipelagul aleutin era populat numai de foci. Puținii supraviețuitori luptau, retrași în fiordurile ce dantelau coasta peninsulei, sprijiniți de indienii alaskani „Tlingit", care-și apărau și ei, cu disperare, pămîntul lor steril.

Abia după o jumătate de veac, în ultimul pătrar al secolului al XVIII-lea, — în timp ce pe coasta de răsărit a continentului nord-american colonizatorii francezi și englezi, veniți pe Atlantic, zămisleau Canada în 7 ani de bătălii absurde — au început să apară din largul Oceanului Pacific tot mai multe corăbii pe țărmul alaskan. Era vremea marilor călătorii pe ape. Oamenii aflaseră, de la generațiile anterioare de mateloți-pionieri, că pot naviga de jur-împrejurul Pămîntului, așa că nimic nu-i atrăgea mai mult decît expedițiile îndepărtate, în lungul și latul oceanelor, în urmărirea necunoscutului.

În 1775, spaniolul Juano Francisca Quadra, unul din marinarii stăpîniți de febra descoperirilor, aflat în căutare de țărmuri noi pe continente imaginare, a nimerit în Alaska, venind din Mediterana, „via Capul Horn". În urma lui, în 1778, neobositul căpitan James Cook din flota Marii Britanii a înfipt și el steagul țării sale într-unul din golfurile alaskane, unde se află, astăzi, orașul Anchorage, convins că era primul om sosit pe-acolo. S-a și grăbit să boteze golful cu numele lui de familie

Pe aceleași meleaguri ajunsese și marele navigator și savant francez Jean-François de Galup-la-Perouse care, în 1786, a înfipt și el în Alaska, ce i se părea singuratică, drapelul cu floarea de crin a regilor Franței.

Prezența atîtor drapele a alarmat însă... Spania, deoarece pe hărțile amiralității de la Almeria și Alicante, Alaska figura printre pămînturile iberice, situație „atestată" de rapoartele lui Juan Francisca Quadra. Acesta era convins că, din 1775, nu mai călcase nimeni pe țărmurile glaciale din nordul marelui Ocean...

De pe urma acestei ciudate iluzii a și izbucnit un fel de război naval între Spania, Franța și Anglia, stins, însă, repede.

Mircea GRIGORESCU

(Va urma)

The New York Times

James Reston

MESAJUL POȘTAȘILOR

POȘTAȘII greviști au remis poporului american și politicienilor de la Washington cel puțin un mesaj. Ei au spus tare și răspicat că acele instituții americane care ignoră revendicări legitime vor fi contestate și sfidate chiar dacă sînt învesmîntate în maiestatea guvernului.

Președintele Nixon a acceptat sfidarea. El a declarat că autoritatea guvernului trebuie să fie menținută, la nevoie prin forță militară. Și, totuși, mesajul factorilor poștali își păstrează valabilitatea. Ei vor obține satisfacerea cererilor lor, noi ne vom primi curierul, dar aceasta nu va rezolva problemele de bază ale respectului față de autoritatea instituțiilor americane.

Problema depășește cu mult sectorul poștal. Fundamental este a se ști dacă instituțiile americane care revendică dreptul la autoritate au înțelepciunea să recunoască și să lichideze la timp nemulțumirile legitime. În caz contrar, ele sînt amenințate în mod clar să piardă respectul de care se bucură și să fie nevoite să recurgă la forță pentru a evita anarhia.

Președintele și Congresul nu au recunoscut la timp nemulțumirile legitime ale muncitorilor poștali. Ei le-au bagatelizat și le-au folosit în scopuri politice. Acum, insistă asupra respectului datorat autorității lor, dar nu au făcut uz de această autoritate pentru a fi echitabili față de muncitorii poștali înainte ca aceștia să le fi sfidat autoritatea.

Dacă nu se vor trage învățăminte din greva poștașilor, ne aflăm abia la începutul unei crize mult mai mari. Există 2 750 000 de funcționari de stat care lucrează pentru guvernul federal și alți 9 500 000 care lucrează în baza unor legi interzicînd grevele funcționarilor publici pentru autoritățile statelor, orașelor și districtelor. Fără îndoială, dacă politicienii nu trag învățăminte din greva poștașilor, acești oameni o fac.

Din multe puncte de vedere, nemulțumirile personalului sanitar al statelor și municipiilor sînt mai serioase decît cele ale funcționarilor poștali. Personalul care controlează traficul pe aeroporturile naționale este la fel de nemulțumit ca și factorii poștali din New York, numai că își exprimă nemulțumirile într-un mod mai subtil. Ne îndreptăm, de asemenea, spre o nouă criză implicîndu-i pe muncitorii rutieri.

În consecință, s-ar putea ca nici după reglementarea grevei poștașilor să nu primim corespondența, deoarece traficul aerian și rutier va fi suspendat Congresul s-a jucat cu muncitorii rutieri, așa cum s-a jucat cu factorii poștali, și, probabil, că nu se va ocupa nici de această problemă decît atunci cînd se va afla în fața altei calamități potențiale.

Este adevărat, așa cum a spus președintele, că în America există azi o criză a autorității. Toate instituțiile și, în special, instituțiile guvernamentale sînt supuse atacurilor, dar trebuie să ne întrebăm de ce. Nixon dorește să mențină demnitatea și autoritatea instituțiilor noastre, dar desemnează pentru Curtea Supremă a S.U.A. oameni care stîrnesc nemulțumirea Senatului și a baroului. Congresul este iritat de sfidarea funcționarilor poștali, dar ignoră nemulțumirile lor justificate. Congresmenii sînt mîndri de instituția lor și sînt nemulțumiți de sfidările la adresa autorității ei, dar sprijină un speaker vîrstnic, pe John McCormack, care și-a pierdut utilitatea și nu poate să-și folosească autoritatea în mod efectiv sau măcar să mențină respectul esențial al Camerei.

În consecință, este echitabil să se analizeze, în primul rînd, de ce a izbucnit criza poștei.

Într-un memorandum către președinte, căruia i s-a făcut o mare publicitate, Daniel Patrick Moynihan a spus: „Sub o formă sau alta, toate marile probleme interne care se ridică în fața dv. provin din eroziunea autorității instituțiilor societății americane. ...Tot ce știm este că sentimentul legitimității instituțiilor — în special al instituțiilor guvernamentale — este cimentul care menține unitatea societăților. Cînd el slăbește, instituțiile se clatină".

Ei bine, acum ele se clatină. S-a produs, într-adevăr, o „eroziune a autorității instituțiilor societății americane", — în special a instituțiilor guvernamentale. Oricît de greșite ar fi fost metodele lor, poștașii au arătat clar acest lucru. Ei susțin că pentru a fi respectat și ascultat, guvernul american trebuie să reacționeze la cerințele legitime ale poporului.

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPESTA

GRECIA ȘI RELAȚIILE INTEREUROPENE

Gheorghios Christopoulos, locțiitorul ministrului de externe al Greciei, l-a primit la Atena pe Pálfi Viktor, colaborator al ziarului nostru, și a răspuns la întrebările acestuia.

— Domnule locțiitor al ministrului, guvernul grec a primit Apelul de la Budapesta și declarația de la Praga, precum și documentele anexate. Dorește oare Grecia să participe la conferința intereuropeană și proiectează anumite demersuri în interesul stimulării acesteia?

— Grecia împărtășește cu alte guverne europene grijile lor legate de securitatea continentului nostru. Considerăm că o asemenea conferință trebuie pregătită temeinic. Europa are probleme fundamentale, care necesită o studiere îndelungată, convorbiri de durată. Considerăm că vom putea progresa spre convocarea conferinței europene de securitate doar dacă mai înainte vom reuși să încheiem o înțelegere în ce privește natura problemelor concrete care vor fi puse în discuție. Participarea Statelor Unite și a Canadei la această consfătuire se consideră o premisă sine qua non. Grecia este gata pentru orice efort spre cîștigarea certitudinii că convocarea conferinței europene de securitate va contribui la îmbunătățirea climatului politic european, la consolidarea păcii în Europa.

— Care este atitudinea Greciei față de principiul coexistenței pașnice a tă-

FACTORUL POȘTAL AMERICAN DUPĂ GREVĂ:

„Poftiți, v-am adus scrisorile..."
(Din **„Die Presse"**)

rilor cu orînduiri sociale diferite și în ce măsură se interesează ea de acțiunile diplomatice menite să stimuleze soluționarea problemelor privind întregul continent european ?

— Pe baza respectării principiilor independenței, suveranității, integrității teritoriale și neamestecului reciproc în treburile interne. Grecia și-a dezvoltat întotdeauna relațiile sale cu toate țările. Vom continua eforturile noastre în vederea stimulării relațiilor cu toate țările, pe baza egalității în drepturi și a avantajelor reciproce. Grecia va rămîne deschisă intențiilor de colaborare, dar va respinge — acum și în viitor — orice încercare de amestec în treburile sale interne.

— Cum apreciați relațiile interstatale dintre Grecia și țările socialiste și perspectivele eventualei lor dezvoltări ?

— În prezent, relațiile dintre Grecia și țările socialiste sînt normale. Pe baza principiilor enunțate în răspunsul meu la întrebarea anterioară, Grecia are ca țel îmbunătățirea în continuare a relațiilor sale cu țările socialiste. Considerăm că există posibilități pentru promovarea relațiilor în diferite domenii. Trebuie remarcat că, pe plan economic și comercial, în timpul din urmă s-au îmbunătățit relațiile dintre Grecia și unele țări socialiste.

— Ce părere aveți despre actuala situație din Cipru, avînd în vedere îndeosebi intensificarea activității elementelor extremiste care acționează împotriva guvernului cipriot ?

— În declarația lui din 17 martie 1970, premierul grec a arătat categoric că guvernul nostru condamnă cu tărie orice activitate ilegală și orice act de violență în Cipru. Se știe că guvernul grec sprijină puternic convorbirile bilaterale în curs de desfășurare la Nicosia, al căror țel este găsirea unei formule pentru un stat cipriot într-adevăr independent și unitar. Pentru ca aceste convorbiri să fie încununate de succes, se cere ca pe insulă să domine pacea și calmul. Din acest motiv, Grecia salută eforturile guvernului cipriot îndreptate spre menținerea legalității și ordinii.

— În ce măsură consideră guvernul grec ca importantă normalizarea, respectiv îmbunătățirea, relațiilor dintre țările balcanice ?

— În prezent, relațiile dintre Grecia și alte state ale peninsulei balcanice se dezvoltă în mod satisfăcător. Cu doi ani în urmă, excelența sa ministrul de externe Pipinelis a expus ideea „codului atitudinii juste", care ar putea călăuzi relațiile reciproce ale țărilor balcanice pe baza unor premise de conduită. Deosebirile politice, economice sau de orînduire socială existente între părțile contractante, acordurile lor valabile, indiferent de natura lor, precum și faptul că sînt membre ale diferitelor alianțe politice sau tratate colective de securitate nu trebuie să exercite nici un fel de influență asupra coexistenței lor pașnice și asupra relațiilor lor de colaborare pe bază de reciprocitate.

Le MONITEUR AFRICAIN
du Commerce et de l'Industrie
DAKAR

ECONOMIA R.A.U. LA ACEST ÎNCEPUT DE AN

DUPĂ părerea a numeroși observatori, economia Republicii Arabe Unite o duce mai bine decît ne-am așteptat după un asemenea efort militar prelungit. În numeroase sectoare ale industriei se observă chiar evidente simptome de expansiune. În ce stadiu se află, deci, economia egipteană la acest început de an ?

Actualul an bugetar — iulie 1969 — 30 iunie 1970 — cuprinde, pentru această perioadă, o sumă record de 2 764 milioane lire egiptene. În ciuda importantelor sarcini de funcționare, circa 350 de milioane au putut fi consacrate cheltuielilor de echipare și investițiilor. Tot în ce privește domeniul financiar, este de precizat că planul de dezvoltare septenal (1966—1972) a trebuit să fie abandonat din cauza lipsei de capital. Dar — și aceasta este lucrul cel mai important — un nou plan, de data asta cincinal, este în studiu începînd din septembrie 1969 și va intra în funcțiune la 1 iulie 1970.

După ocuparea de către Israel a Sinaiului și pierderea puțurilor de petrol din această regiune, producția petrolieră a R.A.U. a scăzut la circa 7—8 milioane de tone în 1968. Dar noi descoperiri au permis, în 1969, atingerea unui ritm de extragere anual de 15 milioane tone, poate chiar de 22 milioane. În ce privește cercetările miniere, trebuie notat că un important zăcămînt de minereu de fier a fost descoperit recent în deșertul occidental, în regiunea Abou Farraddine ; potrivit primelor evaluări, rezervele acestui zăcămînt ar fi de ordinul a 200 milioane de tone. În sfîrșit, precizăm că, în cursul anului 1969, au mai fost descoperite importante zăcăminte de cositor, tungsten, molibden, antimoniu, în regiunea Assuan.

În numeroase domenii, dezvoltarea industrială continuă într-un ritm rapid. Astfel, de la inaugurarea uzinelor NASR, Republica Arabă Unită beneficiază de o adevărată industrie de automobile, pînă recent țara nedispunînd decît de ateliere de montare a pieselor. Se înregistrează, de asemenea, o expansiune în domeniile siderurgiei, construcțiilor mecanice ușoare. O societate particulară americană intenționează să se asocieze cu o firmă japoneză pentru a construi în R.A.U. o uzină de hîrtie ; investitori italieni au în proiect o importantă uzină de ciment, în timp ce Republica Democrată Germană urmează să finanțeze construcția unei alte fabrici de ciment.

În ce privește industria farmaceutică, este suficient să menționăm cîteva cifre pentru a evidenția dezvoltarea ei : consumul intern de produse farmaceutice s-a ridicat, în 1968, la aproximativ 21 miliarde de franci CFA, în loc de 2 miliarde 500 de mii CFA în 1952. Dar, în 1952, numai 10 la sută din necesar a fost fabricat la fața locului, în timp ce în 1968, 80 la sută din nevoi au fost asigurate de industriile locale. În sfîrșit, trebuie evocat, de asemenea, proiectul polono-egiptean de valorificare industrială a importantelor resurse de fosfați ale R.A.U.

Republica Arabă Unită dispune de un important potențial pe care împrejurările actuale nu-i permit să-l exploateze cît mai bine. Fără îndoială, acest lucru face și mai regretabilă lipsa unei reglementări durabile între Israel și lumea arabă. Dar atunci cînd conjunctura internațională din această parte a lumii se va limpezi, Republica Arabă Unită se va dezvolta într-un ritm extrem de rapid și își va găsi locul în primele rînduri ale marilor națiuni ale continentului african.

R.A.U. Pe harta economică au apărut noi unități industriale. În fotografie — fabrica de ciment de la El Tabbin

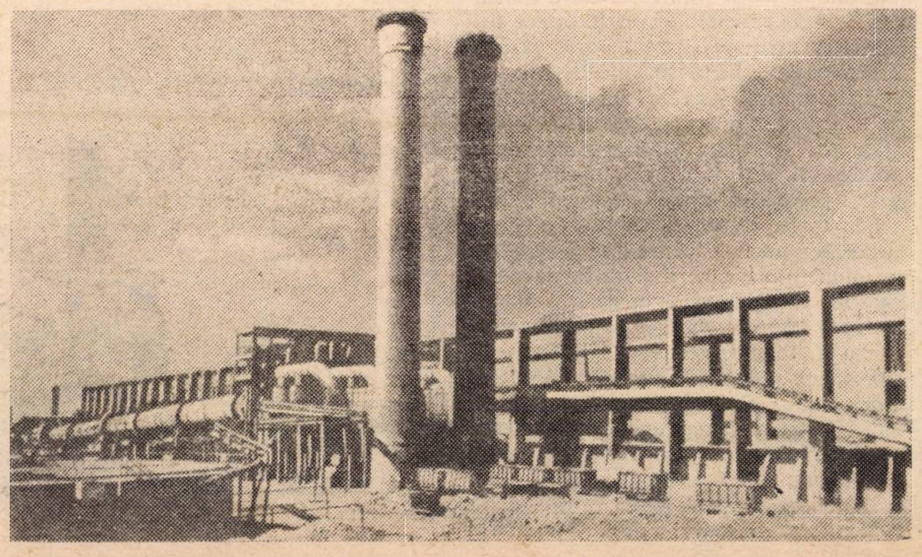

LE FIGARO

PARIS

INCERTITUDINI PRIVIND PLANUL DE REDRESARE

VA COMPROMITE creşterea preţurilor redresarea economică angajată de peste trei luni ? După o lungă perioadă de „supraîncălzire" datorată excesului cererii asupra ofertei, economia franceză va recădea în ciclul inflaţionist provocat de creşterea salariilor consecutiv cu cea a preţurilor ? Nimic nu permite, pentru moment, de a răspunde afirmativ la aceste două întrebări. Totuşi, problema rămîne. Şi, atît în cercurile industriale cît şi în cele ale administraţiei, există părerea că guvernul are puţine şanse să-şi respecte promisiunea de a permite preţurilor să crească numai în limita de 3,9 la sută pe parcursul întregului an. Rezultatele lunii ianuarie aduc argumente dintre cele mai pesimiste. Se presupunea că prima lună a anului nu va aduce rezultate pozitive, dar puţini experţi se aşteptau ca să se înregistreze o creştere a preţurilor peste 0.8 la sută.

Atît Chaban-Delmas cît şi Giscard d'Estaing reafirmă, cu fiecare prilej, că stabilitatea preţurilor va fi menţinută. Primul ministru şi-a luat — într-un interviu acordat posturilor de televiziune — un angajament formal la 16 februarie : „Noi sîntem atît de siguri că vom reuşi să controlăm creşterea preţurilor, încît sîntem gata să preconizăm pentru anul 1970, care este un an de redresare, ceea ce am făcut în 1969, adică să dăm garanţii, pentru tot ce va constitui eventual o depăşire faţă de prevederile iniţiale. Cu alte cuvinte — a adăugat Chaban-Delmas — noi sîntem foarte preocupaţi de puterea de cumpărare şi vom încerca, şi cred că vom reuşi, de a o face să progreseze, întrucît frînarea creşterii preţurilor pe care am reuşit-o în 1969, cu ajutorul şi în ciuda devalorizării francului, nu văd de ce nu o vom putea realiza în 1970 fără devalorizare.

Pentru „a face din Franţa o zonă de creştere moderată a preţurilor", guvernul se bazează pe intervenţia corelată a mai multor elemente :

— restrîngerea cererii interne ; consumul particularilor este pe cale de a deveni mai puţin ridicat ; climatul economic general nu este favorabil creşterii preţurilor ; pe plan conjunctural, încetinirea aşteptată a activităţii partenerilor noştri comerciali ar trebui să provoace efecte identice ;

— „îngheţarea" creşterii tarifelor publice ; Giscard d'Estaing e hotărît să nu admită modificări în tarifele publice decît acolo unde ele sînt indispensabile şi, în măsura posibilului, modificările să fie reduse la maximum, întreprinderile naţionale trebuind, prin reforme interne, să-şi îmbunătăţească productivitatea ;

— politica fiscală ; guvernul a redus, de la începutul anului, taxa asupra valorii adăugate percepută asupra unui mare număr de produse alimentare ; comercianţii reflectă, în prezent, în preţurile produselor lor evaziotalitatea acestor facilităţi fiscale ; Giscard d'Estaing promite că această acţiune va fi continuată.

Acestor trei elemente fundamentale li se adaugă alte două :

— concurenţa care constrînge pe industriaşii francezi să producă, în măsura posibilului, la preţuri mai competitive decît cele la care vînd străinii în Franţa ;

— politica de concertare între producători, comercianţi şi administraţie care permite ministerului finanţelor să ceară comercianţilor şi industriaşilor o cooperare activă în vederea menţinerii stabilităţiii preţurilor.

Problema este, în prezent, de a şti dacă această panoplie de mijloace va fi suficientă pentru a atenua multiplele cauze ale creşterii preţurilor. La ministerul de finanţe se apreciază că tensiunile externe se vor reduce în lunile viitoare. Preţurile materiilor prime pe piaţa mondială se vor stabiliza după creşterea excepţională din 1969. În industrie, aceste elemente — se apreciază — au început să-şi facă efectele : primele rezultate ale anchetei asupra conjuncturii întreprinsă de I.N.S.E.E. arată că industriaşii care prevăd o creştere a preţurilor în următoarele luni sînt mai puţin numeroşi ; totuşi, politica de „bani scumpi" şi limitarea creditului îi determină pe mulţi conducători de întreprinderi să caute în creşterea preţurilor necesităţile lor de lichidităţi.

În sfîrşit, rămîne un punct crucial : salariile. Se pune întrebarea : vor fi dispuşi industriaşii să mărească salariile fără a mări preţurile produselor lor ?

Prima fază a redresării economice pare a se desfăşura bine. Nimeni nu se teme că a doua fază nu va fi în parte compromisă de creşterea preţurilor. Aceasta înseamnă că ameninţarea rămîne şi este reală. Giscard d'Estaing, care supraveghează cu atenţie conjunctura, este conştient de acest lucru ; de aceea, el rămîne pe poziţia de a menţine, în continuare, dispozitivul antiinflaţionist — şi, la nevoie, de a-l întări — în timp ce economia franceză nu şi-a regăsit un ritm de creştere echilibrată.

l'Unità

ROMA

ÎN AFARĂ DE SIANUK

CARE vor putea fi, în cadrul situaţiei existente în Asia de sud-est şi mai precis în peninsula indochineză, consecinţele previzibile ale loviturii de stat din Cambodgia, dacă nu vor interveni fapte noi care să modifice ceea ce s-a întîmplat în lipsa lui Norodom Sianuk ? Iată întrebarea de la care trebuie să pornim pentru a încerca să înţelegem sensul evenimentelor dramatice din aceste zile. Răspunsul se află sub ochii tuturor. Prezenţa în fruntea statului cambodgian a unui om ca Sianuk reprezenta — deşi între o mie de contradicţii şi o mie de motive de fragilitate, a căror origine se află în însăşi structura ţării, pe lîngă „ideologia" grupului său conducător — o garanţie de neutralitate a Cambodgiei în conflictul provocat de Statele Unite în încercarea de a înăbuşi revoluţia vietnameză. Evident, există neutralitate şi neutralitate. Cea elveţiană, de pildă, este acceptată în deplin acord de către toţi, şi tot aşa cea austriacă. Neutralitatea Cambodgiei nu era şi nu putea fi acceptată de toţi, tot aşa cum nu putea şi nu poate fi acceptată de toţi neutralitatea Laosului. Pentru simplul motiv că un asemenea statut al celor două ţări, care formează împreună cu Vietnamul peninsula indochineză, se traduce de fapt printr-un ajutor obiectiv acordat poporului vietnamez atacat şi printr-o încurcare de fapt a planurilor agresorului străin. Aceasta este esenţa problemei.

Dacă neutralitatea Cambodgiei este doborîtă, este cu totul previzibil ca noul grup conducător de la Pnom Penh să sfîrşească prin a cere „protecţie" americanilor. Se riscă, astfel, să se pună în mişcare şi în Cambodgia acelaşi mecanism care a fost pus în mişcare în

ANGLIA ŞI PIAŢA COMUNĂ

A intra sau a nu intra...

(Din „Paris Match")

Laos şi care a determinat pe americani să intervină direct, după cum este de acum dovedit şi după cum este recunoscut şi de conducătorii de la Washington, în încercarea de a lichida orice perspectivă de restabilire a neutralităţii ţării. În Laos, lucrurile nu au mers lin. Forţele Frontului patriotic au reacţionat viguros la planurile americanilor, care plătesc o notă foarte serioasă. Dar aceasta nu înseamnă că războiul nu a cuprins de acum şi Laosul, făcînd tot mai obscură perspectiva unei soluţionări prin care americanii să plece din Vietnam şi din alte ţări ale peninsulei indochineze. Chiar în Cambodgia nu este sigur că totul va evolua potrivit dorinţelor unor cercuri din Washington. Dar aceasta nu înseamnă că mecanismul extinderii prezenţei americane nu s-a pus în mişcare şi aici. Pentru a-l opri, vor fi necesare sacrificii şi, probabil, sînge.

Şi, astfel, după atîta vorbărie despre pace, despre retragerea trupelor din Vietnam, despre tratative, „vietnamizare", iată realitatea care iese la iveală : nu este vorba despre căutarea păcii, ci despre extinderea războiului, nu despre „vietnamizarea" sa, ci despre extinderea conflictului în întreaga peninsulă indochineză. Aceasta cu un scop foarte precis : de a înăbuşi rezistenţa victorioasă a poporului din Vietnamul de sud. Ni se pare întemeiată afirmaţia unor ziare franceze, care consideră că planul de atacare a neutralităţii Cambodgiei a fost pus în aplicare cu speranţa că aceasta ar înlesni capitularea F.N.E. din Vietnamul de sud. La fel de just, ziarele respective adaugă, însă, că rezultatul ar putea fi cel obţinut prin atacul împotriva Vietnamului de nord, efectuat în speranţa deşartă de a înăbuşi lupta din sud.

The Times of India

CEYLONUL ŞI NEALINIEREA

ÎNCĂ de cînd a venit la putere, în martie 1965, guvernul lui Dudley Senanayake s-a preocupat în mare parte de problemele interne. Rolul său pe arena internaţională a fost, în general, modest. Abia acum, la sfîrşitul activităţii sale, el încearcă să se afirme pe arena internaţională convocînd o conferinţă pregătitoare a ţărilor asiatice nealiniate.

În perspectiva alegerilor generale care vor avea loc peste două luni, guvernul lui Senanayake este evident preocupat să dea impresia alegătorilor că este activ interesat de lumea nealiniaţilor. Într-un anumit sens, aceasta este o măsură defensivă. El se teme că doamna Bandaranaike ar putea pune faţă în faţă trecutul relativ tăcut al guvernului Partidului Naţional Unit (U.N.P.) cu propria sa politică de participare activă la viaţa ţărilor nealiniate. Senanayake speră că, prin convocarea conferinţei pregătitoare, va reuşi să o ia înainte doamnei Bandaranaike. Această măsură indică, de asemenea, faptul că Senanayake este convins că, cu tot trecutul său în domeniul politicii interne, el va reveni la putere şi atunci va fi în stare să urmeze o politică externă mai activă. El doreşte să reînnoiască imaginea partidului său.

Nu încape îndoială că atitudinea mai pragmatică a lui Senanayake i-a permis să scoată economia insulei din marasmul în care se afla atunci cînd a devenit prim-ministru. În cei cinci ani cît el a fost conducătorul guvernului, Ceylonul a primit un important sprijin din partea unor ţări occidentale. Aceasta nu înseamnă că guvernul a aprobat politica Occidentului, renunţînd la opiniile sale independente în problemele internaţionale. Partidele de opoziţie, în special cele de stînga, nu au făcut un secret din neîncrederea lor faţă de politica ajutorului străin. De altfel, nici Partidul Naţional Unit nu a considerat niciodată ajutorul străin drept un fel de generozitate.

Deosebirea dintre Partidul Naţional Unit şi opoziţie, în ceea ce priveşte politica externă, este în realitate o deosebire de accent şi nu de esenţă. Într-o serie de probleme, cum ar fi securitatea ţărilor din regiunea Oceanului Indian, Vietnamul şi Asia de vest, cele două partide au adoptat mai mult sau mai puţin aceeaşi politică, deşi — aşa cum era şi firesc — Partidul Naţional Unit, ca partid de guvernămînt, a fost ceva mai prudent în exprimarea concepţiilor sale.

În afara problemei lor privitoare la securitatea asiatică şi la cooperarea economică regională, chestiunea mai amplă şi anume — dacă este de dorit o a treia conferinţă la nivel înalt a ţărilor neutre în această etapă, va fi, probabil, inclusă la convorbirile de la Colombo. Ceylonul este un adept ferm al utilităţii diplomaţiei prin intermediul conferinţelor, susţinînd, în prezent, convocarea grabnică a unei conferinţe la nivel înalt a ţărilor neutre. Spre deosebire de comunicatul comun indiano-ceylonez, semnat în decembrie 1968, în care se afirma că această conferinţă trebuie să aibă loc numai după „pregătiri adecvate", comunicatul comun ceylonezo-egiptean, semnat în luna mai 1969, susţinea propunerea de a se organiza o consfătuire consultativă în iulie 1969 şi exprima speranţa că aceasta va duce la o „convocare grabnică" a celei de-a treia conferinţe a ţărilor nealiniate.

Ce poziţie va adopta Ceylonul în controversa privitoare la principiile nealinierii care frămîntă India, R.A.U., Iugoslavia şi Algeria ? Cît de mult se deosebeşte Colombo de Belgrad, Cairo, Alger şi New Delhi, fiecare cu preocupările şi ordinea sa de priorităţi ? La conferinţa de la Belgrad a celor 51 ţări, precum şi la consfătuirea informativă de la New York, organizată în septembrie, anul trecut, Ceylonul a preferat să rămînă un membru de rînd. Totuşi, Senanayake va trebui să ia acum o hotărîre în aceste probleme, dacă doreşte ca Ceylonul să devină un punct de întîlnire a părerilor ţărilor asiatice cu propriile sale imperative.

Urmila PHADNIS

NDABAKWAJE LIBÈRE

ministrul afacerilor externe şi cooperării al Republicii Burundi

Cu începere de la 31 martie, la invitaţia ministrului afacerilor externe, Corneliu Mănescu, se află în ţara noastră, într-o vizită oficială, Ndabakwaje Libère, ministrul afacerilor externe şi cooperării al Republicii Burundi.

Născut în 1939, în localitatea Mugamba, Ndabakwaje Libère urmează cursurile şcolii primare la misiunea catolică din Ljenda, iar liceul la seminarul din Mugera. Este perioada în care începe activitatea sa politică în organizaţia „Tineretul revoluţionar — Rwagasore", în cadrul căreia militează pentru unificarea organizaţiilor de tineret într-o organizaţie revoluţionară naţională sub conducerea partidului de guvernămînt — UPRONA.

În 1960, beneficiază de o bursă de studii, oferită de Universitatea din Bujumbura, datorită căreia îşi continuă studiile în Belgia, unde absolvă cursurile facultăţii de drept. Întors în ţară în 1964, este numit procuror asistent şi apoi procuror (1965) la Procuratura generală din Bujumbura. După răsturnarea monarhiei şi proclamarea republicii — 28 noiembrie 1966, este numit în funcţia de consilier juridic în ministerul afacerilor externe, iar în anul 1967 este promovat secretar general la Preşedinţia Republicii. De la această dată, începe colaborarea strînsă cu preşedintele republicii, Michel Micombero. În decembrie 1969, în urma unei remanieri guvernamentale parţiale, este numit ministru al afacerilor externe şi cooperării şi membru al Biroului Politic al partidului UPRONA, în cadrul căruia răspunde de problemele de politică externă, cooperare economică şi organizatorice.

Membru permanent al Comisiei juridice a Organizaţiei Unităţii Africane, unde desfăşoară o susţinută activitate de promovare a normelor dreptului internaţional în relaţiile dintre state, Ndabakwaje Libère este, totodată, iniţiatorul unor acorduri de bună vecinătate şi cooperare cu Tanzania, Congo (Kinshasa) şi Ruanda.

Ndabakwaje Libère este un colaborator apropiat al preşedintelui Micombero, promotor al unei politici care se desfăşoară sub semnul „unităţii, muncii şi progresului naţional".

A. M.

poșta redacției

ORAȘE

Marian Bucur, București ; Dumitru Rusu, Piatra Neamț. „Anuarul demografic al O.N.U.", dat publicității de curînd, precizează că în anul 1968 existau 1 645 de orașe cu peste 100 000 locuitori. Dacă nu se iau în considerație și suburbiile, primele cinci orașe din lume după numărul locuitorilor sînt Tokio — 8 960 000 (în 1967) ; New York — 8 022 500 (în 1967) ; Șanhai — 6 900 000 (în 1957); Moscova — 6 466 000 (în 1968); Bombay — 5 368 484 (în 1968). Dacă sînt luate în considerație și suburbiile, pe primul loc se află New York, cu 11 555 900 de locuitori (în 1967), urmat de Tokio — cu 11 172 000 (în 1967).

Sorin Coșoveanu, str. Cehov 585 — Fratelia, Timișoara, dorește să cumpere nr. 21 din 1966 al revistei „Lumea".

ADEVĂRUL DESPRE BLAIBERG

Ion Ursu, Bacău. Succesul pe care se părea că l-a obținut doctorul Cristian Barnard prin transplantarea inimii lui Philip Blaiberg a generat o proliferare de asemenea operații în lumea întreagă. Moartea stomatologului sud-african, după 19 luni și jumătate, urmată la scurtă vreme de aceea a pastorului francez Boulogne, a determinat sistarea aproape totală a operațiilor de acest gen (în acest sens, putem aminti hotărîrea recentă a forurilor de specialitate britanice privind sistarea temporară a transplanturilor, pînă cînd cercetările în legătură cu fenomenul de respingere vor aduce elemente noi). Polemica din jurul operațiilor de transplantare a inimii a fost reînviată prin dezvăluirile pe care văduva stomatologului sud-african le-a făcut, în luna februarie, revistei italiene „Bellezza". Philip Blaiberg a fost operat la 2 ianuarie 1968, cîteva zile după eșecul înregistrat de Barnard cu Louis Washkansky. A mai trăit 594 de zile (din care 248 în spitalul Groote Schuur), cu inima metisului Clive Haupt, timp în care și-a reluat activitatea socială, a condus mașina, a înotat, a jucat tenis, comportîndu-se ca un om perfect sănătos. Or, paginile publicate de revista italiană răstoarnă această imagine despre dr. Blaiberg. Cele 594 de zile n-ar fi fost decît o îndelungată agonie, o extenuantă luptă împotriva morții. Blaiberg suridea fotoreporterilor, dar dinamismul său era înșelător : dna Blaiberg afirmă că soțul ei nu reușea să ducă la capăt ceea ce dorea să împlinească (pînă și gesturile cele mai cotidiene — spălatul și bărbieritul) decît mulțumită unei mari cantități de medicamente. În același timp, tratamentul intensiv care i se aplica avea o influență puternică asupra comportamentului psihic : din modest și blajin, Blaiberg devenise capricios și iritabil. Potrivit afirmațiilor doamnei Blaiberg, medicul sud-african, care vorbea la televiziune și radio despre extraordinara aventură pe care o trăia și care scria împreună cu un scriitor sud-african cartea *„Looking at my heart"*, ar fi jucat această incredibilă tragi-comedie pentru a asigura viitorul material al familiei sale. S-ar putea crede în existența, în această problemă, a unei mari doze de speculație gazetărească, dacă n-ar fi citate, concomitent cu dezvăluirile văduvei, și concluziile autopsiei minuțioase făcute la spitalul Groote Schuur, care au cîntărit greu în hotărîrea de sistare a operațiilor de transplant de cord. J. G. Thompson, medicul anatomo-patolog al spitalului, a constatat că, în momentul în care a survenit moartea, Blaiberg suferea de o gravă arterioscleroză și că inima metisului Clive Haupt, care în momentul transplantului era perfect sănătoasă, se afla într-o fază foarte înaintată a bolii. Era evident că leziunile arterosclerotice se instauraseră în mod succesiv, în măsura în care organismul lui Blaiberg oferea condițiile reînnoirii bolii.

Domițian Gornic, Deva. Nu se cunoaște cifra exactă a averii lui Onassis. De altfel, serialul publicat de revista noastră în nr. 49—50/1969 explică și acest lucru.

„INCIDENTUL ALABAMA"

În 1860, după 84 de ani de existență independentă și 75 de ani de federalism, statele americane s-au separat, transformîndu-se, astfel, din United States în „Disunited States". Războiul civil a început la 14 aprilie 1861, prin atacarea și cucerirea de către sudiști a fortului Sumter. A doua zi, la 15 aprilie 1861, președintele S.U.A., Abraham Lincoln, a declarat mobilizarea armatei. La 17 aprilie 1861, președintele Confederației statelor din sud, David Jefferson, a lansat o proclamație prin care legaliza acțiunile navelor-corsar împotriva flotei comerciale și militare federale (a Nordului, după secesiune). Două zile mai tîrziu, la 19 aprilie 1861, Abraham Lincoln a răspuns proclamației lui David Jefferson, pe care a calificat-o drept o consfințire a pirateriei, declarînd blocada maritimă a Sudului, ceea ce, indirect, implica recunoașterea Sudului ca parte beligerantă. La 3 mai 1861, emisarii Confederației, Yancey și Rost, au fost primiți în audiență la Londra, pentru prima dată, de lordul Russell, ministrul de externe al Angliei în cabinetul lordului Palmerston. Rezultatul convorbirilor : peste zece zile, la 13 mai 1861, regina Angliei semna Declarația de neutralitate a Marii Britanii în privința războiului civil din Statele Unite, prin care, însă, îi recunoștea pe sudiști ca parte beligerantă, iar nu ca rebeli, ceea ce, de fapt, echivala cu o recunoastere indirectă a Confederației. (Peste puțin timp, o asemenea declarație a semnat și împăratul Franței, Napoleon al III-lea). Profitînd de simpatia Angliei, agentul maritim al Sudului în Europa, Bellok, a comandat construirea pe șantierele navale din Anglia a unor crucișătoare (neînarmate) pentru Confederație. (Asemenea nave au fost construite și pe șantierele navale din Franța). Aceste nave, dintre care cele mai celebre au fost „Alabama", „Florida", „Georgia", „Sumter" și „Shenandoah", au părăsit porturile engleze fără arme la bord, dar sub pavilion englez ; ele au fost apoi înarmate pe mare (!) de către Anglia. Ele nu au intrat niciodată în vreun port al Sudului (și, cu atît mai puțin, al Nordului), avîndu-și bazele în porturile coloniilor engleze. La 29 iulie 1862, crucișătorul „Alabama", construit pentru Confederație pe șantierele navale Laird din Liverpool, părăsea portul, iar puțin mai apoi primea, pe mare, echipaj militar și armament complet. În perioada august 1862—iunie 1864, „Alabama" a scufundat aproximativ 60 de nave comerciale ale Nordului și o navă militară, distrugînd, pe deasupra, bunuri materiale în valoare de circa 5 milioane de dolari. În iunie 1864, cînd înfrîngerea Sudului devenise evidentă, „Alabama" s-a retras în portul francez Cherbourg. La 19 iunie 1864, „Alabama" a ieșit, însă, din adăpostul portului Cherbourg în larg, pentru a întîlni o navă militară a marinei federale — crucișătorul „Kearsarge" (după alte surse, „Kearsarge" era fregată), care, se pare, descoperise ascunzătoarea navei „Alabama". După o luptă crîncenă și inegală („Kearsarge" era mai bine înarmat), „Alabama" a fost scufundat. Războiul civil a continuat pînă la 9 aprilie 1865, cînd Sudul a capitulat. După capitulare, Statele Unite au formulat așa-numitele „pretenții pentru «Alabama»", cerînd Marii Britanii, printr-o notă, despăgubiri pentru pagubele materiale cauzate de „Alabama" și de celelalte nave-corsar construite sau înarmate de ea. Marea Britanie era acuzată că încălcase grav regulile neutralității în războiul maritim stabilite prin Declarația de la Paris din 16 aprilie 1856, construind sau înarmînd crucișătoare-corsar pentru Confederație. Guvernul englez a replicat, însă, că legislația sa internă permite străinilor construirea sau înarmarea navelor în porturile sale și că șantierele pe care au fost construite navele erau întreprinderi private, cărora nu le-ar fi putut interzice activitatea. După șase ani de tensiune și negocieri diplomatice (1865-1871), în care părțile s-au aflat, nu o dată, în pragul izbucnirii unui război, Statele Unite au propus aducerea diferendului în fața unui tribunal arbitral, ce urma a fi constituit de comun acord. Marea Britanie a acceptat și, la 8 mai 1871, a fost semnat la Washington un Tratat de arbitraj. Cei cinci arbitri desemnați, potrivit prevederilor acestui Tratat, de către regina Angliei, președintele S.U.A., regele Italiei, președintele Confederației Helvetice și împăratul Braziliei, au format un tribunal arbitral cu sediul la Geneva, care a dezbătut în perioada decembrie 1871—septembrie 1872. La 14 septembrie 1872, ei au pronunțat în „incidentul Alabama", cu patru voturi pentru și unul împotrivă (Anglia), o Hotărîre-sentință prin care, stabilind vinovăția Angliei, o obligau la plata unei indemnizații de 15,5 milioane dolari în favoarea Statelor Unite, pentru daunele *directe* cauzate de „Alabama" și de *toate* celelalte nave-corsar construite sau înarmate în Anglia, sumă ce trebuia achitată în termen de un an. Deși nu semnase Hotărîrea, Marea Britanie a achitat, totuși, această sumă, colosală pe vremea aceea, datorită tensiunii create și de teama unei intervenții americane în Canada și Irlanda.

D. G. IONAȘIU
student, București

Mihai Conea, București. 1) Vă mulțumim pentru aprecierile privind revista noastră. Vom avea în vedere propunerile dv. 2) Țările de limbă franceză din vestul Africii sînt : Mauritania, Senegal, Guineea, Mali, Coasta de Fildeș, Volta Superioară, Togo, Dahomey, Camerun, Gabon, Congo (Brazzaville), Congo (Kinshasa). Țara noastră are relații diplomatice cu majoritatea acestor state.

Haralambie Niță, Fieni. 1) Portugalia este republică. 2) Partidul național-democrat din R.F. a Germaniei, condus de Adolf von Thadden, nu este, încă, scos în afara legii.

Ionel Țugui, București. Ne pare rău, dar materialul trimis de dv. nu se încadrează în profilul revistei noastre.

PENTRU COMPLETAREA COLECȚIILOR

Cititorii care doresc să-și completeze colecțiile „Lumea" se pot adresa lui **Ioan Chira, aleea Detunata, nr. 9, et. X, ap. 174, Cluj; Jean I. Poppa, str. Bosianu nr. 19, sect. 5, București ; Mirel Scherer, str. Alex. Petöfi nr. 31, sect. 1, tel. 17 45 25, București ; C. Lungulescu, str. Rușețu nr. 8, ap. 36, sect. 7, București ; Nelu Vistirescu, str. Galați nr. 178, sect. 2, București : E.Sterică, str. Răzoare nr. 3, Slobozia, jud. Ialomița ; Pompeius R. Renț, str. V. I. Lenin nr. 16, bloc, N, ap. 15, Suceava ; Vasile Marin, Calea București nr. 2, sc. H, ap. 19, et. 3, bl. 2, Pitești ; Israel Weissman, str. Gh. Dimitrov, nr. 14, Iași ; Iosif Sofronie, str. Mînăstirea Putna nr. 13, sect. 8, București ; Gelu Motrescu, str. Cornișa-Bistrița, bloc 1 turn, ap. 5, Bacău ; Șerban Nicolae, str. Dumitrache Banu nr. 32, sect. 2, București ; Victor Ștefănescu, bloc C 2, ap. 24, Tiglina III, Galați ; Al. Chirica, Piața Kogălniceanu nr. 1, sc. A, sect. 6, tel. 13 94 65, București.**

poșta redacției

CUM A PIERIT CUIRASATUL HITLERIST „ADMIRAL GRAF VON SPEE"

După circa 3 luni de acțiuni piratерești în apele Oceanului Indian și în Atlantic, în cursul cărora a scufundat numeroase vase comerciale aliate, cuirasatul „Admiral Graf von Spee" a fost surprins, în dimineața zilei de 13 XII 1939, de 3 bastimente de război aliate, nu departe de coasta uruguayană și obligat să accepte lupta. Atacat pe un flanc de crucișătorul greu britanic „Exeter", iar pe celălalt de crucișătoarele „Ajax" (britanic) și „Achilles" (neozeelandez) — aflate sub comanda commodorului englez Harwood — „Admiral Graf von Spee" a provocat grave avarii crucișătorului „Exeter", suferind, în schimb, lovitурile în plin a 65 de obuze, deteriorări masive, nu numai pe covertă, ci și în interiorul lui (cu pierderea a 36 marinari și rănirea altor 60). În această situație critică, căpitanul de linie Hans Langsdorf, comandantul cuirasatului, rui titular, dr. Alberto Guani se bucura de o reputație deosebită în cercurile politice internaționale, în calitatea-i de fost președinte al Societății Națiunilor de la Geneva — a început (și s-a desfășurat apoi timp de trei zile) o activitate diplomatică din cele mai febrile. La orele 3,30 dimineața, dr. Guani l-a primit pe căpitanul de linie Langsdorf, însoțit de ambasadorul hitlerist Otto Langmann, ascultînd cu atenție cererea de a i se acorda răstimpul cuvenit pentru înhumarea victimelor și repararea sumară a tuturor avariilor de pe vas. Dr. Guani îl primi, în cursul aceleiași dimineți, pe ambasadorul britanic Eugen Millington-Drake care, în numele guvernului său, ceru internarea vasului inamic pe tot timpul războiului; ambasadorul francez, la rîndul său, declară că, potrivit acordurilor internaționale, „neutrilor le este interzis cu desăvîrșire să admită reparații la bastimentele națiunilor beligerante, care le-ar putea spori capacitatea de luptă". Pus sub presiune, pe de o parte de demersurile autoritare ale a-

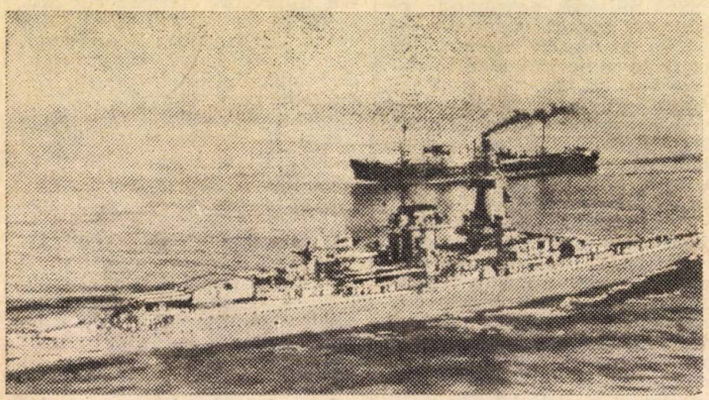

își îndreptă vasul spre estuarul fluviului La Plata, din apele teritoriale ale Uruguayului, urmărit fiind de la distanță de cele 2 crucișătoare ușoare adverse, rămase neatinse. O dată cu lăsarea întunericului, bastimentul german, cu toate luminile stinse, își continuă drumul spre Montevideo, capitala uruguayană, spre a încerca repararea avariilor, a proceda la înmormîntarea victimelor și la primirea de noi ordine din partea comandamentului suprem hitlerist. Dramaticele peripeții ale luptei navale, precum și intrarea vasului de război german în portul Montevideo, au atras mii de localnici pe cheiurile portuare, spre a fi martorii acestui eveniment, știut fiind că bastimentul hitlerist — dacă nu cerea internarea lui — trebuia să părăsească apele teritoriale uruguayene după 48 de ore și să înfrunte cele 2 crucișătoare inamice, cărora li se alăturase crucișătorul britanic „Cumberland", care-și așteptau prada la o distanță de 3 mile marine de gura giganticului Rio del Plata. Încă în cursul nopții de 13/14 XII 1939, la ministerul de externe uruguayan — al căliaților, iar pe de alta — de atitudinea grosolană și provocatoare a guvernului hitlerist, care pretindea, într-o manieră aroganță, acordarea unui răstimp îndelungat pentru repararea tuturor avariilor cuirasatului său, guvernul uruguayan a hotărît instituirea unei comisii tehnice proprii care să constate gravitatea avariilor suferite și timpul necesar pentru remedierea lor, cu mijloacele proprii ale vasului. În dimineața zilei de 15 XII, căpitanul de linie Langsdorf procedă la eliberarea prizonierilor, precum și la înmormîntarea celor 36 marinari căzuți. În aceeași zi, la orele 19, căpitanul Langsdorf și ambasadorul Langmann au fost invitați să se prezinte la ministerul de externe, unde dr. Guani le puse în vedere că guvernul uruguayan hotărîse să acorde cuirasatului doar 72 de ore pentru efectuarea reparării avariilor, cu părăsirea obligatorie a apelor teritoriale uruguayene la 17 XII, ora 20. În cursul zilei de sîmbătă 17 XII de dimineață pînă spre orele 18, mulțimea de pe cheiuri a fost martora unei activități ciudate pe corveta bastimentului german, de pe care cea mai mare parte a marinarilor a fost transportată, cu bărcile proprii, pe vasul de aprovizionare „Tacoma", pe cuirasat nemairămînînd decît un număr infim de ofițeri și mateloți. La orele 18,30, „Admiral Graf von Spee" ridică ancora, îndreptîndu-se încet spre gura estuarului, în fața căruia — în apele internaționale — îl așteptau vasele de război britanice. La limita extremă a acestora, bastimentul german se opri și aruncă ancora, în timp ce restul mateloților săi a fost transbordat pe vasul „Tacoma". La ora 19,45 — o dată cu lăsarea întunericului —, văzduhul și marea au fost zguduite de o explozie puternică, produsă pe bastimentul hitlerist, învăluindu-l în nori groși de fum și flăcări. Incendiul a durat trei zile, după care vasul, cu cuirasa sfișiată și cu toate instalațiile distruse, s-a scufundat în adîncimile Atlanticului. Vasul „Tacoma" și celelalte mici ambarcațiuni hitleriste s-au îndreptat spre învecinatele ape teritoriale ale Argentinei, debarcînd la Buenos Aires, unde echipajul a fost internat într-un lagăr de prizonieri.

Eugen POPOVICI
București

Mircea Deleanu, Alparea, jud. Bihor. 1) În toate țările arabe limba oficială este araba. 2) Sudanul și Libia sînt țări arabe. 3) Întreaga peninsulă Sinai se află sub ocupație israeliană. 4) Nu au intervenit date suplimentare celor publicate de noi în legătură cu fostul președinte al Indoneziei, Sukarno, și cu familia lui Patrice Lumumba.

LUPTA ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII RASIALE

Val. Silvestru, București. 1) Carta O.N.U. stipulează obligativitatea promovării drepturilor omului și a libertăților fundamentale „fără nici un fel de distincție ținînd de rasă, sex, limbă sau religie". Demnitatea și egalitatea ființelor umane, proclamată în „Declarația universală a drepturilor omului" adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. în anul 1948, au fost reafirmate în „Declarația privind eliminarea oricăror forme de discriminare rasială" adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. în anul 1963. Un nou și important instrument în lupta împotriva discriminării rasiale, pentru egalitatea rasială, l-a constituit „Convenția internațională privind eliminarea oricăror forme de discriminare rasială", intrat în vigoare la 13 martie 1969. Potrivit prevederilor acesteia, statele părți ale Convenției se obligă să interzică și să elimine discriminarea rasială în toate formele sale, să garanteze drepturile fiecărui individ (politice, economice, sociale, civile și culturale), fără nici o distincție de rasă, culoare sau de alt fel, ținînd de originea etnică sau națională etc. 2) Cele patru declarații privind problema rasială, de care vă interesați, au fost pregătite de un număr de experți de formații foarte diverse și au fost adoptate sub auspiciile U.N.E.S.C.O., după cum urmează: Declarația asupra rasei (Paris, iulie 1950); Declarația asupra rasei și a diferențelor rasiale (Paris, iunie 1951); Propuneri privind aspectele biologice ale problemei rasiale (Moscova, august 1964); Declarația asupra rasei și a prejudecăților rasiale (Paris, septembrie 1967). 3) La 21 martie 1960, autoritățile din Sharpeville (Africa de Sud) au deschis focul asupra participanților la o demonstrație pașnică de protest împotriva legilor rasiale de înregistrare a populației de culoare, omorînd 69 de persoane și rănind grav alte 180, printre care numeroase femei și copii. Acest eveniment stă la originea hotărîrii din 1966 a Adunării Generale a O.N.U. de a declara ziua de 21 martie drept Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale. 4) Reafirmînd hotărîrea sa de a se ajunge la eliminarea totală și necondiționată a discriminării rasiale, în anul 1969 cea de-a XXIV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a desemnat 1971 ca Anul internațional de luptă împotriva rasismului și a discriminării rasiale. Scopul acestui An internațional va fi de a realiza un substanțial progres în eliminarea oricăror forme și manifestări de rasism și discriminare rasială. Cea de-a XXIV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a chemat toate statele să-și intensifice și să-și lărgească eforturile „în direcția asigurării unei rapide și totale eradicări a discriminării rasiale, incluzînd politica de apatheid, nazism, neonazism și alte manifestări de rasism".

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

UZINA DE PRODUSE

SODICE

„OCNA MUREȘ“

livrează :

• SODĂ CALCINATĂ UȘOARĂ 99% Na_2C0_3 ; • SODA CALCINATĂ GREA 99% $Na_2 CO_3$; • SODĂ CAUSTICĂ 98% NaOH ; • BICARBONAT DE SODIU INDUSTRIAL ; • BICARBONAT DE SODIU ALIMENTAR ; • BICARBONAT DE SODIU FARMACEUTIC ; SILICAT DE SODIU SOLID $^1/_2$ ȘI $^1/_3$; • SILICAT DE SODIU LICHID 38/40° BE ȘI 58/60° BE ; • SILICAT DE SODIU LICHID TIP C, D ȘI E ; • CLORURĂ DE CALCIU TEHNICĂ HIDRATATĂ ; • CLORURĂ DE CALCIU CRISTALIZATĂ PENTRU SCOPURI ALIMENTARE ; • IONOSIL ; • SODIL • CARBONAT BAZIC DE MAGNEZIU TEHNIC ȘI FARMACEUTIC ; • OXID DE MAGNEZIU TEHNIC ȘI FARMACEUTIC

UZINA CHIMICĂ
SINTEZA

ORADEA — Str. Chimiei nr. 3-7

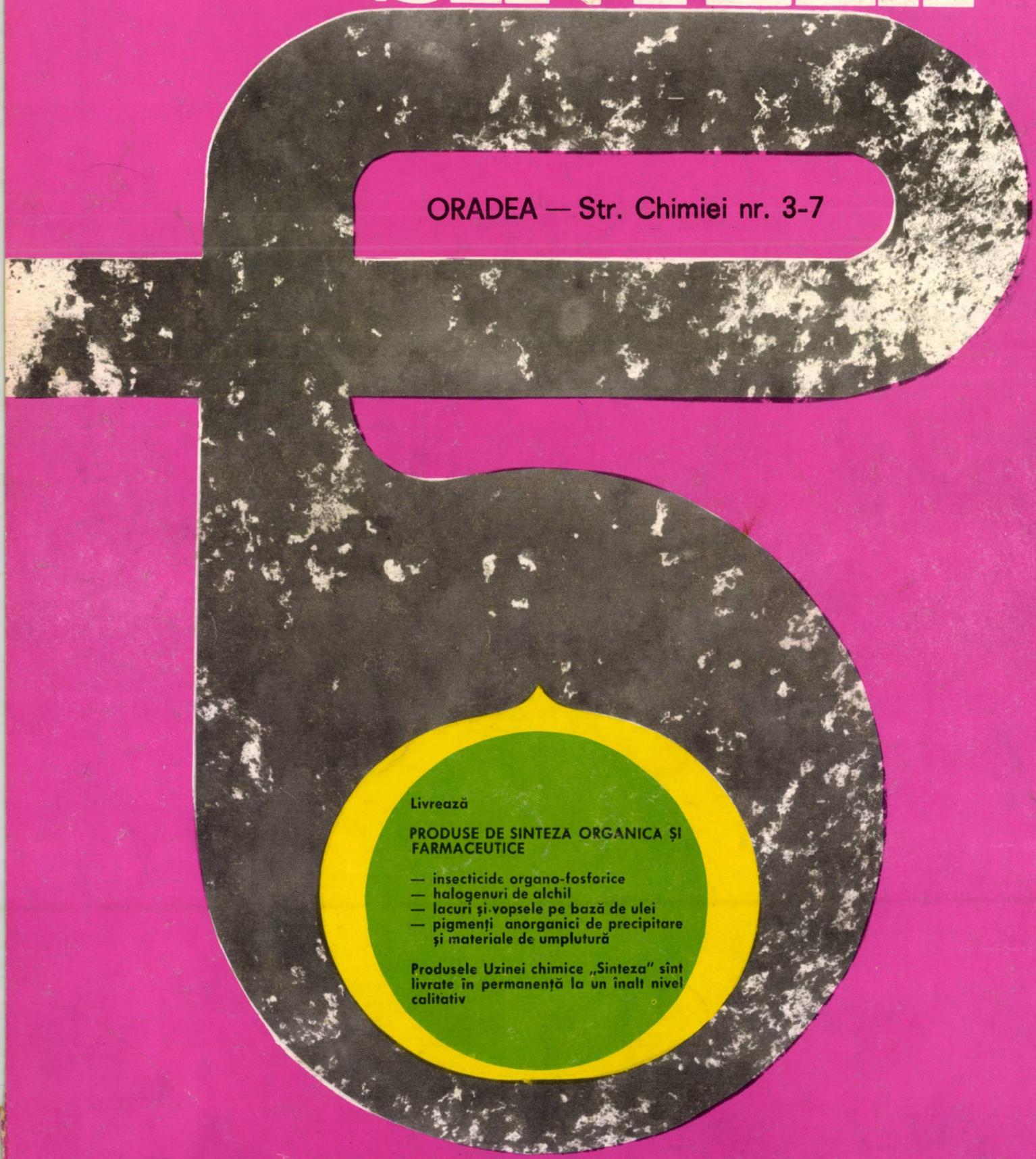

Livrează

PRODUSE DE SINTEZĂ ORGANICĂ ȘI FARMACEUTICE

— insecticide organo-fosforice
— halogenuri de alchil
— lacuri și vopsele pe bază de ulei
— pigmenți anorganici de precipitare și materiale de umplutură

Produsele Uzinei chimice „Sinteza" sînt livrate în permanență la un înalt nivel calitativ

Lei 2

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ "LUCIAN BLAGA" CLUJ-NAPOCA

LUMEA

Nr. 15 *9 aprilie 1970*

Scrisoare din Ankara

Coordonate contemporane

Reportaj pe glob

S.U.A. OPERAŢIUNEA „RECENSĂMÎNT"

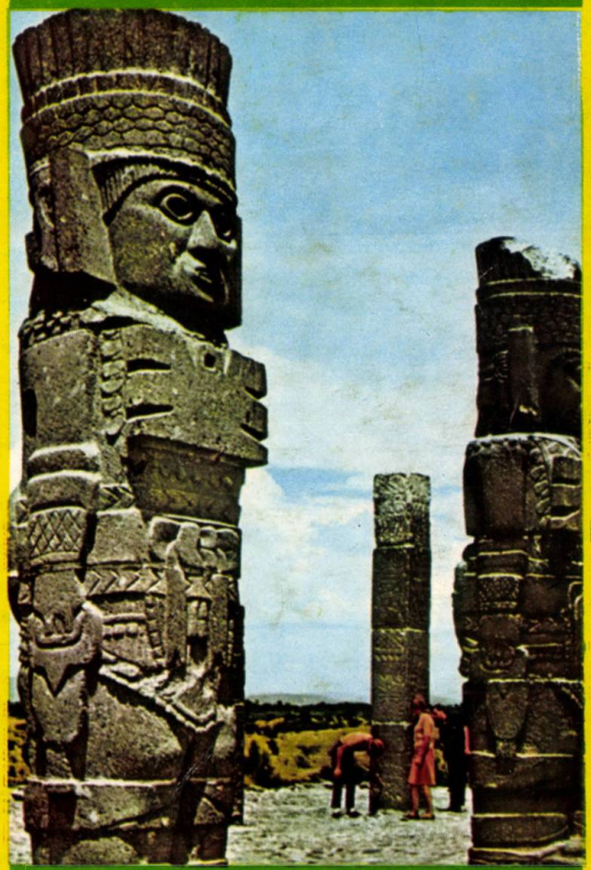

Zafra celor zece milioane

SECVENŢE MEXICANE

ALASKA

Episod nou în „goana după aur"

Președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, întreținîndu-se cu Ndabakwaje Libère, ministrul afacerilor externe și cooperării al Republicii Burundi

La Palatul Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, președintele M.A.N., a primit delegația parlamentară a Republicii Ruanda, condusă de Thadée Bagaragaza, președintele Adunării Naționale a Republicii Ruanda

Întrevedere între premierul suedez Olof Palme și șeful delegației R. D. Vietnam la tratativele cvadripartite de la Paris, Xuan Thuy, care s-a aflat la Stockholm cu prilejul celei de-a cincea conferințe internaționale de solidaritate cu lupta poporului vietnamez

LUMEA

Nr. 15 (337) — 9 APRILIE 1970

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Anca Voican*

INTERVIURI

5 NDABAKWAJE LIBERE, *ministrul afacerilor externe și al cooperării al Republicii Burundi*: Raporturi de cooperare. *Stelian Țurlea*
6 MIGUEL FIGUERAS, *viceministru al industriei zahărului din Cuba*: Zafra, al 5-lea milion. *Victor Stamate*

CENTENARUL NAȘTERII LUI V. I. LENIN

8 Amploarea editării operelor lui Lenin. *Dr. Fiodor A. Angheli*

ARTICOLE

4 ANKARA. Coordonate ale dezvoltării și bunelor relații. *Nicolae Ionescu*
10 Nordicii în labirintul grupărilor economice. *Mihai Matei*
11 Ecuadorul și politica schimburilor economice. *Dr. Augusto Barriero Solorzano.*
15 S.U.A. „Operațiunea recensămînt". *Eugen Preda*
20 Vocația „orașelor înfrățite". *Costică Alecu*
21 „Dosarul Edward Kennedy": ultimul episod

EVOCĂRI ISTORICE

12 Contribuția României la războiul antihitlerist. *Dr. Ion Spălățelu*

REPORTAJ PE GLOB

17 Secvențe mexicane. *Vasile Oros*

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

22 Pledoarie pentru demnitatea profesiunii de gazetar. *Felicia Antip*

SERIAL

24 Miliarde sub gheață (2). *Mircea Grigorescu*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 International Herald Tribune, Morning Star, Petroleo y Mineria de Venezuela, Volksstimme, Jeune Afrique

PROFIL

30 CEVDET SUNAY, Președintele Republicii Turcia

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

CABINETUL DE PARTID BIBLIOTECA SIBIU

ACTUALITATEA POLITICĂ PE GLOB

Washington • Pnom Penh • Roma • Ciudad de Guatemala

Evocări

ROMÂNIA ÎN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST

DE CE S-A REDESCHIS DOSARUL EDWARD KENNEDY

Reportaj pe glob MEXIC

CINE SÎNT ȘI CUM TRĂIESC ALEUTINII

săptămîna în telegrame

Roma

ÎNCEPUTUL DE DRUM

Rareori comentatorii politici din capitala Italiei s-au găsit în fața unor dificultăți ca acelea pe care trebuiau să le depășească în zilele de dinaintea prezentării programului guvernamental al noului cabinet de coaliție cvadripartită — Rumor (10 aprilie). Știau de la bun început că programul va rămîne, în linii mari, același (fiindcă problemele cărora orice guvern italian — mono, bi sau pluricolor — trebuie să le facă față sînt considerate a fi ale unei țări în expansiune economică, dar cu un sistem social și administrativ depășit), dar nu puteau pronostica în ce fel anume partenerii de coaliție guvernamentali se vor înțelege asupra punctelor principale din noul program guvernamental.

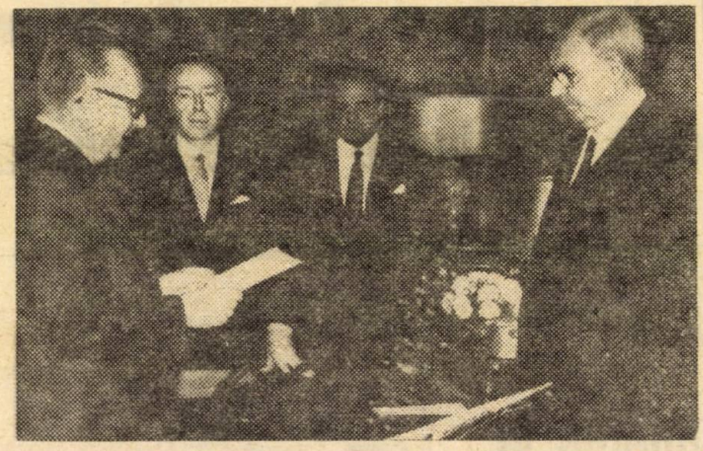

Premierul Rumor la ceremonia depunerii jurămîntului. În dreapta, președintele Saragat

Anticipată în liniile sale esențiale cu o zi înainte de prezentare, în cadrul unei ședințe a Consiliului de Miniștri, declarația-program scoate în evidență caracteristicile politice ale coaliției cvadripartite, concretizînd, totodată, angajamentul formal al noului guvern de centru-stînga de a găsi soluții — mai mult sau mai puțin imediate — problemelor care au dus, de altfel, la izbucnirea crizei : politica economică, alegerile regionale, amnistia, divorțul. Cum anume vor înțelege partenerii coaliției de centru-stînga să sprijine rezolvarea urgentă a acestor probleme urmează să arate, în zilele viitoare, dezbaterile din Parlamentul italian, care și-a reluat marți activitatea, după pauza forțată impusă de lunga criză guvernamentală. Înfruntarea dintre forțele opoziției și cele guvernamentale va marca, de asemenea, — remarcă observatorii — „cadrul politic" în care își va desfășura pe viitor activitatea noul guvern Rumor, „căile și mijloacele avute în vedere" pentru transpunerea în practică a programului său". Încă de la formarea noului guvern de coaliție, dar mai ales în aceste zile, cînd dezbaterile parlamentare au început, opoziția de stînga, în care rolul principal îi revine partidului comunist, urmat de partidul socialist de unitate proletară, de independenții de stînga și de mișcarea socialiștilor autonomi, s-au declarat împotriva formulei de centru-stînga, considerată falimentară. În vederea viitoarelor alegeri regionale, a declarat Enrico Berlinguer, vicesecretar general al P.C.I., partidul comunist „va continua politica sa de alianțe și de unitate cu toate forțele populare, democratice, de stînga — atît laice cît și catolice".

De altfel, problema alegerilor regionale și comunale va avea o importanță deosebită în contextul „începutului de drum" al celui de al treilea guvern Rumor și nu întîmplător aceasta este tema cea mai abordată astăzi în cercurile politice italiene.

Washington

„DIMENSIUNILE" VIZITEI LUI BRANDT

Willy Brandt face prima călătorie în Statele Unite în calitate de cancelar. A părăsit Bonnul pentru perioada 4-12 aprilie, cu mai multe puncte înscrise în program : scurtă oprire în Texas, pentru a vizita cantonamente ale unor specialiști din cadrul Bundeswehr-ului aflați la cursuri de perfecționare, vizită la reședința președintelui Nixon de la Camp David, în împrejurimile Washingtonului, convorbiri oficiale la Casa Albă (10-11 aprilie).

Principalul punct al programului îl ocupă, bineînțeles, întrevederile de la Casa Albă. Încă înainte de a pleca de la Bonn, Willy Brandt a precizat cîteva din problemele de interes comun pe care le va aborda cu acest prilej : „Viitoarele relații între Statele Unite și Piața comună vor sta, în ceea ce mă privește, în centrul convorbirilor cu președintele Nixon". Cancelarul vest-german a declarat că ar fi foarte satisfăcut de punerea în funcțiune, în cele mai bune condiții, „a unui organism de legătură unde să se poată discuta periodic problemele litigioase". Se referea, s-a presupus, la ultima reuniune de la Haga, din decembrie 1969, care, scrie „Le Monde", „a dat naștere unor neînțelegeri regretabile la Washington". Între altele, este vorba de îngrijorarea Bonnului față de opinia tot mai larg răspîndită în Statele Unite, conform căreia extinderea și consolidarea Pieței comune vest-europene ar antrena o „discriminare" față de Washington. Se presupune, prin urmare, că în convorbirile de la Casa Albă, Brandt va căuta să convingă Washingtonul că proiectata lărgire a Pieței comune nu ar prezenta neapărat o primejdie pentru interesele comerciale americane. Tocmai din aceste motive, Brandt a ținut să sublinieze : „Convorbirile cu președintele Nixon, pe care îl cunosc de mulți ani, sînt destinate să îmbunătățească relațiile americano—vest-germane, ca și cooperarea între C.E.E. și Statele Unite". O foarte voluminoasă documentare, pregătită special în acest sens, va oferi, conform intențiilor Bonnului, suficiente dovezi ale unei evoluții favorabile a schimburilor reciproce.

Pe ordinea de zi figurează, în aceeași măsură, o serie de probleme politice : „Vor fi abordate, desigur, relațiile Est-Vest. Este vorba de o apreciere, în comun, a perspectivelor pe care le au diferitele eforturi întreprinse pentru promovarea unei destinderi". Comentariile de presă pe marginea călătoriei lui Willy Brandt scot în evidență că acesta „va căuta să obțină asentimentul președintelui american față de caracterul pozitiv al contactelor stabilite la nivel înalt între cele două state germane". La un alt capitol, convorbirile oficiale vor include, conform afirmațiilor lui Willy Brandt, discutarea problemelor militare, respectiv staționarea trupelor americane pe teritoriul vest-german.

În plină desfășurare, vizita cancelarului Brandt la Washington aspiră, s-ar părea, spre o coloratură în mod deliberat „europeană". „Prezentîndu-se ca mesager al unei Piețe comune lărgite și întărite, cancelarul intenționează — foarte vizibil — să creeze o distanță față de vizitele predecesorilor săi, care, în ceea ce privește staționarea trupelor străine sau disputa financiară, se limitau strict la problemele americano — vest-germane", scrie „Le Monde".

Pnom Penh

ECOUL PROPUNERII FRANCEZE

Departe de a prezenta atributele unei stabilități, situația din Cambodgia este în evoluție. Știrile ce parvin din surse diferite conturează o realitate confuză, contradictorie.

Opoziția pe care o manifestă unele pături ale populației

Baraje de sîrmă ghimpată ridicate de poliție la Belfast, cu prilejul noilor incidente între cele două comunități religioase din Irlanda de nord

față de guvernul generalului Lon Nol este însoțită de declarațiile prințului Norodom Sianuk, care în ultimul apel adresat poporului cambodgian cheamă la rezistență armată împotriva actualelor autorități. Prințul Sianuk și-a anunțat, de altfel, intenția de a se întoarce în țară pentru a se alătura luptei de rezistență populară care controlează deja numeroase zone. Menționînd că actualul regim de la Pnom Penh este ilegal și menținut la putere cu sprijinul S.U.A., Norodom Sianuk conchide în declarația sa : „Pentru ca pacea și stabilitatea să fie restaurate în această regiune, trupele americane trebuie retrase din Cambodgia, Laos și Vietnam, lăsînd Indochina indochinezilor".

La O.N.U. s-a anunțat că U Thant a decis să „trateze cu autoritățile care controlează în mod efectiv guvernul" Cambodgiei. Pe de altă parte, în cadrul unui interviu acordat revistei „U.S. News and World Report", premierul guvernului recent instaurat la Pnom Penh, generalul Lon Nol, a declarat că, în caz de „necesitate absolută", Cambodgia va accepta sprijinul militar al Statelor Unite. Șeful regimului cambodgian s-a pronunțat, de asemenea, în favoarea unei ridicări la nivel de ambasadă a relațiilor diplomatice dintre Cambodgia și Statele Unite.

Exprimîndu-și interesul față de evoluția situației din această zonă, guvernul francez a dat o declarație oficială asupra evenimentelor din Laos și Cambodgia. Se menționează, printre altele, că extinderea războiului poate fi evitată prin negocieri între părțile interesate, care să permită realizarea unei înțelegeri generale în vederea stabilirii în Indochina a unei zone de neutralitate și de pace. Reușita unei atari politici „implică însă încetarea oricărei intervenții străine și respectarea suveranității și integrității, teritoriale a fiecăruia". Aceasta, cu atît mai mult cu cît „n-au fost pierdute toate speranțele de a vedea Cambodgia menținîndu-și statutul de neutralitate, potrivit acordurilor de la Geneva din 1954, și de a vedea Laosul regăsindu-și, pe baza acordurilor din 1962, pacea și unitatea națională în neutralitate".

La O.N.U., Washington și Londra, unde s-au făcut cunoscute reacțiile oficiale față de propunerea franceză, se evidențiază „interesul" în inițierea unor negocieri. Nu au lipsit rezervele, în special față de oportunitatea convocării unei noi conferințe internaționale care să discute această problemă în totalitatea ei. Se aud, în același timp, numeroase critici față de politica de amestec a S.U.A. în Indochina, „o greșeală de mari proporții" cum declară William Fulbright.

Ciudad de Guatemala

RĂPIREA DIPLOMAȚILOR ȘI DISPUTELE POLITICE INTERNE

Cu asasinarea ambasadorului vest-german în Guatemala, contele Karl von Spreti, culminează seria actelor de violență și terorism semnalate, în ultimul timp, în cîteva țări ale continentului latino-american, acte apreciate ca fiind în dezacord cu principiile dreptului internațional, cu obligativitatea statelor de a acorda protecție diplomaților acreditați pe teritoriul lor, cu normele eticii umanitare universal valabile.

În Guatemala, fapt recunoscut inclusiv de oficialități, practicile teroriste au urmat, în ultimii ani, o evoluție îngrijorătoare, devenind în cele din urmă acțiuni mai mult sau mai puțin curente. În cazul contelui von Spreti, guvernul guatemalez a refuzat să elibereze numărul de deținuți politici cerut de răpitori în schimbul predării acestuia. Consecința a fost acel act irresponsabil al asasinării diplomatului vest-german.

Precedentele evenimente de același gen s-au soldat pînă acum printr-un compromis :

— *4 septembrie 1969* : Bruce Elbrick, ambasadorul Statelor Unite în Brazilia, a fost eliberat în schimbul a 15 deținuți politici brazilieni, expediați în Mexic.

— *6 martie 1970* : Michael Holly, secretarul ambasadei americane în Guatemala, este predat de răpitori după îndeplinirea unei cereri similare.

— *12 martie 1970* : Nobuo Oguchi, consulul Japoniei la Sao Paulo (Brazilia) beneficiază de același tratament din partea guvernului brazilian.

— *23 martie 1970* : Waldemar Sanchez, consulul paraguayan în Argentina, este eliberat fără a fi puse condiții.

— *24 martie 1970* : colonelul american Crowley, consilier al forțelor armate dominicane, este eliberat în schimbul a 20 de deținuți politici.

În cazul diplomatului vest-german nu este, însă, vorba de un incident fără consecințe grave, chiar dacă, tot în Guatemala, în august 1968, a existat un precedent : ambasadorul S.U.A. John Gordon Mein fusese asasinat în plină stradă încercînd să fugă pentru a nu fi răpit. Dar pe atunci sistemul „schimbului" nu funcționa, iar răpitorii acționau absolut independent, fără a implica în vreun fel guvernul guatemalez. De data aceasta, „ei nu au comis numai un act revoltător, dar au creat un precedent care face probabile alte acțiuni asemănătoare, încurajînd astfel recurgerea la violență", scrie „Le Figaro". Sînt unanime opiniile că, în aceste împrejurări, guvernul guatemalez poartă o mare responsabilitate. Printre altele se arată că oficialitățile de la Bonn ar putea oricînd aminti că același guvern nu a ezitat să cedeze în cazul răpirii diplomatului american. Apare astfel posibilitatea invocării — de către partea vest-germană — a unor poziții de principiu.

Méndez Montenegro, președintele încă în funcție (peste cîteva săptămîni va prelua mandatul generalul Osorio, ieșit victorios în ultimele alegeri prezidențiale), a predat practic puterea forțelor armate, prin decretarea stării de urgență. Atitudinea guvernului a fost motivată ca fiind determinată de „pretențiile exorbitante" ale răpitorilor ; îndeplinirea lor ar fi însemnat „violarea flagrantă a constituției". Faptul în sine — indiferent dacă responsabilitatea se împarte sau nu — a fost primit cu consternare, în primul rînd la Bonn. Se anunțase că R.F.G. este dispusă să plătească suma cerută de răpitori; fusese, de asemenea, trimis un

Karl von Spreti

emisar special pentru a discuta situația împreună cu autoritățile guatemaleze. Acestea însă au refuzat eliberarea deținuților.

În urma celor întîmplate, guvernul vest-german a anunțat retragerea personalului diplomatic din Guatemala, urmînd a fi adoptată și o poziție în legătură cu relațiile dintre cele două state. Cancelarul Willy Brandt a criticat guvernul guatemalez „de a nu fi fost în stare să asigure securitatea diplomaților acreditați în această țară". Ambasadorul vest-german „este o victimă a unor dispute politice interne", asasinatul relevînd o serie de probleme care „îngrijorează întreaga lume civilizată". „Dacă nu vom reuși să punem capăt acestui tip de activități teroriste, cooperarea între state va fi serios amenințată", a declarat cancelarul. Șeful diplomației vest-germane, Walter Scheel, a adresat un apel „tuturor guvernelor" pentru luarea în comun a măsurilor destinate să împiedice repetarea unor asemenea acte. De la Washington, s-a comunicat că guvernul american studiază, la rîndul său, oportunitatea unei acțiuni internaționale pentru asigurarea securității diplomaților săi în străinătate.

Anca VOICAN

O demonstrație în favoarea lui Norodom Sianuk pe străzile unei localități din Cambodgia

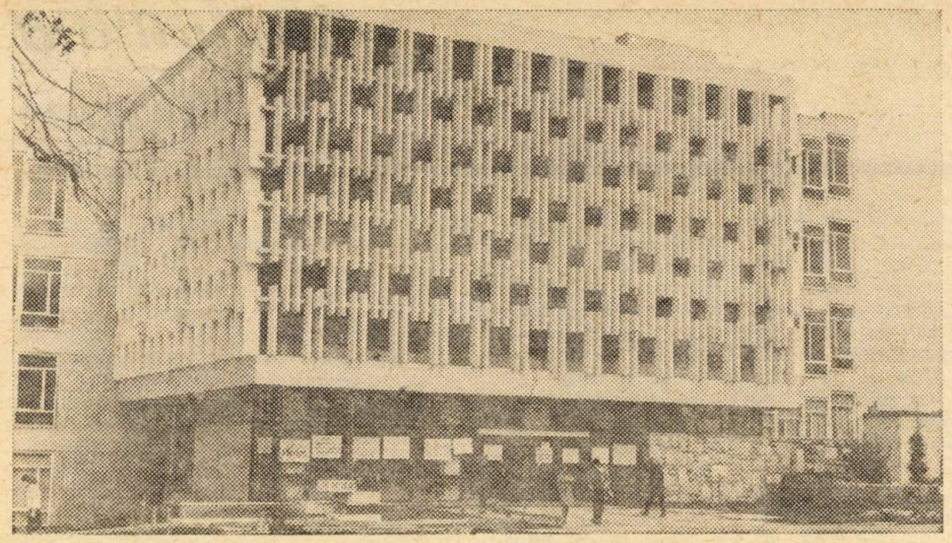

Ankara. Facultatea de medicină

Coordonate ale dezvoltării și bunelor relații

Corespondență din Ankara de la Nicolae Ionescu

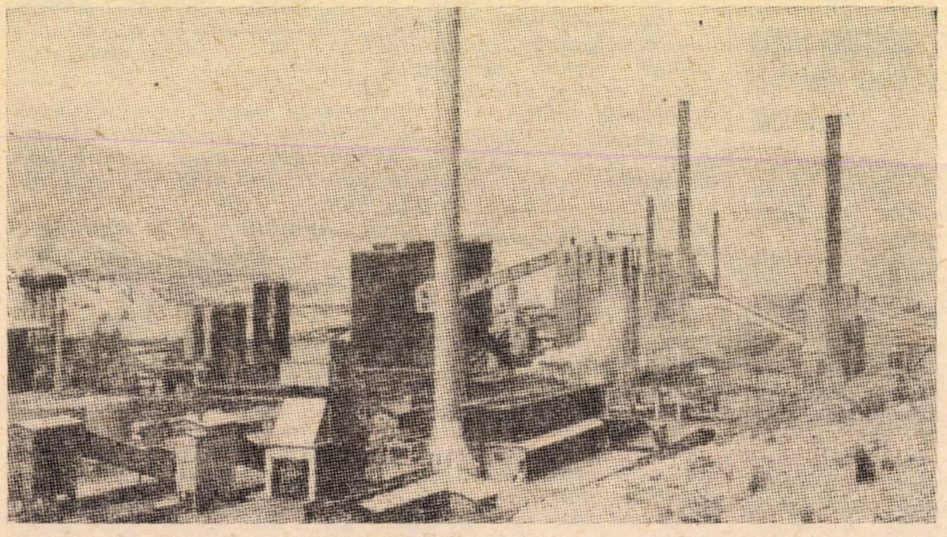

Oțelăriile de la Karabük

Desigur, există mai multe modalități de a vizita o țară. Cu cît mai bogată este istoria ei, cu cît mai numeroase și mai prețioase sînt vestigiile trecutului, cu atît este mai puternică tentația de a ocoli cotidianul, de a porni într-o singuratică incursiune prin mileniile săpate în piatră, de a căuta acolo, în civilizațiile incredibil de demult apuse, răspunsuri la eternele probleme ale existenței. Turcia este una din țările ale cărei vestigii au reținut nu o dată, în exclusivitate, atenția vizitatorului străin, care n-a mai avut timp să întoarcă filele istoriei pînă la contemporaneitate.

Dar, dincolo de ruinele de marmură ale Efesului, dincolo de performanțele artistice și arhitectonice ale Moscheei Albastre sau basilicăi Sfînta Sofia, poți descoperi o țară încă puțin cunoscută sub aspectul preocupărilor de a anihila amprentele unei încremeniri multiseculare, poți descoperi, de pildă, că, în ciuda pitorescului său, bazarul acoperit din Istanbul nu mai joacă de mult decît un rol cvasidecorativ în circuitul economic al orașului.

Pentru a realiza proporțiile reale ale fenomenului de ascensiune a Turciei pe drumul progresului economic și social, trebuie să ne amintim că, în urmă cu numai 50 de ani, această țară se găsea în plin Ev Mediu, impenetrabilă oricărui element novator. Urnind țara din tradiționala ei nemișcare, Kemal Atatürk, întemeietorul Turciei moderne, a tăiat fără să ezite punțile spre cutumele paralizante ale trecutului, aidoma temerarilor corăbieri nordici care, pentru a nu fi ispitiți să facă cale întoarsă, își incendiau ambarcațiunile cînd descindeau pe pămînturi noi.

Astăzi, Turcia se înfățișează vizitatorului străin ca o națiune dinamică, în plin efort de dezvoltare contemporană, cu orașe moderne pulsînd de viață, cu o economie în expansiune, cu un popor receptiv la progres. Am încercat să descifrez, cu ajutorul plin de bunăvoință al oficialităților guvernamentale turce, cîteva din actualele coordonate ale dezvoltării economice și sociale a țării.

Din discuțiile purtate la Departamentul planificării și dezvoltării economice și sociale, la ministerul comerțului și alte instituții centrale, a reieșit pregnant în evidență importanța care se acordă dezvoltării planificate a economiei naționale. Cel de-al doilea plan cincinal de dezvoltare (1968—1972), aflat în plin proces de înfăptuire, prevede un ritm anual de creștere de 7 la sută și un spor de 40,3 la sută al produsului național brut. Printre obiectivele principale ale actualului plan se numără accentuarea procesului de industrializare a țării (pentru industrie se prevede un procent de creștere de 11—12 la sută, care pînă în prezent a fost realizat); modernizarea agriculturii; sporirea populației urbane, prin reducerea celei rurale (se prevede un procent de urbanizare de 6,7 la sută) și eliberarea economiei de dependența ajutorului străin, astfel încît, pînă la sfîrșitul cincinalului, nici un proiect economic să nu mai depindă, în ceea ce privește finanțarea, de ajutorul străin.

Totodată, planul vizează o dezvoltare armonioasă a tuturor regiunilor țării și a tuturor grupurilor sociale. O atenție deosebită este acordată regiunii estice, care cuprinde 17 la sută din populație și 25 la sută din teritoriul Turciei și care se află într-un grad accentuat de subdezvoltare. Investițiile cu caracter economic și social au avut prioritate pentru această regiune, realizîndu-se pînă acum un cuprinzător program de construcții de școli, spitale, conducte de apă și rețele electrice. Sînt în curs de realizare o serie de proiecte privind exploatarea resurselor miniere și a resurselor de apă (la sfîrșitul cincinalului va fi încheiată construcția hidrocentralei de la Keban). Pe lîngă succesele repurtate pînă acum în îndeplinirea prevederilor planului (care, avînd în vedere caracterul mixt al economiei Turciei, este obligatoriu pentru sectorul de stat și orientativ pentru cel particular), precum și progresele remarcabile în dezvoltarea industriilor electronică, chimică, textilă, minieră etc., **directorul Departamentului planificării sociale și economice, Nevzat Yalcintaș,** îmi atrage atenția asupra dificultăților legate de insuficiența rezervelor de valută pentru a se putea face față necesităților tot mai mari de import, mai ales de mașini-unelte. Această lipsă se datorește în mare măsură și discrepanței dintre structura exportului — în special produse agrare — și structura importului — în special produse industriale.

În acest context, interlocutorii turci au subliniat importanta pe care industrializarea țării o prezintă pentru asigurarea independenței economice și participarea cu avantaje egale la schimbul internațional de mărfuri. „Pe măsură ce Turcia posedă o industrie mai puternică — îmi spunea **directorul general al Departamentului comerțului exterior din ministerul comerțului, Ilhan Kut** — posibilitățile ei de export cresc considerabil. De aceea, simultan cu dezvoltarea industrială a țării, eforturile noastre se îndreaptă spre sporirea cotei de produse industriale, care a reprezentat anul trecut 19 la sută din totalul exportului".

Sintetizate, preocupările actuale ale statului în domeniul dezvoltării economice vizează — așa cum se arată în argumentarea celui de-al doilea plan

cincinal de dezvoltare — „ridicarea standardului de viață al societății la un nivel compatibil cu demnitatea umană și care să permită, de asemenea, lichidarea actualei discrepanțe în ceea ce privește veniturile în comparație cu țările dezvoltate".

Toate convorbirile pe care le-am avut în aceste zile la Ankara cu parlamentari, funcționari guvernamentali sau oameni simpli, întîlniți întîmplător, mi-au lăsat un sentiment de adîncă satisfacție, satisfacție prilejuită de constatarea că România se bucură în Turcia de o adîncă stimă și caldă prietenie.

Relevînd dorința țării sale de a-și dezvolta continuu relațiile cu România, **dl Saadi Kocas, deputat în Medjilis, membru al Comisiei de politică externă,** afirma : „Cunosc poporul român din perioada în care mă aflam ca diplomat la București ; cunosc, de asemenea, foarte bine opinia publică din Turcia. Pot să afirm, astfel, cu toată certitudinea că cele două popoare nutresc dorința reciprocă de a colabora mai strîns. Sarcina noastră, a oamenilor politici, este tocmai de a merge în întîmpinarea acestei dorințe, de a găsi noi posibilități de dezvoltare ascendentă a relațiilor turco-române".

Apropiata vizită în România a președintelui Cevdet Sunay este așteptată de cercurile politice și opinia publică din Turcia cu un vădit interes. „Această vizită — îmi spunea **purtătorul de cuvînt al Ministerului de Externe, Olkay Iscen, director general la Departamentul informațiilor** — se înscrie în contextul dezvoltării continue a relațiilor dintre cele două țări. La realizarea unei atmosfere propice consolidării relațiilor dintre Turcia și România au contribuit, în ultimii ani, numeroși factori ; iar la aceasta a adus o importantă contribuție vizita în Turcia a președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Noi, aici, în Turcia, nutrim o adîncă admirație față de poporul român, față de eforturile României de a-și dezvolta economia, față de personalitatea politicii sale, față de contribuția pe care ea o aduce la procesul de destindere din Europa. Guvernul turc consideră că apartenența la sisteme sociale diferite nu trebuie să constituie o piedică în calea dezvoltării relațiilor dintre state. Aceste relații sînt reglementate de principii internaționale binecunoscute, a căror respectare fidelă se impune cu o necesitate absolută : este vorba de principiile independenței, suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor state. În dezvoltarea relațiilor noastre cu diferite țări am obținut pe această bază numeroase succese. Iar relațiile noastre cu România constituie un exemplu în acest sens".

Numeroase personalități politice și guvernamentale cu care am avut prilejul să stau de vorbă și-au exprimat convingerea că vizita va da un impuls prospectării unor noi posibilități de extindere și consolidare a relațiilor româno-turce, și-au mărturisit satisfacția în legătură cu ritmul sporirii volumului schimburilor comerciale (față de anul 1964, acest volum a fost în 1969 de 5,5 ori mai mare), au arătat că perspectivele amplificării legăturilor multilaterale între cele două țări sînt favorizate de absența oricăror probleme litigioase, de dorința comună de a-și aduce contribuția la instalarea unui climat internațional de încredere și cooperare, pace și securitate în Europa și în întreaga lume.

Ankara, 7 aprilie

Ndabakwaje LIBÉRE

ministrul afacerilor externe și al cooperării al Republicii Burundi

Raporturi de cooperare

Am început prin a ne referi la obiectul vizitei d-lui Ndabakwaje Libère și la rezultatele concrete ale întîlnirilor pe care ministrul afacerilor externe din Burundi le-a avut cu personalități ale vieții politice din țara noastră.

— Reprezentanții vieții politice din România și Burundi au avut ocazia să se întîlnească și să se cunoască în cadrul unor organizații internaționale. Trebuia, însă, să depășim acest stadiu, pentru a putea ajunge la o cooperare efectivă. Încît, îndată ce a fost posibil, am dat curs amabilei invitații a d-lui ministru Mănescu de a vizita România. Am avut prilejul să cunosc oameni de stat români cu care am discutat posibilitățile concrete existente pentru o cooperare între țările noastre. Noi dorim o cooperare în toate domeniile : economic, social, cultural, comercial. Credința noastră sinceră este că poate exista și că trebuie să existe o cooperare între țările cu sisteme sociale diferite. Bineînțeles, această cooperare nu se poate realiza decît în timp. Fiecare stat are dreptul de a hotărî singur asupra destinului său și de a întreține relații cu oricare din țările lumii. Acestea sînt drepturi înscrise și în Carta O.N.U., iar în ceea ce privește Africa în Carta Organizației Unității Africane. Fără respectarea acestor principii de drept internațional, nu poate fi posibilă cooperarea ; dimpotrivă, nerespectarea lor poate fi cauza unor diferende și tulburări internaționale. Credința noastră este, prin urmare, că o cooperare între țări cu sisteme sociale diferite nu numai că este posibilă dar e de dorit și necesară. Am venit în România cu aceste gînduri și, din discuțiile purtate cu oficialitățile române, am ajuns la concluzia că există multe direcții de dezvoltare a relațiilor dintre țările noastre. Am făcut o alegere de prioritate și am semnat un acord cultural între Republica Socialistă România și Republica Burundi.

În continuare, dl Ndabakwaje Libère s-a referit la perspectivele relațiilor dintre România și Burundi.

— Perspectivele relațiilor dintre România și Burundi sînt excelente. Încă de la primul contact între responsabilii politici și economici din țările noastre, a fost stabilit un nivel de cooperare directă. Din discuțiile avute cu președintele Consiliului de Stat, cu președintele Consiliului de Miniștri și cu alte oficialități române am ajuns la concluzia că trebuie să facem noi pași în direcția unei cooperări practice. Sînt foarte optimist în legătură cu relațiile dintre țările noastre, aș spune mai mult, sînt sigur că ele s-au înscris pe o cale ascendentă.

La rugămintea noastră, dl Ndabakwaje Libère a expus cîteva din direcțiile principale ale dezvoltării economice și sociale a Republicii Burundi.

— Republica Burundi este o țară esențialmente agrară. Situația este, însă, mult mai gravă dacă se are în vedere faptul că este vorba de economie bazată pe monocultură, pentru că, în orice moment, se pot ivi condiții extrem de dificile pentru dezvoltarea țării. O dată cu proclamarea republicii, în anul 1966, conducătorii țării noastre au înțeles că un popor nu poate trăi numai din agricultură și că trebuie înfăptuită industrializarea. S-au făcut prospecții miniere, a început să se dezvolte industria ușoară.

— În contextul african, care sînt direcțiile în care se îndreaptă eforturile Republicii Burundi ? Ne-ați putea spune principiile politicii externe ale țării dv. ?

— Republica Burundi a optat, avînd în vedere situația sa geografică, politică și economică, pentru o politică de nealiniere. Țara noastră consideră că trebuie nu numai să nu cadă sub influențe unilaterale impuse din afară, dar că trebuie, în același timp, împreună cu alte țări să-și aducă o largă contribuție la asigurarea păcii internaționale, la stabilirea unui climat favorabil dezvoltării tuturor țărilor mici și mijlocii. Rolul nostru, al țărilor neangajate, este de a contribui la apărarea principiilor O.N.U. Țările mici și mijlocii trebuie să susțină toate acțiunile organizațiilor internaționale îndreptate spre realizarea unei colaborări economice între state cu sisteme sociale diferite. Și aceste țări au datoria să sprijine traducerea în viață a principiilor O.N.U., — independență, suveranitate, egalitate între state, neamestecul în afacerile interne ale altui stat — și, în acest fel, consider că ele își pot aduce din plin contribuția la întărirea păcii și destinderii internaționale. Republica Burundi se pronunță pentru astfel de principii, cît și pentru o bună vecinătate cu celelalte țări africane.

— Care sînt, domnule ministru, impresiile dv. despre România și poporul român ?

— Trebuie să precizez de la început că impresiile din România au fost de două feluri. Vă mărturisesc că eu, personal, precum și membrii delegației noastre am fost încîntați de atmosfera caldă cu care am fost întîmpinați de poporul dv. Mi s-a spus, înainte, că românii sînt extrem de ospitalieri. Cred, acum, după vizita în România că este vorba de mult mai mult. Am fost primiți așa cum sînt primiți prietenii, și nu pot să nu mulțumesc celor care ne-au ajutat să cunoaștem și să apreciem această țară. O altă categorie de impresii decurge din cunoașterea geniului, voinței și convingerii cu care țara dv. își urmează calea dezvoltării pe toate planurile, economic și social. Am vizitat uzine, centrale electrice, ferme de stat și peste tot am simțit voința unui popor muncitor și hotărît de a ajunge la stadiul de dezvoltare cel mai înalt. Sînt convins că eforturile poporului dv. vor conduce la rezultate foarte bune în dezvoltarea României.

Stelian ȚURLEA

În exclusivitate pentru „Lumea"

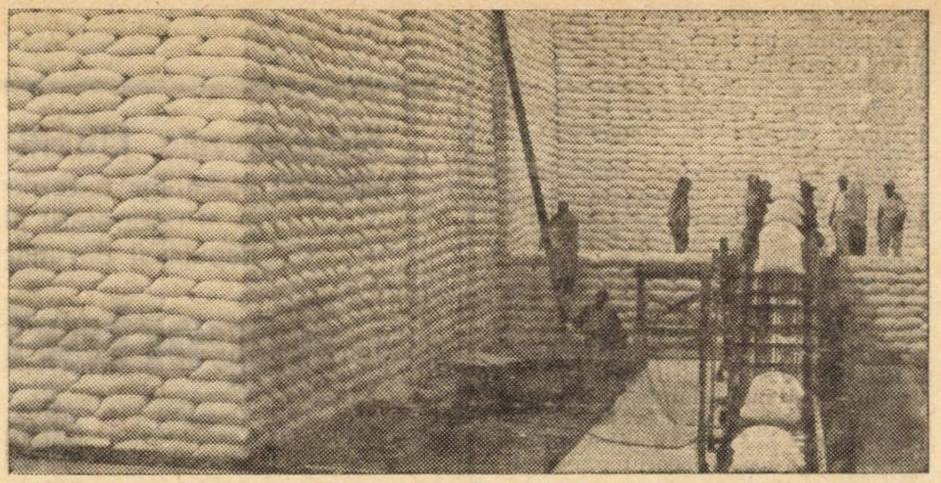

ZAFRA: AL 5-LEA MILION

Interviu cu
Miguel FIGUERAS
viceministru al industriei zahărului din Cuba

Incontestabil, „Zafra celor 10 milioane" constituie obiectivul major al activității economice și politice cubane în actuala etapă de dezvoltare a țării. „Zafra" s-a transformat într-o bătălie economică fără precedent în istoria Cubei, angajînd — în respectarea graficului calendaristic — întregul efort național. Iată de ce, realizarea — la 26 martie — a celui de-al 5-lea milion de tone de zahăr constituie, firesc, un moment de satisfacție pentru poporul cuban. MIGUEL FIGUERAS, viceministru al industriei zahărului din Cuba, a avut amabilitatea — răspunzînd solicitării colaboratorului nostru la Havana, Victor Stamate — să prezinte cititorilor revistei noastre semnificația Zafrei în contextul efortului general de dezvoltare economică a Cubei socialiste.

— V-am ruga să ne spuneți, tovarășe viceministru, cum s-a născut ideea realizării celor 10 milioane de tone de zahăr ?

— Bătălia Zafrei s-a conturat, de fapt, la sfîrșitul anului 1963. Pe atunci, Cuba revoluționară era încă foarte tînără : înfăptuiserm unele transformări importante în economie ca naționalizarea industriei și reforma agrară. Studiam intens problemele ridicate de planificarea și dezvoltarea economiei naționale, ținînd seama de specificul țării noastre. Toate calculele arătau că, pentru a depăși stadiul de subdezvoltare economică, trebuia, într-o primă etapă, să ne sprijinim pe sectorul agricol, mai precis pe producția de zahăr, unde existau o tradiție, condiții avantajoase de cultivare, peste 150 de instalații industriale de prelucrare a trestiei și, în sfîrșit, o experiență a muncii. În nici un alt sector nu aveam o asemenea experiență. Nici un alt sector din agricultură — citrice, cafea, tutun — sau din industrie — valorificarea rezervelor noastre de nichel, cupru, mangan — nu ar putea să asigure obținerea într-un timp record a unei producții anuale cu o valoare aproximativă de peste un miliard de dolari, cît reprezintă aceste 10 milioane de tone de zahăr.

Orientarea noastră spre acest domeniu s-a datorat, de asemenea, și unor cauze externe. După cum se știe, Statele Unite au suprimat cota de zahăr pe care, în mod tradițional, o importau din Cuba. A urmat apoi un adevărat război al prețurilor scăzute pe piața internațională a zahărului. În aceste condiții, țările socialiste frățești ne-au oferit înlesniri care au asigurat un ritm ascendent de creștere a comerțului nostru cu zahăr, stabilindu-se, în același timp, și o creștere a schimburilor economice globale cu aceste țări. Astfel, încă de pe atunci, sarcinile producției de zahăr în Cuba au fost bine definite : de a servi drept bază dezvoltării întregii economii a țării, precum și creșterii și consolidării schimburilor economice ale Cubei cu țările socialiste și cu celelalte țări ale lumii.

În concluzie, pot spune, deci, că ideea Zafrei s-a născut o dată cu provocarea lansată subdezvoltării de poporul și guvernul cuban, creșterea producției de zahăr fiind considerată drept un prim și rapid mijloc de luptă împotriva acesteia.

— V-ați referit la avantajele pe care le prezintă cultivarea trestiei de zahăr în Cuba. Vreți să ne prezentați cîteva din aceste avantaje ?

Presa cubaneză dă o înaltă apreciere asistenței tehnice pe care o acordă, în cadrul fazei industriale a Zafrei, brigada „23 August — România"

— Trestia de zahăr, după cum se știe, o dată semănată se poate recolta de mai multe ori. În alte țări, cultura se deteriorează după două-trei recolte. În Cuba, datorită condițiilor favorabile geoclimatice, se pot obține în condiții optime cinci-șase recolte, și abia după aceea terenul urmează a fi arat și semănat din nou. Există, de asemenea, un ciclu climatic — căldură-ploi — ce permite ca în perioada secetoasă, a căldurilor, trestia de zahăr să acumuleze o cantitate mare de substanță dulce. În prezent, putem obține un bun randament de la cinci-șase recolte consecutive de trestie.

— Aminteați la început pregătirile efectuate în vederea actualei Zafre. V-aș ruga să ne relatați direcțiile principale care au canalizat acest efort național.

— În primii ani pregătitori, s-a lucrat în toate domeniile, poporul nostru fiind angajat în realizarea unor sarcini complexe de activitate. Sintetizînd, aș spune că principalele direcții în care ne-am

Primele tone de zahăr din „Zafra celor 10 milioane"

îndreptat eforturile au fost : creșterea suprafețelor cultivate cu trestie ; introducerea unor noi varietăți de trestie de randament superior ; folosirea unei cantități mai mari de îngrășăminte chimice ; lărgirea suprafețelor irigate ; importarea unei mari cantități de mijloace de transport (vagoane, camioane, tractoare, remorci) care să asigure transportarea rapidă a trestiei de pe plantații la centrele de colectare și, de aici, la fabricile de zahăr ; modernizarea și lărgirea capacității de producție a fabricilor de zahăr existente ; în sfîrșit, un efort susținut în vederea mecanizării treptate a recoltării trestiei de zahăr.

Desigur, nu a fost deloc ușor. Dar, în pofida tuturor dificultăților, condițiile necesare unei producții-record de 10 milioane de tone au fost pregătite. Pentru noi, realizarea acestor condiții înseamnă o primă victorie împotriva blocadei ce ne-a fost impusă, a prețurilor scăzute ale zahărului pe piața internațională, a subdezvoltării. Ceea ce este, însă, foarte important pentru noi, campania Zafrei s-a convertit într-o unitate de măsură a forței și capacității noastre de muncă organizată, a demonstrat, o dată în plus, încrederea poporului cuban în forțele proprii.

— Zafra celor 10 milioane a trezit un interes deosebit și dincolo de hotarele Cubei. Numeroși tineri din diferite țări lucrează în prezent la Zafra, mulți alții își exprimă dorința de a veni să lucreze voluntar în Cuba. Cum apreciați acest interes și această prezență a tinerilor din diferite țări în campania celor 10 milioane ?

— Zafra celor 10 milioane nu este o treabă ușoară. Dimpotrivă, ea cere un efort extraordinar. Tineretul, prin însăși natura sa, pune pe prim plan lupta pentru învingerea dificultăților, lupta împotriva rutinei, a vechiului, pentru a nu mai vorbi de impulsul, de impetuozitatea ce îl caracterizează. Chiar de la începutul campaniei, am putut constata că numeroase brigăzi de tineri din diferite țări doresc și vin să participe la Zafra noastră. Atașamentul manifestat de tineretul lumii pentru Cuba socialistă constituie pentru noi un prețios stimulent spre noi avînturi pe calea dezvoltării și consolidării țării. În momentul de față, avem brigăzi care, am putea spune, reprezintă toate continentele. În diferite provincii ale Cubei lucrează brigăzi de tineri din țări socialiste, precum și tineri din țări nesocialiste, mulți din acestia venind chiar din Statele Unite ale Americii.

— Între aceste brigăzi se numără și brigada „23 August-România", alcătuită din 33 de tineri români. Este o brigadă tehnică și, de aceea, spre deosebire de maqueteros, lucrează direct în uzină, la fabrica „José Marti". Ce ne puteți spune despre munca acestei brigăzi ?

— În primul rînd, sîntem bucuroși că avem în mijlocul nostru și o brigadă de tineri din România. Mai mult, fiind alcătuită din tineri calificați, această brigadă participă la faza industrială a Zafrei și nu la faza de recoltare. Brigada română, ținînd seama de experiența ei, a fost repartizată la fabrica „José Marti" din San Cristobal (provincia Pinar del Rio), fabrică ce produce zahăr alb, rafinat. Ne-am preocupat să folosim cît mai eficient ajutorul oferit de tinerii români în campania zahărului. Fabrica „José Marti" constituie unul din punctele noastre slabe în ceea ce privește întreținerea tehnică a utilajelor și, de aceea, ne-am gîndit că aici ajutorul tinerilor români poate fi mai valoros. Și el este, într-adevăr, valoros, deoarece brigada cuprinde, în rîndurile sale, electricieni, operatori de cazane cu abur, mecanici, strungari, mecanici de locomotive cu abur. Dăm o înaltă apreciere acestei prezențe românești, pe care o considerăm ca un act de solidaritate a României socialiste cu Cuba.

— Cum e și firesc, într-o asemenea campanie, cum este Zafra celor 10 milioane, ministerul dv., al industriei zahărului, este suprasolicitat. Vă rog să împărtășiți cititorilor revistei „Lumea" cîteva din obiectivele și preocupările ministerului în această etapă.

— În acest moment, Zafra absoarbe toate cadrele de bază ale conducerii politice și economice a țării și, deci, și ale ministerului nostru. Cadrele de partid și de stat lucrează la toate nivelurile : în provincii, regiuni, districte și chiar în fabricile de zahăr. Sarcina Ministerului industriei zahărului, MINAZ, cum îi spunem noi, constă în prezent în controlarea, urmărirea îndeplinirii planului în toate centrele Zafrei. Sala de control este locul unde sînt concentrate toate datele privind mersul Zafrei, pe provincii, pe regiuni, pe fabrici. La acestea, se adaugă datele prelucrate electronic privind randamentul.

Deși lucrăm cu un număr redus de cadre, majoritatea tovarășilor avînd sarcini precise pe teren, studiem și problemele de perspectivă, deoarece sarcina de a produce 10 milioane tone de zahăr este un obiectiv nu numai pentru anul 1970, ci și pentru anii care vin. Între problemele de prespectivă prezente în atenția noastră, se numără cele privind modernizarea fabricilor existente, prelucrarea superioară a derivaților zahărului, prelucrarea superioară a bagazei (reziduul de trestie după obținerea zahărului), din care se pot face hîrtie, celuloză, fibre sintetice etc.

— La 26 martie, a fost realizat cel de-al cincilea milion, adică jumătate din obiectivul general propus. Cum apreciați dv. desfășurarea Zafrei în continuare ?

— Este pentru prima oară cînd în Cuba se realizează cinci milioane de tone de zahăr în luna martie. Avem, de pe acum, un avans serios față de producția realizată în 1952, anul celei mai mari Zafre de dinainte de revoluție. Există, în același timp, și o mică întîrziere față de calendarul prestabilit al Zafrei celor 10 milioane. Tocmai de aceea, lunile aprilie și mai, considerate luni de vîrf, vor cere un efort suplimentar în folosirea condițiilor optime de randament pe care le prezintă trestia de zahăr în această perioadă.

Efortul și devotamentul dovedite de poporul nostru în această campanie, prezența permanentă a conducerii noastre de partid și de stat în frunte cu comandantul Fidel Castro în mijlocul Zafrei, măsurile ce au fost luate în ultima perioadă în vederea accelerării transportului, reutilării fabricilor, a folosirii optime a trestiei de zahăr, toate acestea ne îndreptățesc să fim optimiști în victoria noastră în Zafra celor 10 milioane.

Victor STAMATE

Havana, 6 aprilie

reflector

CE ESTE I.D.I.

După patru luni de pertractări agitate între forurile de stat competente, bancheri și industriași, s-a născut proiectul I.D.I. (Institutul de dezvoltare industrială) din Franța. Conceput inițial ca un organism public menit să sprijine politica economică guvernamentală și direcțiile de dezvoltare înscrise în plan — intervenind mai cu seamă în acele sectoare pentru care capitalul privat nu manifestă, într-un moment sau altul, interes — I.D.I. a suferit pe parcurs unele transformări. Institutul va funcționa ca o bancă de afaceri — sub conducerea unor oameni de afaceri — avînd latitudinea să aplice, după criterii proprii, directivele guvernamentale. În compoziția capitalului său vor intra, într-o proporție însemnată (130 de milioane de franci din cele 200 de care va dispune anul acesta) fonduri publice. Două motive, mai cu seamă, au determinat crearea I.D.I. : pe de o parte, tendința băncilor de afaceri propriuzise de a nu prea investi în industrii mijlocii, doritoare, de pildă, să se modernizeze (asemenea investiții nu aduc beneficii decît după trecerea unui anumit timp), ci de a căuta plasamente sigure și repede rentabile ; pe de alta, temerile industriașilor de această categorie de a se adresa băncilor care, atunci cînd acceptă o asemenea cerere, preiau în fapt controlul efectiv al întreprinderii. I.D.I. urmează să preia participări minoritare în unități industriale mijlocii, susceptibile de a fi „revitalizate", dar, o dată acest obiectiv atins, va trebui să retrocedeze proprietarilor inițiali partea sa. Unii observatori consideră că astfel se remediază „o carență a sistemului bancar tradițional" ; alții — că este vorba de încurajarea unor întreprinderi private cu banii și pe riscul statului. Și unii și ceilalți așteaptă primele rezultate concrete ale acestei inițiative, pentru a emite mai ample și mai amănunțite aprecieri.

ÎN COSMOS ȘI PE PĂMÎNT

Să călătorești în Cosmos pentru a vindeca oameni pe Pămînt — astfel ar putea fi formulată concluzia la care a ajuns inginerul și scriitorul american Gene Gregory. O centrifugă de antrenament pentru cosmonauți — susține Gregory — poate evita operații chirurgicale extrem de grave : de pildă, prin efectele accelerației, un corp străin poate fi deplasat din zona critică a creierului. Principiul pe care se bazează ochelarii speciali meniți să permită astronauților punerea în funcțiune a diverselor instrumente, prin simpla rotire a privirilor, este aplicabil și la crearea unui aparat similar, care ar da unui infirm posibilitatea să se deplaseze singur într-un fotoliu rulant, să întoarcă paginile unei cărți sau să regleze televizorul.

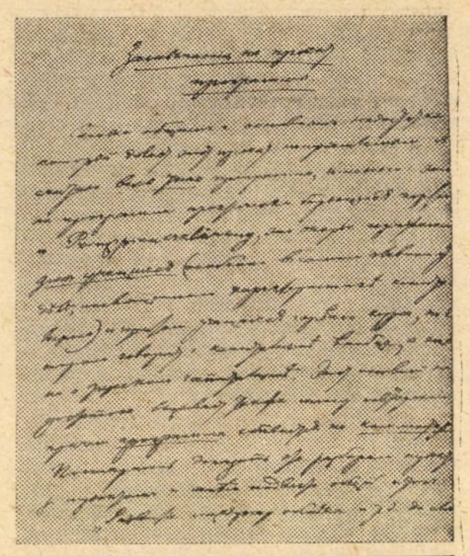

O pagină din manuscrisele lui V. I. Lenin

Amploarea editării operelor lui Lenin

Dr. Fiodor A. Angheli
corespondent al Agenției de presă „Novosti" la București

Vladimir Ilici Lenin a lăsat P.C.U.S., poporului sovietic, întregii omeniri progresiste o operă teoretică de o importanță inestimabilă și de proporții uriașe. În cei 30 de ani de activitate politică, el a scris sute de cărți și broșuri, mii de articole și scrisori, a prezentat un mare număr de rapoarte la congresele și conferințele partidului, la congresele Sovietelor, la congresele Cominternului, la consfătuirile și adunările de masă ale oamenilor muncii. Începînd cu primele scrieri, din anul 1893, și sfîrșind cu ultimele lucrări, din 1923, fondul de documente leniniste s-a îmbogățit în permanență. Numai lucrările și documentele publicate în limba rusă însumează un număr de 12 000. Fondul materialelor lui Lenin, aflate în păstrare la Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. și la Arhiva centrală de partid a acestuia, se ridică la peste 30 000 de originale.

Operele lui Vladimir Ilici Lenin au cunoscut în U.R.S.S. o răspîndire din cele mai largi : în perioada 1918—1968, diferite lucrări ale acestuia au fost tipărite și retipărite de 10 096 de ori, într-un tiraj de 348,9 milioane de exemplare, în 100 de limbi. Din cele cinci ediții ale Operelor lui V.I. Lenin, prima ediție, în 20 de volume, a fost tipărită în anul 1920, în urma unei hotărîri a Congresului al IX-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia, cînd Vladimir Ilici împlinise 50 de ani. Edițiile a II-a și a III-a au apărut în 30 de volume, ediția a IV-a în 45 de volume. În anii 1958—1965, în U.R.S.S. au apărut Operele complete ale lui V.I. Lenin în 55 de volume (ediția a V-a). Aici este cuprinsă aproape întreaga moștenire teoretică a lui Lenin. Dar nici această ediție nu poate fi considerată exhaustivă.

În 49 de volume ale acestei ultime ediții este anexată o „Listă a lucrărilor lui V.I. Lenin care nu au fost găsite". În această listă, care cuprinde circa o mie de titluri, au fost incluse numai acele lucrări, articole, scrisori și documente despre care se știe cu precizie că au fost scrise de Lenin, dar pînă în prezent încă nu au fost găsite nicăieri. Nu avem nici un temei să considerăm aceste lucrări iremediabil pierdute. Nu rareori se descoperă articole, scrisori și însemnări ale lui Lenin despre care mai înainte nu se știa nimic.

În prezent, colectivul Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. lucrează la pregătirea volumelor următoare, suplimentare, ale ediției Operelor complete ale lui V.I. Lenin. Acestea vor cuprinde lucrările : „Materiale pregătitoare pentru cartea «Dezvoltarea capitalismului în Rusia»", „Caiete în legătură cu probleme agrare — 1900—1916", Note ale lui V.I. Lenin la cartea Rozei Luxemburg „Acumularea capitalului", la cartea lui E. Varga „Probleme ale politicii economice în timpul dictaturii proletariatului" și altele.

Numărul tipăriturilor consacrate vieții și activității lui V.I. Lenin crește, de asemenea, an de an. Din 1918 pînă în 1968, în U.R.S.S. s-au tipărit 7 519 cărți și broșuri despre Lenin, într-un tiraj total de 240,9 milioane de exemplare. Din aceste cărți, 5 417 sînt lucrări despre operele lui V.I. Lenin, despre Lenin ca teoretician, conducător al clasei muncitoare și al partidului, făuritor al primului stat socialist din lume, precum și lucrări de memorialistică, în care un loc de seamă îl ocupă amintirile rudelor și tovarășilor de luptă ai lui Vladimir Ilici. Cu prilejul centenarului nașterii lui V.I. Lenin, editurile din U.R.S.S. au tipărit peste 700 de titluri de cărți, într-un tiraj total de 17,5 milioane de exemplare, consacrate vieții și activității lui Ilici.

„Amintiri despre V.I. Lenin" este titlul unei culegeri în cinci volume de amintiri despre Ilici, culegere pregătită de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. și tipărită de Politizdat (Editura politică). Cele cinci volume cuprind amintiri relatate de 266 de oameni dintre cei mai diferiți, dar care au avut fericirea de a lucra, de a sta de vorbă cu Lenin, de a veni în contact cu el. Printre aceștia — rude, prieteni și tovarăși de luptă credincioși ai lui Vladimir Ilici, reprezentanți ai mișcării comuniste și muncitorești internaționale, scriitori de seamă, muncitori, țărani, ostași din Armata Roșie, toți cei care, într-o împrejurare sau alta, s-au întîlnit cu marele conducător al Revoluției. Multe din amintirile cuprinse în această culegere au fost scrise în deceniile al treilea și al patrulea, cînd în memorie erau încă proaspete amănunte importante ale luptei revoluționare desfășurate sub conducerea lui Lenin. Ediția cuprinde, de asemenea, amintiri care nu s-au mai retipărit timp de mulți ani, devenind o raritate bibliografică. Unele memorii se publică pentru prima oară.

Ultimul volum, al cincilea, cuprinde amintiri ale unor personalități de peste hotare contemporane lui V.I. Lenin. Astfel, prezintă un deosebit interes relatările Clarei Zetkin, ale lui Gheorghi Dimitrov, Harry Pollitt, Bela Kuhn, Luigi Longo, William Foster, Sen Katayama și ale multor altor militanți bine cunoscuți. Volumul cuprinde și amintirile despre Lenin ale lui Mihai Bujor, frunțaș al mișcării muncitorești din România. Sînt inserate, de asemenea, fragmente din amintirile lui Herbert Wells, ale celebrei sculptorițe engleze Claire Sheridan și ale altor oameni de cultură.

Editurile sovietice au tipărit, în ultimii ani, o serie de monografii colective pe teme ca : „Lenin — conducătorul lui Octombrie", „Lenin — întemeietorul Statului Sovietic", „V.I. Lenin și proble-

mele comunismului științific", „Teoria leninistă a revoluției socialiste și contemporaneitatea", „Planul leninist de industrializare socialistă și lupta partidului pentru realizarea lui", „Înfăptuirea în U.R.S.S. a planului cooperatist al lui Lenin", „P.C.U.S. în fruntea revoluției culturale" și altele. „Decretele Puterii sovietice" este titlul unei alte culegeri de cinci volume apărute la Politizdat. Volumele respective nu trebuie privite ca un cod de legi. În ele se arată cînd și de ce au apărut o serie de decrete, sînt prezentate diversele hotărîri întocmite de Vladimir Ilici sau cu participarea lui.

La rîndul său, Editura „Mejdunarodnie otnoșenia" („Relații internaționale") a tipărit cartea „Activitatea de politică externă a lui V.I. Lenin. 1921—1923. Zi de zi", a cunoscutului istoric sovietic M.I. Truș. Scrisă pe baza unui vast material documentar, ea îl înfățișează într-o manieră vie, sugestivă, pe Lenin, ca om de stat și conducător al politicii externe sovietice. Autorul pune în lumină uriașa activitate teoretică și organizatorică desfășurată de V.I. Lenin pentru elaborarea și aplicarea în practică a principiilor politicii de coexistență pașnică între statele cu sisteme sociale diferite. În lucrare se arată amănunțit participarea directă a lui Lenin la pregătirea conferințelor de la Genova, Haga și Lausanne, conducerea operativă de către Vladimir Ilici a activității delegațiilor sovietice la aceste conferințe.

Cu prilejul centenarului nașterii lui Vladimir Ilici, Editura Militară din U.R.S.S. a tipărit circa 15 cărți, lucrări, culegeri și albume de artă, în care este înfățișată contribuția lui Lenin la elaborarea și soluționarea unora dintre cele mai importante probleme de ordin militar. Una din aceste cărți ne reține atenția în mod special. Este vorba de culegerea „Conducătorului, comandantului, prietenului", alcătuită din scrisori, telegrame, mesaje și saluturi ale ostașilor, comandanților și lucrătorilor politici din Armata Roșie, adresate lui Ilici de pe fronturile războiului civil, din unitățile și instituțiile din interior. Sînt documente autentic umane, originale ca stil și ca limbaj, care poartă în ele marele patos al revoluției, suflul acelor ani de neuitat, încrederea în victorie, devotamentul nemărginit față de marele conducător. Culegerea cuprinde în total 454 de documente de acest fel. Multe din ele au fost descoperite de autorii culegerii abia de curînd și sînt puse pentru prima oară în circuitul științific. Textul culegerii este ilustrat cu fotografii ale unora din documente.

Avînd o răspîndire neobișnuit de largă, operele lui Lenin au pătruns în toate colțurile planetei noastre. În diferite regiuni ale globului, lucrările lui Vladimir Ilici au început să se tipărească încă din primii ani ai secolului nostru. Între anii 1905 și 1918, multe din ele au apărut în limbile germană, franceză, engleză, spaniolă, norvegiană, suedeză ș.a. Ulterior, unele opere s-au editat și s-au reeditat în repetate rînduri: „Statul și revoluția" — de 196 de ori în 37 de țări, „Stîngismul, boala copilăriei comunismului" — de 151 de ori în 32 de țări, „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului" — de 69 de ori în 22 de țări.

V.I. Lenin este autorul cel mai citit de pe globul pămîntesc. Potrivit datelor U.N.E.S.C.O., după numărul traducerilor în limbile popoarelor lumii, operele lui V.I. Lenin ocupă primul loc. Operele lui Ilici s-au tipărit în 50 de țări ale lumii, de 4 079 de ori, în 51 de limbi. Scrierile lui Lenin se tipăresc în 100 de orașe din lume.

Operele marelui Lenin sînt deosebit de larg răspîndite în țările socialiste. În Bulgaria, în anii puterii populare, operele lui Lenin s-au editat de 176 de ori, într-un tiraj total de 2 580 000 de exemplare; în Ungaria — de 1130 de ori, într-un tiraj de peste 3 500 000 de exemplare; în Polonia — într-un tiraj de zece milioane de exemplare. În Cehoslovacia, numai editura „Svoboda" a tipărit într-un sfert de veac peste cinci milioane de volume cuprinzînd operele lui Lenin și scrieri despre Lenin. Operele lui Lenin sînt editate în tiraje de masă și în celelalte țări socialiste.

Așa cum se știe, editarea operelor lui Lenin în România a luat o mare amploare în anii puterii populare. Astfel, de la 23 August 1944 și pînă în prezent, Editura politică a tipărit peste 170 de titluri într-un tiraj de 6 500 000 de exemplare. În același timp, au fost editate numeroase culegeri tematice de lucrări sau extrase din lucrările lui V.I. Lenin, lucrări biografice și memorialistice despre viața și activitatea lui Lenin, precum și volume cuprinzînd comunicări prezentate la diverse sesiuni științifice consacrate vieții și activității marelui Lenin. Prin apariția volumelor 54 și 55, se încheie tipărirea în limba română a seriei de Opere complete ale lui V.I. Lenin în 55 de volume, tipărire începută în 1960.

Operele lui Lenin se bucură de o largă răspîndire în numeroase țări capitaliste. Într-o convorbire cu un corespondent al agenției de presă „Novosti", James Allan, redactorul șef al editurii progresiste „International Publishers" din S.U.A., declara: „În America zilelor noastre, interesul față de operele lui Lenin este permanent și considerabil. După tirajul total, pe primul loc se situează, cred, «Statul și revoluția». La mijlocul celui de-al treilea deceniu, această carte a fost tipărită pentru prima oară într-un tiraj de 5 000 de exemplare. La începutul deceniului al patrulea, noi am tipărit-o într-un tiraj de masă de 100 000 de exemplare. Apoi, cartea a fost reeditată în repetate rînduri. Ultima oară, ea a apărut, în editura noastră, anul trecut, într-un tiraj de 20 000 de exemplare".

Moștenirea teoretică a marelui Lenin stîrnește un mare interes și în țările în curs de dezvoltare. Operele lui Ilici au apărut în multe limbi ale popoarelor Asiei și Africii. Încă în anul 1925, bunăoară, în limba malayeză au apărut 39 de titluri din operele lui Lenin; în anul 1932, s-au tipărit în limbile marathi, pendjabi și urdu 73 de titluri. Mai tîrziu, operele lui Lenin au început să apară în astfel de limbi ca bengali, telugu, tamila, malaialam, suahili, gujarați ș.a. Lucrări ale lui V.I. Lenin au fost tipărite, de asemenea, în numeroase țări de pe continentul latino-american.

...Ideile marelui Lenin străbat azi întreaga noastră planetă. Așa cum spunea Maiakovski, cu numele lui „gîndim, scriem, luptăm și trăim".

reflector

ANIVERSAREA UNIUNII POPULARE AGRARE BULGARE

Recent, la Sofia a avut loc o adunare festivă prilejuită de aniversarea a 70 de ani de la crearea partidului Uniunea Populară Agrară Bulgară. Constituită sub conducerea democratului Alexandăr Stamboliiski, Uniunea Populară Agrară Bulgară s-a afirmat, încă de la înființarea sa, ca o organizație politică apărătoare a intereselor țărănimii muncitoare în lupta împotriva exploatării și asupririi. Situîndu-se pe poziții republicane și democratice, Uniunea Populară Agrară Bulgară a participat activ la luptele împotriva capitalismului și a reacțiunii fasciste, acumulînd, de-a lungul timpului, pe lîngă o bogată experiență, un stabil prestigiu politic. În anul 1923, pentru o scurtă perioadă de timp, Bulgaria a avut un guvern al Uniunii Agrare. Dar lovitura de stat fascistă de la 9 iunie 1923 a răsturnat guvernul agrarian; un mare număr de militanți ai partidului, în frunte cu Alexandăr Stamboliiski, au fost asasinați. Trăgînd învățăminte din această înfrîngere sîngeroasă, Uniunea Populară Agrară Bulgară a înțeles necesitatea închegării unei strînse alianțe cu Partidul Comunist Bulgar, în fața pericolului comun, fascismul, în lupta pentru asigurarea progresului social-economic al țării. În focul răscoalei antifasciste din septembrie 1923 s-a închegat frontul unic între comuniști și agrarieni, între muncitori și țărani. Această alianță a devenit apoi coloana vertebrală a unității tuturor forțelor patriotice și progresiste, care au înfăptuit revoluția socialistă de la 9 septembrie 1944.

După eliberarea țării, Uniunea Agrară și-a adus o contribuție permanentă, activă la opera de construire a socialismului în Bulgaria, în special la edificarea și consolidarea relațiilor noi, socialiste la sate, la făurirea unității moral-politice a poporului bulgar în jurul Partidului Comunist.

Pe plan internațional, Uniunea Agrară a militat și militează pentru înțelegere și colaborare între popoare, întreținînd legături cu circa 50 de partide și organizații similare din Europa, Africa, Asia și America Latină. Astfel, în ultimii zece ani, peste 150 de delegații ale partidelor și organizațiilor țărănești din diferite țări ale lumii au vizitat R. P. Bulgaria ca oaspeți ai Uniunii Agrare. Cu acest prilej, delegații au cunoscut îndeaproape activitatea Uniunii, succesele în domeniul construcției socialiste a țării obținute de țărănimea muncitoare în alianță cu clasa muncitoare sub conducerea P. C. Bulgar.

Nordicii în labirintul grupărilor economice

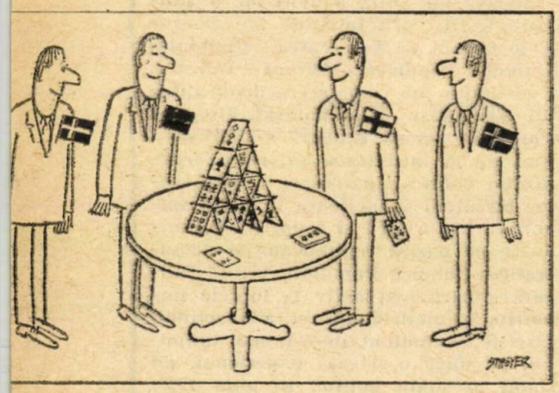

„Nordek" în viziune nordică...

(din **Dagens Nyheter**, Stockholm)

Absența evenimentelor, ca și alte clișee cîndva utilizate (chiar dacă nu erau riguros exacte) în legătură cu țările nordice, a trecut în domeniul amintirilor. Suedia are greve și atitudini de politică externă care au generat controverse (la vară, cînd va traversa Atlanticul pentru a primi un titlu onorific de la renumitul Kenyon College, premierul Palme nu va fi primit la Casa Albă ; o expresie, se apreciază, a nemulțumirii Administrației față de dezaprobarea guvernului suedez la adresa agresiunii din Vietnam) ; Danemarca și Norvegia nu au guverne social-democrate ; în sfîrșit, cristalizarea grupărilor economice vest-europene se dovedește a fi un proces care nu menajează nordul continentului.

Acest din urmă fapt ar putea să apară paradoxal : la 1 martie, prin dobîndirea de către Islanda a calității de membru cu drepturi depline, cele cinci țări din Consiliul nordic ajunseseră să facă parte toate (Finlanda, e drept, ca stat asociat) din aceeași grupare economică — A.E.L.S., zona liberului schimb. Realitatea este însă că, la data cînd „cei șapte" au devenit „cei opt", și chiar cu mai multă vreme înainte de aceasta, A.E.L.S. era un organism de o viabilitate îndoielnică, dacă nu chiar condamnat. Mai modestă în ambiții, „zona" nu rezistase concurenței C.E.E., grupare mai agitată în interior, dar și mai dură în relațiile cu terții. În 1967, cererea Angliei de aderare la C.E.E. reprezenta, între altele, o recunoaștere a insuccesului A.E.L.S. de a oferi o alternativă. Îngrijorate de perspectiva pierderii partenerului major din A.E.L.S., Marea Britanie, și incomodate de C.E.E., Danemarca și Norvegia au urmat exemplul Londrei ; guvernul suedez a adresat Comisiei C.E.E. de la Bruxelles o scrisoare solicitînd lămuriri asupra modalității în care s-ar putea asocia „celor șase" fără a aduce atingere neutralității sale, iar Finlanda a apreciat de la început că orice asociere cu Piața comună ar fi incompatibilă cu statutul său de neutralitate.

În acest context, planul Nordek, apărut în 1968, departe de a simplifica lucrurile, pare de natură să le complice. Inițiativa daneză din primăvara lui 1968 are particularitatea unei serioase neclarități a obiectivelor pe care trecerea timpului nu a făcut decît să o agraveze. Nordek urma, în primul rînd, să fructifice progresul realizat în relațiile între scandinavi în cadrul A.E.L.S. (Suedia, de exemplu, și-a dublat, în mai puțin de zece ani, importurile din celelalte țări nordice ; o evoluție similară s-a înregistrat în structura comerțului fiecărei țări nordice) ; în același timp, proiectul schița unele „structuri comunitare" — tendință supranațională care nu a putut să nu ducă la controverse serioase. O ambiguitate evidentă a existat, însă, de la început asupra raportului Nordek — C.E.E. Proiectul nordic era o alternativă la aderare, sau, dimpotrivă, o rampă de lansare spre orbita C.E.E. ? Partizanii și adversarii Nordek erau în egală măsură divizați asupra interpretării. În plus, numai cine nu a vrut nu a putut să înțeleagă că primirea în C.E.E. a candidaților nordici, Danemarca și Norvegia, ar trimite Nordekul pe drumul cel fără de întoarcere al A.E.L.S., pentru că, între noii membri ai Pieței comune și ceilalți nordici, facilitățile create prin Nordek ar fi inevitabil înlocuite de barierele C.E.E.

Aceste incertitudini și deosebiri de interpretare au grevat în mare măsură negocierile asupra Nordek. Cele mai serioase îndoieli asupra proiectului le-a manifestat pînă în prezent Finlanda, prudentă în fața perspectivei deschiderii piețelor proprii în fața unor economii mai puternice (în primul rînd cea suedeză). Nefavorabil asocierii cu C.E.E., guvernul finlandez a obținut, în februarie, cînd un acord asupra Nordek a fost realizat, înscrierea unei clauze în care aderarea la o altă grupare economică a vreunuia dintre membri ar permite celorlalți să-și recîștige de îndată libertatea de acțiune, părăsind Nordek. Dar chiar și după realizarea acordului de principiu, guvernul finlandez a continuat să exprime, și să creeze, îndoieli asupra întregului proiect : ultima declarație oficială a premierului Koivisto, anunțînd că guvernul său nu va semna acordul din februarie, a fost făcută, e drept, după alegerile din 15 martie, adică într-o perioadă cînd primul ministru se pregătea să demisioneze pentru a permite alcătuirea unui nou guvern, pornindu-se de la modificările în reprezentarea parlamentară. Dar noul guvern finlandez ar putea fi identic cu cel demisionar — fie ca structură a coaliției, fie numai în atitudinea față de Nordek — așa încît premierul danez Baunsgaard a atras atenția omologilor săi norvegian și suedez asupra variantei (discutată și anterior) Skandek — un Nordek la care Finlanda n-ar participa, cel puțin la început.

O nouă și, în perspectivă, importantă sursă de incertitudini a apărut recent și în Norvegia. Cererea de aderare la C.E.E. și proiectul Nordek (pentru Skandek, situația ar fi cam aceeași) sînt în această țară obiectul unor reconsiderări importante, al căror efect poate fi decisiv, în condițiile existenței unui guvern de coaliție. De fapt, analizînd istoria ultimului deceniu, surprinzător este numai faptul că actualele complicații nu au apărut mai devreme.

„Menținerea vigilentă a suveranității naționale rămîne, pentru mulți, parte inseparabilă a unui patriotism a cărui înaltă calitate este cunoscută. Cedarea unor prerogative, fie și limitate, unui organism supranațional nu este departe de a fi considerată de unii ca o adevărată trădare". Autorul acestor rînduri, Hubert Ferraton, funcționar al Comisiei C.E.E., își explica în acest fel controversele interne suscitate de prima cerere norvegiană de aderare la Piața comună, făcută la începutul deceniului trecut. La atitudinea de ostilitate față de conceptul supranațional, adversarii aderării adăugau, atunci, și o serie de argumente practice, în primul rînd dificultățile pe care aderarea le-ar provoca agriculturii norvegiene. Principal exponent al acestui punct de vedere se făcea partidul de centru (agrarian), pe atunci în opoziție. Liderul acestui partid, Per Borten, este astăzi primul ministru al guvernului de coaliție.

În cadrul coaliției, agrarienii au reușit pînă nu de mult să nu „zguduie barca", acceptînd, cît vreme opțiunea nu era urgentă, să dea curs atît proiectului Nordek cît și angajării pe calea C.E.E., ca și cum cele două linii de acțiune ar fi fost perfect compatibile ; „este politica de încălecare pe doi cai, în speranța că ei nu o vor apuca pe căi diferite", scria recent ziaristul norvegian Bjorn Bostrup. Recent, însă, vechile înclinații anti-C.E.E. ale centriștilor au început să apară din nou la suprafață : la o conferință de presă ținută la începutul lunii martie, primul ministru Borten și-a exprimat neîncrederea în sistemul „autoritar" al C.E.E. și s-a referit la posibilitatea ca Norvegia să nu mai solicite calitatea de membru al Pieței comune, ci doar o formă de asociere. Observatorii au început atunci să speculeze pe marginea faptului că, pentru ultimele contacte cu comisia de la Bruxelles, stabilite prin ministrul industriei, Walter Bostoft, guvernul a recurs, parcă jenat, la pretextul că Bostoft ar fi trebuit să inaugureze în capitala Belgiei o expoziție norvegiană ; pe de altă parte, se afirmă că rezervele exprimate de primul ministru sînt moderate în comparație cu atitudinea centriștilor fără funcții guvernamentale, care nu au încetat să considere atît C.E.E. cît și proiectul Nordek ca două perspective sumbre, între care C.E.E. ar fi de-a dreptul inacceptabilă.

Deocamdată, guvernul norvegian nu și-a retras candidatura la C.E.E., dar el așteaptă, evident, ca pasul următor să fie făcut de „cei șase". Piața comună nu se grăbește, însă, să se afirme ca organism deschis. Iar în această situație, multe lucruri depind din nou de atitudinea guvernului finlandez. Dacă viitorul guvern de la Helsinki se va hotărî să depășească vechile rezerve față de Nordek, proiectul ar putea să intre în vigoare la termen (începutul toamnei) sau ceva mai tîrziu. Centriștii norvegieni ar putea atunci să aprecieze că, acceptînd Nordek, au făcut destule concesii și să revină la vechea lor adversitate față de apartenența la C.E.E. Ar fi o reconsiderare căreia fie demersul norvegian pe lîngă Piața comună, fie chiar coaliția, i-ar cădea victimă. Și ar fi o confirmare a calității C.E.E. de a provoca și accentua contradicții și înafara destul de îngustelor ei frontiere.

Mihai MATEI

ECUADORUL ȘI POLITICA SCHIMBURILOR ECONOMICE

Articol scris pentru „Lumea" de

dr. Augusto BARRIERO SOLÓRZANO

ministrul industriei și comerțului din Ecuador

Țările Americii Latine, ale căror teritorii formează un ansamblu beneficiind de uriașe și diverse resurse naturale, sînt chemate să îndeplinească în deceniile imediat următoare un rol de importanță vitală în economia mondială. Bineînțeles, totul este în funcție de efortul pe care trebuie să-l depună continentul pentru a valorifica în mod cît mai util uriașele resurse care ne stau la dispoziție. Reușita acestei opere cere, înafara efortului propriu, o colaborare decisă în domeniul cooperării tehnice și financiare, ca și în cel al transmiterii urgente a cunoștințelor de tehnologie modernă. Deschiderea spre această nouă epocă și realizarea obiectivelor pe care și le propune să le îndeplinească America Latină se află în faza de cristalizare. Așa vor fi înțelese încercările care se desfășoară în prezent pentru cooperarea regională, care să impulsioneze dezvoltarea industrială și să sprijine consolidarea economiilor interne.

Este absolut normal ca țările Americii Latine să se gîndească la cooperare economică între ele, din moment ce există acele afinități care ne aparțin: evoluția istorică, moștenirea latină, dorința de apropiere a popoarelor etc. Sînt elemente care vor permite depășirea obstacolelor pe care orice colaborare le poate înfrunta la un moment dat.

În acest cadru, Ecuador, o țară care aspiră spre dezvoltare și dorește să accelereze procesul industrializării

Quito. Piața Independenței

proprii, a adoptat o politică rațională. S-a avut în vedere mai ales sfera comerțului exterior, considerat factor fundamental pentru realizarea prosperității interne. Politica industrializării, orientată în prima etapă spre reducerea importurilor prin instalarea unor industrii care să acopere cererea internă, tinde să cuprindă în prezent și sfera preocupărilor externe. Diversificarea sau extinderea producției de export — în special de produse industrializate și semiindustrializate — constituie în acest domeniu obiectivul principal al guvernului.

Comerțul exterior ecuadorian se caracterizează, la fel ca în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, prin sfera redusă a bunurilor exportate, în special materii prime, și gama largă a importurilor de produse industriale, primare și a bunurilor intermediare. În afară de dezavantajele pe care le implică acest tip de relații, situația comerțului apare în plus agravată datorită unui fapt îndeobște cunoscut: instabilitatea pe care o manifestă exportul este uneori dublată de creșterea permanentă și diversificată a importurilor, ceea ce a făcut ca, în ultimii cinci ani, deficitul balanței comerciale ecuadoriene să ajungă la o cifră apropiată de 40 de milioane dolari anual.

Politica pe care Ecuador și-a propus să o desfășoare în această sferă de preocupări are în vedere următoarele obiective:

— în ceea ce privește produsele primare, să impulsioneze exporturile produselor cu o oarecare tradiție comercială; să consolideze piețele tradiționale și să caute noi piețe în zone necuprinse pînă acum de comerțul nostru;

— în ceea ce privește mărfurile manufacturate și semimanufacturate, să caute piețe în țări cu vechi relații comerciale și să găsească alte noi piețe de desfacere în regiuni fără tradiție comercială.

Se impune o clarificare: consolidarea piețelor se referă la permanența acestora în cadrul comerțului (mai precis exportului) ecuadorian și la găsirea unor formule pentru a favoriza creșterea nestăvilită a cererii din aceste țări.

În cadrul acestei activități, statul Ecuador a manifestat un interes special față de capacitatea de lărgire a comerțului propriu. Astfel, considerînd că țările socialiste constituie importante piețe potențiale, a încheiat cinci acorduri de plăți cu un același număr de țări, stabilind relații de credit reciproc cu scopul de a facilita schimbul. În același sens, și-a manifestat acordul față de semnarea unor convenții comerciale, din dorința de a dezvolta o inițiativă sub auspiciile căreia să se desfășoare comerțul bilateral.

Bineînțeles, comerțul cu țările din această parte a lumii presupune un echilibru aproape matematic, deoarece creșterea vînzărilor este în directă legătură cu volumul mărfurilor venite din această direcție. Acest fapt, care poate însemna un real succes pe calea echității comerciale spre care se aspiră, trebuie raportat la condițiile Ecuadorului. Aceasta, deoareee sistemul economiei noastre împiedică dirijarea nestingherită a comerțului, cu excepția achizițiilor făcute de sectorul de stat. În acest sens, activitatea dinamică a reprezentanțelor comerciale acreditate în țara noastră constituie un factor decisiv în atingerea obiectivelor propuse.

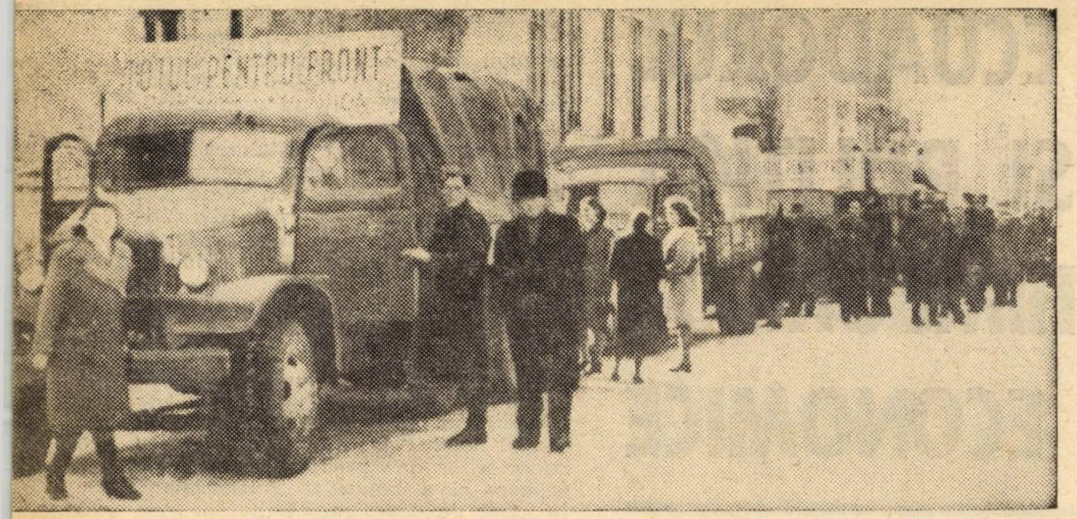

Camioane încărcate cu provizii pentru front

CONTRIBUȚIA ROMÂNIEI LA RĂZBOIUL ANTIHITLERIST (I)

Dr. Ion Spălățelu

Întreaga omenire va sărbători în curînd împlinirea a 25 de ani de la încheierea victorioasă — la 9 mai 1945 — a războiului antihitlerist, eveniment de uriașă însemnătate în istoria mondială. Zdrobirea hitlerismului — produsul cel mai monstruos al cercurilor reacționare ale imperialismului mondial, care își propusese drept țeluri principale lichidarea independenței și suveranității popoarelor, subjugarea întregii lumi și instaurarea dominației sale mondiale — a deschis noi perspective în lupta popoarelor pentru pace, libertate și progres social. Victoria de la 9 mai a relevat, totodată, în mod pregnant forța cu care popoarele se ridică în apărarea unei cauze drepte, faptul că oricît de mare ar fi potențialul agresorului, oricît de puternice ar fi armatele imperialiste invadatoare, ele nu pot înfrînge voința de libertate a popoarelor, hotărîrea lor de a-și determina singure soarta conform aspirațiilor și năzuințelor lor fundamentale.

Cel de-al doilea război mondial a cuprins în vîltoarea lui 1 700 000 000 de oameni (circa 80 la sută din populația lumii la data respectivă) și a provocat pierderea a zeci de milioane de vieți omenești, a unor incalculabile valori materiale și spirituale. Civilizația omenirii a fost salvată numai datorită ridicării la luptă eroică împotriva fascismului a popoarelor de pe toate continentele. O deosebită însemnătate pentru zdrobirea agresorului a avut-o crearea coaliției antihitleriste, care cuprindea U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Franța și alte numeroase țări. În cadrul acestei coaliții, forța fundamentală a reprezentat-o Uniunea Sovietică, ale cărei popoare au purtat pe umerii lor greul războiului. Dînd dovadă de multă bărbăție și eroism, cu prețul unor grele jertfe de sînge, Armata Sovietică a desfășurat impresionante operațiuni militare — hotărîtoare pentru soarta războiului — de-a lungul unui front de mii de kilometri, de la Murmansk la Marea Neagră, de la Stalingrad pînă la Berlin. Strălucitele victorii ale Uniunii Sovietice au contribuit în mod decisiv la zdrobirea hitlerismului.

În obținerea victoriei asupra fascismului, o contribuție de seamă a adus și poporul român. Participarea României la războiul antihitlerist, alături de Națiunile Unite, a început o dată cu declanșarea, la 23 August 1944, a insurecției armate antifasciste, organizată și condusă de către P.C.R. Înfăptuirea actului istoric din 23 August 1944 a dus la răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, la ieșirea României din războiul antisovietic — în care fusese aruncată împotriva voinței poporului ei — și alăturarea ei coaliției antihitleriste. Întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste a fost expresia vie a puternicei stări de spirit antifasciste și antihitleriste existente în armata română, a dorinței arzătoare de libertate și independență națională a întregului popor român.

Imediat după 23 August, Armata Română, alături de Armata Sovietică, s-a angajat — cu un efectiv de peste o jumătate de milion de ostași — în grele lupte pentru eliberarea definitivă a patriei, participînd apoi activ la luptele pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, luptînd cu eroism pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste. **„Prin răsturnarea dictaturii fasciste și alăturarea la coaliția antihitleristă, prin numărul combatanților, amploarea operațiunilor militare la care a participat și eforturile economice** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **poporul român și-a demonstrat ura nestăvilită față de fascism, hotărîrea sa de a participa la nimicirea acestui periculos dușman al civilizației și libertății popoarelor, a adus o prețioasă contribuție materială și de sînge la marea victorie asupra fascismului".**

Înfăptuită atunci cînd „încă nu se precizase clar înfrîngerea Germaniei" (cum se aprecia într-un Decret al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 6 iulie 1945), „în zilele cînd nu era evident de partea cui se va înclina balanța victoriei" (din telegrama mareșalului Tolbuhin adresată la 11 iulie 1945 fostului rege Mihai), intrarea Armatei Române în războiul antihitlerist a avut urmări însemnate pe plan militar, economic, politic și diplomatic, contribuind la schimbarea raportului de forțe în favoarea coaliției antifasciste. „Răsturnarea dictaturii lui Antonescu, victoria insurecției antifasciste — se spune în lucrarea «Istoria Marelui Război al Uniunii Sovietice pentru apărarea patriei», apărută la Moscova în 1962 (vol. IV, pag. 280) — au dat naștere unui puternic spirit patriotic în rîndurile maselor. Situația s-a schimbat și în țările vecine. Sub influența înfrîngerilor germane în România, cercurile conducătoare din Bulgaria și Ungaria treceau printr-o criză puternică". De altfel, încă în timpul desfășurării evenimentelor insurecționale din România, publicația „Le Figaro" scria : „Este prematur să evaluăm toate consecințele pe care le poate avea răsturnarea de situație produsă în România. În orice caz, este un eveniment de mare importanță, care a dat una din cele mai sensibile lovituri celui de-al treilea Reich". La rîndul său, ziarul „Ny Dag" din Stockholm remarca : „Zăvorul Balcanilor este sfărîmat. De acolo, drumurile duc direct spre Germania..."

Desfășurarea victorioasă a insurecției armate în România a dus la scoaterea din luptă a unor însemnate efective militare germane. Între 23 și 31 august 1944, forțele insurecționale au luat din rîndul trupelor hitleriste existente în partea centrală, de sud-est, sud și sud-vest a țării mai mult de 56 000 de prizonieri, între care 14 generali și peste 1 400 de ofițeri. Alți 5 000 de hitleriști au fost uciși în lupte. Totodată, au fost capturate însemnate cantități de armament și materiale de război : 222 de avioane, 438 de nave fluviale și maritime ș.a.

Zdrobirea forțelor hitleriste din interiorul țării a dus la zădărnicirea planurilor comandamentului german de organizare a unei rezistențe prelungite pe teritoriul românesc, pe Carpații Orientali, pe linia

O subunitate a Regimentului 3 Artilerie grea, în cursul luptelor pentru eliberarea Ungariei

Trupele române după eliberarea oraşului cehoslovac Banská Bystrica

fortificată Focşani-Brăila-Dunărea maritimă şi Deltă — pe Carpaţii Meridionali şi, în ultimă instanţă, pe Carpaţii Occidentali. Drept urmare, grupul de armate germane „Ucraina de Sud" din care făceau parte 47 divizii şi 5 brigăzi, însumînd 643 000 de oameni, a devenit extrem de vulnerabil, năruindu-se treptat sub loviturile atacurilor vijelioase ale Armatei Sovietice.

Urmările desfăşurării victorioase a insurecţiei armate antifasciste în ţara noastră s-au concretizat şi în prăbuşirea fulgerătoare a întregului front hitlerist din Balcani. „Forţele britanice — scria istoricul Arthur Gould Lee — care au debarcat în septembrie în Grecia avuseseră o sarcină simplă, deoarece cea mai mare parte a trupelor germane de ocupaţie se retrăgea. Dacă germanii ar fi reuşit să rămînă în România, sarcina invaziei ar fi fost cu totul alta, fiindcă, chiar dacă sovieticii ar fi pătruns în sudul Bulgariei şi ar fi înaintat apoi spre vest, germanii s-ar fi putut menţine în Grecia şi în restul Balcanilor pînă în primăvara următoare".

Întoarcerea armelor de către România împotriva Germaniei naziste a avut, de asemenea, repercusiuni dintre cele mai importante asupra desfăşurării operaţiunilor pe frontul sudic şi central al hitleriştilor. „Trecerea României de partea aliaţilor — scria ziarul american «The Evening Star» din 24 august — primejduieşte toate forţele germane din Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, Cehoslovacia şi sudul Poloniei". De altfel, consecinţele hotărîrii României asupra desfăşurării evenimentelor au fost recunoscute de înseşi căpeteniile hitleriste. Mareşalul Keitel şi generalul Guderian, referindu-se într-un raport către Hitler la evenimentele din România, arătau că „pe lîngă consecinţele imediate de ordin militar, ele au produs, în acelaşi timp, şi o răsturnare de fronturi extrem de periculoasă... Pierderea grînarului şi petrolului românesc constituie o altă mare şi grea lovitură, în urma căreia armatele ruse vor putea ajunge în vreo cîteva săptămîni în faţa Budapestei". Peste cîţiva ani, fostul general hitlerist Kurt von Tippelskirch avea să recunoască şi el, într-o lucrare proprie consacrată celui de al doilea război mondial, că intrarea României în războiul antihitlerist a fost „din punct de vedere economic cea mai grea lovitură pe care a putut-o primi Comandamentul militar german."

După ce au stăvilit ofensiva inamicului, declanşată simultan în podişul Transilvaniei şi la graniţa de vest, în Banat, trupele române au luptat cot la cot cu trupele sovietice, în cadrul operaţiei Debreţin, pentru izgonirea hitleriştilor dincolo de hotarele ţării şi înaintarea în teritoriul Ungariei pe direcţia Békécsaba — Debreţin — Nyiregyháza. „Românii — scria ziarul «Pravda» din 17 septembrie 1944 — luptă alături de noi cu aceeaşi dîrzenie, cucerind cu viteţie fiecare metru de pămînt, fiecare nod de cale ferată, fiecare sat".

La 25 octombrie 1944, a fost desăvîrşită eliberarea întregului teritoriu al patriei. Amintirea vitejilor ostaşi români şi sovietici care şi-au jertfit viaţa pentru eliberarea patriei noastre dăinuie de atunci şi va dăinui de-a pururi, veşnic vie, în memoria întregului popor român.

Trupele române au contribuit prin lupte grele la izgonirea duşmanului din peste 870 de localităţi româneşti, dintre care 8 oraşe şi 18 centre mai importante. În timpul crîncenelor bătălii pentru eliberarea întregului teritoriu de sub hitlerişti, desfăşurate între 1 septembrie şi 25 octombrie, pierderile armatei noastre s-au ridicat la peste 49 000 de oameni. „Dar războiul nu s-a terminat — scria ziarul «Scînteia» din 27 octombrie. Trebuie să luptăm mai departe, să nimicim în bîrlogul său fiara hitleristă... Înainte, spre Budapesta, spre Berlin !"

Animată de ură neîmpăcată faţă de fascism, de puternice sentimente de solidaritate cu popoarele aflate încă sub dominaţia hitlerismului, Armata Română a trecut dincolo de hotarele patriei, luptînd alături de Armata Sovietică în bătăliile pentru nimicirea totală a hitlerismului şi obţinerea victoriei finale.

În Ungaria, trupele române au luat parte la operaţia Debreţin (cu 17 divizii) şi la operaţia Budapesta (cu 15 divizii), fiind încadrate împreună cu însemnate efective ale Armatei Sovietice în Fronturile 2 şi 4 ucrainean. Înfrîngînd succesiv rezistenţele opuse de inamic, ostaşii români, în special cei din Diviziile 2 şi 3 munte şi „Tudor Vladimirescu", au pătruns la 19 octombrie în Debreţin, important centru şi nod de comunicaţii din nord-estul Ungariei. După lupte înverşunate, timp de trei zile, în care au fost distruse 4 divizii inamice, zeci de avioane, sute de tancuri şi tunuri, Debreţinul a fost complet eliberat. Pentru bărbăţia şi eroismul de care a dat dovadă în aceste lupte, Divizia „Tudor Vladimirescu" a fost citată de Comandamentul Suprem Sovietic şi, totodată, distinsă, atribuindu-i-se şi numele „Debreţin".

Timp de cîteva luni, Armata Română a participat la numeroase acţiuni ofensive pe teritoriul ungar, străbătînd 135 kilometri de la Tisa pînă la Budapesta. La începutul lunii ianuarie 1945, a început bătălia pentru cucerirea Budapestei. Înainte de declanşarea asaltului, generalul Nicolae Şova, comandantul Corpului 7 armată română, a dat trupelor sale un ordin în care se arăta : „Prin lupte grele şi cu sacrificii sîngeroase, unităţile Corpului 7 armată au ajuns în marginea Budapestei şi de pe acum au început să pătrundă în inima oraşului..."

Ostaşii români, printr-o încleştare sîngeroasă cu inamicul, s-au bătut eroic pentru cucerirea fiecărei străzi, fiecărei case. Rînd pe rînd, au fost luate cu asalt gara Keleti, clădirea Poştei centrale, hipodromul central, cazarma Francz Jozsef şi alte peste 1 000 de mari clădiri şi obiective importante. Trupele hitleriste şi horthiste au fost înfrînte, iar la 13 februarie Budapesta a fost complet eliberată. În aceste bătălii, corpul român a pierdut aproape 11 000 de luptători. „...Eliberarea Budapestei — sublinia istoricul ungur Csatari Daniel — a fost o însemnată faptă de arme a trupelor române pe teritoriul Ungariei, poate cea mai mare dintre toate ; ele au ajutat la eliberarea capitalei unui popor în renaştere".

În luptele pentru eliberarea Ungariei, forţele armate române s-au cifrat la 210 000 de oameni, constituiţi în două armate, într-un corp aerian dotat cu 1 639 avioane, dintre care 500 de luptă, într-o divizie de artilerie antiaeriană, o brigadă de căi ferate şi în numeroase alte unităţi şi formaţiuni militare. Ostaşii români au cucerit 3 masive muntoase — Hegyálja, Bükk, Mátra, au forţat 4 cursuri de apă — Tisa, Bodragul, Hernádul, Ipoly, au eliberat 1 237 localităţi, dintre care 14 oraşe. Ei au pricinuit inamicului însemnate pierderi, cifrate la 21 045 prizonieri, peste 9 700 morţi, numeroşi răniţi şi însemnate cantităţi de armament distrus sau capturat. Acţiunile Armatei Române s-au caracterizat prin dinamism, amploare şi o mare varietate de forme de luptă. Populaţiei eliberate, sinistraţilor de război, în special femeilor, copiilor şi bătrînilor le-au fost acordate ajutoare în hrană caldă şi alimente, tratamente medicale, transportul către locurile natale etc.

Jertfele date de Armata Română în luptele pentru eliberarea Ungariei s-au ridicat la 42 000 de morţi, răniţi şi dispăruţi. În ciuda pierderilor deosebit de mari, ostaşii români, de la soldat la general, au dat în continuare dovadă de înalte virtuţi — curaj, dîrzenie, spirit de jertfă, bărbăţie şi demnitate ostăşească — în lupta împotriva duşmanului. Urmărind îndeaproape inamicul în retragere, unităţi ale Armatei Române, care luptau

Un ostaș român și un ostaș sovietic luptînd umăr la umăr, în timpul unui atac împotriva pozițiilor hitleriste

cot la cot cu unități ale Armatei Sovietice, au ajuns încă din ziua de 18 decembrie 1944 la frontiera dintre Ungaria și Cehoslovacia.

Luptele duse de trupele române pe teritoriul Cehoslovaciei s-au desfășurat pînă la 12 ianuarie 1945 în contextul operației Budapesta, iar apoi în cadrul marii ofensive sovietice din iarna anului 1945, pentru ca, în faza finală a războiului antihitlersit, să se înscrie în operațiunile Viena și Praga. Timp de aproape 5 luni, de la trecerea frontierei de stat ungaro-cehoslovace în zona de la sud de Kosice și pînă la 14 mai 1945, cînd au fost zdrobite ultimele unități hitleriste de pe teritoriul cehoslovac, Armata Română, cu un efectiv de 248 430 de militari, a participat la toate bătăliile importante, înaintînd în dispozitivul inamic pe o adîncime de 400 km.

Memorabile fapte de eroism au săvîrșit ostașii noștri în luptele pentru trecerea cursurilor de apă Hron, Nitra, Váh, Morava, pentru străbaterea lanțurilor de munți Tatra Mică, Metaliciі Slovaci, Fatra Mică, Fatra Mare, Nitra, Carpații Albi, Beschizii Apuseni și altele. În epopeea războiului antihitlerist, Armata Română a înscris cu sîngele a numeroși fii ai săi încă o pagină de nepieritoare glorie în timpul înverșunatelor lupte din munții slovaci Javorina. Inamicul ocupa cu forțe puternice fiecare creastă, fiecare culme, fiecare cotă. Nenumărate fortificații, cazemate din beton prevăzute cu armament modern aveau menirea de a-l face inexpugnabil. Ostașii Armatei 1 române au trebuit să înfrîngă pas cu pas rezistența dușmanului, cucerind tranșee cu tranșee, cazemată cu cazemată. „Prin bravura voastră — scria comandantul Armatei 1 române într-un ordin de zi — ați înfrînt toate rezistențele inamicului, i-ați rupt frontul, i-ați cucerit pozițiile și ați înaintat într-un teren foarte greu, acoperit cu zăpadă mare, mai bine de 5 km, ocupînd vîrfurile 1024 și 1012 din munții Javorina și mai mult de 20 localități..."

După 36 de zile de lupte neîntrerupte, ostașii români, făcînd eforturi și sacrificii considerabile, au reușit să iasă pe cursul mijlociu al riului Hron, la vest de orașul Zvolen. În această zonă de operațiuni militare, ei au dat un însemnat tribut de sînge — 13 839 soldați și ofițeri din cei 58 923 participanți la lupte.

Pretutindeni, ostașii români eliberatori au fost primiți de populația cehoslovacă cu entuziasm și recunoștință. „Am așteptat de multă vreme ziua de astăzi — spunea învățătoarea din localitatea Polomka. Frații din Munții Tatra vă așteaptă cu nerăbdare. V-am așteptat fiindcă știam că ne aduceți eliberarea de sub jugul ocupanților germani. Sfîntă și frumoasă este menirea dumneavoastră, de a reda poporului nostru libertatea și posibilitatea de a-și croi un destin propriu".

Rînd pe rînd au fost eliberate alte și alte localități. Printre luptele de amploare au fost și cele care s-au dat pentru alungarea hitleriștilor din orașul Banská Bystrica. „Astăzi, 26 martie, ora 21,00 — se consemna prin ordin de zi al Comandamentului Suprem Sovietic — capitala patriei noastre, Moscova, salută prin 12 salve de artilerie, trase din 124 tunuri, vitezele trupe ale Frontului 2 ucrainean, precum și trupele Armatei Române de sub conducerea generalului de corp de armată Dăscălescu, care au cucerit orașul Banská Bystrica".

Trupele române au luat parte pe teritoriul Cehoslovaciei la 259 lupte importante, provocînd forțelor fasciste pierderi mari în morți și răniți, au capturat 20 478 prizonieri. Au fost eliberate 1 722 localități, între care 31 orașe. Ostașii români, dovedind aceleași înalte calități de luptă și morale, au săvîrșit nenumărate fapte de vitejie și eroism. 66 495 de militari români — peste 25 la sută din totalul efectivelor aflate în luptă — s-au jertfit pentru eliberarea Cehoslovaciei.

La zdrobirea hitlerismului, Armata Română și-a adus o contribuție însemnată și prin luptele la care a luat parte pe teritoriul Austriei. Regimentul 2 care de luptă, ajuns în ițeșul luptelor aproape pînă sub zidurile Vienei, a capturat sau nimicit 18 tancuri, 49 tunuri, 58 aruncătoare de mine, 86 mitraliere, 55 autovehicule diferite și peste 4 000 de soldați și ofițeri inamici. Pentru eliberarea orașului Zistersdorf, principalul centru al regiunii petrolifere din nord-estul Austriei, luptătorii români ai Regimentului 2 care de luptă au fost citați pentru a treia oară prin ordin de zi de către Comandamentul Suprem Sovietic. Pe teritoriul Austriei au acționat și o serie de subunități militare românești feroviare și de drumuri și poduri, care au contribuit la refacerea unor linii de comunicație.

Ziua victoriei a găsit, astfel, Armata Română încleștată în lupta pe viață și pe moarte cu cel mai feroce dușman al omenirii — fascismul german. Pînă la sfîrșitul războiului, pierderile provocate inamicului hitlerist de către ostașii români s-au ridicat la 137 000 morți și prizonieri, ceea ce echivalează cu circa 14 divizii. În cursul acțiunilor de luptă, unitățile române au străbătut peste 1 000 km, au eliberat 3 831 de localități, dintre care 53 de orașe. Cucerirea fiecărei localități, a fiecărei poziții deținute de inamic, trecerea fiecărui curs de apă, înaintarea peste fiecare masiv muntos au însemnat tot atîtea imense și dureroase sacrificii. Din rîndurile celor aproape 540 000 de ostași și ofițeri români aflați pe frontul antihitlerist, 167 525 au fost morți, răniți sau dispăruți, ceea ce reprezintă aproape o treime din întregul efectiv. **„Vor rămîne veșnic nestерse în istoria României** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **memoria eroilor căzuți în lupta contra fascismului, nemuritoarele fapte de arme ale ostașilor români și sovietici pe frontul antihitlerist, contribuția tuturor patrioților români care au luptat împotriva fascismului pentru eliberarea patriei".**

Jertfele de sînge ale Armatei Române în războiul antihitlerist, alături de glorioasa Armată Sovietică, au dus la încheierea victorioasă a frăției de arme româno-sovietică, la ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a tradițiilor vitejești ale poporului nostru.

România și-a adus pe altarul victoriei antihitleriste nu numai impresionanta jertfă de vieți omenești ale fiilor săi căzuți la datorie în numele dreptății și libertății popoarelor, ci și un enorm tribut material, economic și financiar. Întreaga economie națională a fost pusă, în acele zile hotărîtoare pentru dobîndirea victoriei, la dispoziția frontului. „Totul pentru front, totul pentru victorie!", chemarea lansată de către P.C.R. după 23 August 1944, a avut o imensă rezonanță și importanță politică, în mobilizarea energiilor și resurselor țării.

Însuflețiți de Partidul Comunist Român, oamenii muncii de la orașe și sate, în ciuda unor mari și multiple greutăți, au răspuns cu un nestăvilit elan chemării de sprijinire a frontului. „Trebuie să devenim părtașii eliberării popoarelor de sub jugul tiraniei hitleriste, părtașii marelui război eliberator — se spunea într-un apel al C.C. al Apărării Patriotice, publicat la 10 martie 1945 în ziarul «Scînteia». Pentru lupta eliberatoare a ostașilor noștri, pentru jertfa lor neprecupețită, să facem zid în jurul lor! Să simtă grija și dragostea noastră caldă, să simtă că întreg poporul este alături de ei, în încleștarea ultimă care va dezrobi pe veci lumea de molima hitleristă".

Poporul român a izbutit să asigure, prin eforturi eroice, aprovizionarea luptătorilor din tranșeele frontului. La dispoziția frontului au fost puse : aproape întreaga producție a țării de petrol, de cărbune, căile ferate cu o lungime de 7 986 km și materialul rulant de 52 644 vagoane și 2 377 locomotive (existent la începutul lunii septembrie 1944), cea mai mare parte a rețelei telefonice și telegrafice cu o lungime de circa 20 000 km etc. Muncitorii din fabrici și uzine au trimis armatei, între 1 septembrie 1944 și 9 mai 1945, peste 33 000 pistoale automate, puști, puști-mitraliere, circa 420 de tunuri și aruncătoare de mine, peste 39 milioane cartușe, 53 000 mine antitanc și antiinfanterie ș.a. La rîndul lor, masele țărănești au sprijinit frontul cu peste 362 000 tone produse agro-alimentare.

Contribuția economică a României la susținerea războiului antihitlerist — de la 23 August 1944 pînă în vara anului 1945 — se ridică, după date incomplete, cu mult peste 1 miliard dolari (cursul din 1938). Acest efort, raportat la numărul populației, la posibilitățile de atunci ale țării și la timpul scurt în care a fost făcut este cu adevărat uriaș.

Contribuția activă a României la obținerea victoriei în războiul antihitlerist s-a bucurat de o înaltă apreciere în rîndul popoarelor, al unor personalități marcante pe plan mondial. Dar, despre aceasta, într-un viitor articol.